

**ENGLJSKO-SRPSKI
REČNIK
TERMINOLOGIJE U OBLASTI
UPRAVLJANJA OTPADOM**

**Beograd
novembar 2004.**

ENGLESKO-SRPSKI REČNIK TERMINOLOGIJE
U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM

Izdavač: Misija OEBS u Srbiji i Crnoj Gori,
Sektor za politiku životne sredine i ekonomska pitanja

Autorski tim:

WESTERN BALKANS CONSULTING (*WBC*):

prof. dr Andjelka Mihajlov, dipl. inž.
dr Marina Ilić, dipl. inž., naučni savetnik
mr Hristina Stevanović-Čarapina, dipl. inž.
prim. mr sci. med. Slododan Tošović
doc. dr Aleksandar Jovović, dipl. inž.

Za *WBC*: prof. dr Miloš Grujić

Prevod: Nevena Nedić

Lektura: Vesna Komar

Kompjuterska obrada, prezentacija na internetu i izrada CD:

Siniša Rogić – SW4I, Beograd

Grafička obrada i korice: KREATIVA, Beograd

Štampa: Štamparija STOJKOV, Novi Sad

Štampa CD: NATANI, Beograd

Tiraž: 1.000 primeraka

Besplatan primerak – nije na prodaju

Sva prava po ovoj publikaciji pripadaju izdavaču

Neovlašćeno kopiranje i štampanje kažnjivo je po zakonu

CIP - COBIS.SR-ID 118366476

Sadržaj

Predgovor	1
Englesko-srpski rečnik terminologije u oblasti upravljanja otpadom ...	7
Lista skraćenica međunarodnih organizacija i specifičnih fraza	89
Osnovne direktive EU i međunarodni ugovori u oblasti upravljanja otpadom	95
Literatura	112

PREDGOVOR

Vrednosti koje izgrađujemo su ekonomski i socijalni napredak uz poštovanje standarda životne sredine. Sektor za ekonomska pitanja i politiku životne sredine Misije OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori podržavajući izdavanje ovog rečnika nastavlja svoju misiju podrške održivom razvoju naše zemlje.

Koncept *održivog razvoja* jedna je od osnovnih postavki politike Evropske unije (EU) gde je sistemu zaštite životne sredine dat veliki značaj, naročito u kontekstu regulisanja internog tržišta, energetike, saobraćaja, poljoprivrede, industrije, ribarstva, razvoja i ekonomske politike. (Strategija održivog razvoja EU usvojena je 2001. godine i reafirmisana na Svetskom samitu o održivom razvoju 2002. godine u Johannesburgu.)

Politika EU je očuvanje, zaštita i poboljšanje kvaliteta životne sredine (i upravljanja otpadom) i zaštita zdravlja na postavkama pre svega principa prevencije, smanjivanja zagađenja na izvoru i odgovornosti zagađivača; takođe predstavlja temeljac za određeno i racionalno korišćenje prirodnih bogatstava i resursa. Narodna skupština Republike Srbije je oktobra 2004. godine potvrdila reformsku orijentaciju koju je Vlada Srbije utvrdila 2001. godine, kao i interes za ubrzani ulazak naše zemlje u punopravno članstvo EU. U izradi nacionalne strategije pridruživanja EU i usaglašavanja zakonodavstva postoji značajno poglavlje o *životnoj sredini*, podeljeno na *upravljanje otpadom* i *čiste tehnologije*. Terminologija koja će se upotrebljavati veoma je važna. Bitno je, ne samo formalno već i suštinski, da se reči na engleskom jeziku koje prenosimo u nacionalno zakonodavstvo iz EU i međunarodnog zakonodavstva *jednoznačno* prevode na srpski jezik u svim horizontalnim i sektorskim propisima koji će pratiti i proizaći iz nacionalne strategije pridruživanja EU.

Evropska unija teži ujednačavanju kriterijuma sa zahtevima u pogledu očuvanja i podizanja kvaliteta životne sredine. Veoma je važna činjenica da se u Evropi integrišu ekonomski i ciljevi zaštite životne sredine, te ističu mere preventivnog delovanja. Upravo ta integracija može postati osnova za konsenzus u pogledu razvojnih ciljeva u Evropi.

Treba imati na umu i to da je većina evropskih zemalja i naših suseda u procesu pridruživanja EU kao ključnu aktivnost imala usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa pravom EU u svim sektorima. Ovo usaglašavanje je neophodno i u našoj zemlji, s obzirom da je jedan od nacionalnih ciljeva pridruživanje Evropskoj uniji.

Time se jasno ukazuje da su osnovna ciljna grupa ovog englesko-srpskog rečnika terminologije u oblasti upravljanja otpadom stručnjaci svih profila koji će raditi na usaglašavanju zakonodavstva naše zemlje sa

propisima EU, ne ograničavajući se samo na deo za životnu sredinu i upravljanje otpadom, već i za ostala poglavlja u kojima je značajno da se termini sadržani u ovom rečniku pravilno primenjuju. Ovaj rečnik je komplementaran sa *Englesko-srpskim rečnikom terminologije u oblasti životne sredine* (OSCE/EKO-DiMeC, 2004).

Englesko-srpski rečnik terminologije u oblasti upravljanja otpadom ima vrednost i za sve one (stručnjake, kompanije, javna preduzeća, administraciju na svim nivoima) koji se u praksi susreću sa problematikom upravljanja različitim kategorijama otpada, s obzirom na nedostatak, uz samo nekoliko izuzetaka, aktuelne stručne literature na srpskom jeziku. Korišćenje stručne literature ili formulara na engleskom jeziku biće olakšano upotrebom ovog rečnika.

Studentima različitih fakulteta, a pre svih onih usmerenih na inženjerstvo zaštite životne sredine (Univerziteta u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu), ovaj rečnik predstavlja pomoćno nastavno sredstvo, čiju će vrednost jasno videti kod korišćenja različitih materijala u okviru prezentacija na internetu. U oblasti upravljanja otpadom ove prezentacije su najčešće na engleskom jeziku.

Osnovu za izradu *Rečnika* činile su najvažnije direktive EU u oblasti upravljanja otpadom, kao i Bazelska konvencija, međunarodni ugovor u oblasti upravljanja otpadom koji je ratifikovala naša zemlja.

Osnovne direktive EU i međunarodni ugovori koji su bili osnova za izradu *Rečnika* jesu:

- Bazelska konvencija o kontroli prekograničnog kretanja otpada i njegovom odlaganju;
- Protokol Bazelske konvencije o odgovornosti i nadoknadi štete nastale akcidentalnim izlivanjem opasnog otpada za vreme izvoza, uvoza ili postupanja;
- Direktiva Saveta 75/442/EEC o otpadu (Okvirna direktiva);
- Direktiva Saveta 99/31/EC o deponijama otpada;
- Odluka Saveta o uspostavljanju kriterijuma i procedura za prihvatanje otpada na deponiji u skladu sa Direktivom 99/31/EC;
- Direktiva Saveta 2000/76/EC o spaljivanju otpada;
- Direktiva Saveta 94/62/EC o ambalaži i ambalažnom otpadu dopunjena Direktivom 2004/12/EC;
- Direktiva Saveta 91/157/EEC o baterijama i akumulatorima koji sadrže opasne supstance;
- Direktiva 86/278/EEC o zaštiti životne sredine i posebno zemljišta u slučaju korišćenja sekundarnih đubriva u poljoprivredi;

- Direktiva Saveta 96/61/EC o integralnoj prevenciji i kontroli zagađenja (IPPC Direktiva);
- Direktiva Saveta 75/439/EEC o odlaganju otpadnih ulja;
- Direktiva Saveta 2000/53/EC o isluženim vozilima;
- Direktiva 91/689/EEC o opasnom otpadu dopunjena Direktivom 94/31/EC;
- Odluka Saveta 259/93/EC o nadzoru i kontroli nad otpremom otpada u EU i iz nje;
- Direktiva 2002/96 o otpadu od električne i elektronske opreme;
- Direktiva 96/59/EC o odlaganju PCB i PCT.

Svrha *Rečnika* je da doprinese boljem razumevanju reči i termina u oblasti upravljanja otpadom u toku približavanja i usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva. Za „ključne” reči i termine u *Rečniku* su date i kompletne definicije preuzete iz direktiva. On će doprineti i efikasnijoj primeni *Nacionalne strategije upravljanja otpadom sa programom približavanja EU*, koju je Vlada Republike Srbije usvojila jula 2003. godine.

Tim autora sastoji se od stručnjaka različitih profila (hemijski inženjer, tehnolog, mašinski inženjer, specijalista ekotoksikolog) koji imaju međunarodno priznate reference u ovoj oblasti, kao i prevodioca, lektora i saradnika za elektronsku i tehničku obradu, od kojih je svako doprineo kvalitetu ove publikacije.

Beograd, novembar 2004. godine

Fonetske oznake za izgovor

simbol	reč	transkripcija
p	pin	pin
b	bin	bin
t	tin	tin
d	din	din
k	kin	kin
g	give	giv
tʃ	chin	tʃin
dʒ	gin	dʒin
f	fin	fin
v	vim	vim
θ	thin	θin
ð	this	ðis
s	sip	sip
z	zip	zip
ʃ	ship	ʃip
ʒ	measure	'meʒə
h	hit	hit
m	mop	mɒp
n	knock	nɒk
ŋ	thing	θiŋ
r	ring	riŋ
l	long	lɒŋ
w	wasp	wɒsp
j	yacht	jɒt
e	pet	pet
æ	pat	pæt
ɒ	pot	pɒt
ʌ	cut	kʌt
ʊ	put	pʊt

simbol	reč	transkripcija
i:	ease	i:z
eɪ	raise	reɪz
aɪ	rise	raɪz
ɔɪ	noise	nɔɪz
u:	lose	lu:z
əʊ	nose	nəʊz
aʊ	rouse	raʊz
ɜ:	furs	fɜ:z
a:	stars	stɑ:z
ɔ:	cause	kɔ:z
iə	fears	fiəz
eə	stairs	steəz
ʊə	cures	kjʊəz
i	happy	'hæpi
u	into	'intu

Lista skraćénica

adj – *adjective* – pridev

adv – *adverb* – prilóg

chem – *chemistry* – hemija

conj – *conjunction* – veznik

n – *noun* – imenica

pl – *plural* – množina

sg – *singular* – jednina

v – *verb* – glagol

ENGLESKO-SRPSKI
REČNIK TERMINOLOGIJE
U OBLASTI
UPRAVLJANJA OTPADOM

A

- abandonment** [ə'bændənmənt] – *n* napuštanje
- abatement** [ə'beɪtmənt] – *n* smanjenje, redukcija
- abnormal** [æb'nɔ:məl] – *adj* abnormalan, nenormalan
- absorption** [əb'zɔ:pʃən] – *n* apsorpcija, upijanje
- absorptive capacity** [əb'zɔ:ptɪv kə'pæsɪti] – *n* kapacitet apsorpcije, sposobnost apsorpcije
- abundance** [ə'bʌndəns] – *n* obilje, izobilje, velika količina
- acceptable intake** [ək'septəbəl 'ɪnteɪk] – *n* prihvatljiv unos
- acceptance** [ək'septəns] – *n* prijem, prihvata, preuzimanje
- accident** ['æksɪdənt] – *n* udes, nesrećan slučaj, nesreća, nezgoda, akcident
- accident site** ['æksɪdənt saɪt] – *n* mesto udesa, mesto nesreće
- accidental** ['æksɪdəntəl] – *adj* slučajan
- accomplish** [ə'kɒmplɪʃ] – *v* postići
- accordance** [ə'kɔ:dəns] – *n* sklad, slaganje, podudaranje, saglasnost
- account** [ə'kaʊnt] – *v* odgovarati, objašnjavati; *n* račun
- accountability** [ə,kəʊntə'bɪləbɪlɪti] – *n* odgovornost
- accumulation** [ə,kju:mjə'leɪʃn] – *n* akumulacija, akumuliranje
- accumulator** [ə'kju:mjə'leɪtə] – *n* akumulator
- achievable technology** [ə'tʃɪvəbəl tek'nɒlədʒi] – *n* dostižna tehnologija
- acid** ['æsɪd] – *n* kiselina
- acknowledgement** [ək'nɒlɪdʒmənt] – *n* potvrda prijema
- acquire** [ə'kwɑɪə] – *v* dostignuti, pribaviti, kupiti, preuzeti
- act** [ækt] – *n* zakon, akt, delo, činjenje
- action** ['ækʃn] – *n* aktivnost, delovanje, akcija; *adj* akcioni

action plan

- action plan** ['ækʃn plæn] – *n* akcioni plan; plan niza aktivnosti za postizanje nečeg u budućnosti
- action programme** ['ækʃn 'prəʊgræm] – *n* akcioni program
- activated carbon** ['æktiveitid 'kɑ:bən] – *n* aktivni ugalj
- activated sludge** ['æktiveitid 'slʌdʒ] – *n* aktivni mulj
- activated sludge process** ['æktiveitid 'slʌdʒ 'prəʊses] – *n* proces sa aktivnim muljem
- active** ['æktiv] – *adj* aktivan
- active extraction system** ['æktiv ik'strækʃn 'sistəm] – *n* sistem aktivne ekstrakcije (kontrolisano uklanjanje gasa ili procednih voda iz deponije)
- active venting (landfill gas)** ['æktiv 'ventiŋ] – *n* aktivna ventilacija, aktivna degazacija (deponijski gas)
- actual site of disposal** ['æktʃʊəl sait əv di'spəʊzəl] – *n* stvarno mesto odlaganja
- acute exposure** ['ækju:t ik'spəʊʒə] – *n* akutna izloženost, akutno izlaganje
- addition** [ə'diʃən] – *n* dodavanje
- additional fuel** [ə'diʃənəl fjuəl] – *n* dodatno gorivo
- adequate** ['ædikvət] – *adj* adekvatan, primeren, odgovarajući, prikladan
- adequately** ['ædikvətli] – *adv* adekvatno, primereno, prikladno, na odgovarajući način
- administration** [əd'mini'streiʃən] – *n* uprava, administracija, administriranje
- adoption** [ə'dɒpʃən] – *n* usvajanje
- adsorption** [ə'dzɔ:pʃən] – *n* adsorpcija, vezivanje supstance na čvrstu površinu
- adulterate** [ə'dʌltəreit] – *v* unositi druge materije
- advance** [əd'vɑ:ns] – *v* napredovati; *adj* napredan
- advantage** [əd'dvɑ:ntidʒ] – *n* prednost
- adverse** ['ædvɜ:s] – *adj* negativan, nepovoljan, suprotan
- adverse effect** ['ædvɜ:s i'fekt] – *n* negativan efekat
- adverse environmental effect** ['ædvɜ:s invaɪrən'mentəl i'fekt] – *n* negativan efekat po životnu sredinu
- advocate** ['ædvəkeit] – *v* zagovarati
- aerated lagoon** [eə'reitid lə'gu:n] – *n* aerisana laguna
- aeration** [eə'reiʃn] – *n* aeracija, izlaganje delovanju vazduha

air emission limit value

aerobic [eə'rəʊbɪk] – *adj* aeroban

aerobic composting [eə'rəʊbɪk 'kɒmpəʊstɪŋ] – *n* aerobno kompostiranje – metod kompostiranja organskog otpada korišćenjem aerobnih bakterija (kojima je potreban kiseonik); zahteva se da otpad bude izložen vazduhu, bilo prevrtanjem otpada ili ubacivanjem vazduha kroz perforirane cevi

aerobic process [eə'rəʊbɪk 'prəʊses] – *n* aerobni proces

aerobic treatment [eə'rəʊbɪk 'tri:tmənt] – *n* aerobni tretman – proces kojim mikroorganizmi razgrađuju složena organska jedinjenja pomoću kiseonika i koriste oslobođenu energiju za reprodukciju i rast

aerosol [ˈeərəʊsəl] – *n* aerosol

affect [ə'fekt] – *v* uticati, škoditi, štetiti

affordable [ə'fɔ:dəbəl] – *adj* koji može da se plati, koji može da se priušti

after care period [ˈɑ:ftə keə 'piəriəd] – *n* period naknadnog staranja, period naknadne brige (npr. period staranja posle zatvaranja deponije)

after care provision [ˈɑ:ftə keə prə'vɪʒən] – *n* uslovi naknadnog staranja

afterburner [ˈɑ:ftəbɜ:nə] – *n* gorionik na komori za dogorevanje (u tehnologiji insineracije, gorionik postavljen tako da se dimni gasovi usmeravaju da prolaze kroz njegov plamen radi razgradnje produkata sagorevanja)

aftercare [ˈɑ:ftəkeə] – *n* naknadna briga, naknadno staranje

afteruse [ˈɑ:ftəju:s] – *n* naknadna upotreba

agency [ˈeɪdʒənsi] – *n* agencija

agreement [ə'ɡri:mənt] – *n* sporazum, ugovor

agricultural waste [ægrɪ'kʌltʃərəl weɪst] – *n* poljoprivredni otpad – otpad sa farmi koji uključuje i oticanje i izluživanje pesticida i đubriva; posledice erozije zemljišta i prašina od oranja; nepravilno odložene uginule životinje i njihovi ekskreti; talog od useva i ostaci

agriculture [ægrɪ'kʌltʃə] – *n* poljoprivreda

agricultural pollution [ægrɪ'kʌltʃərəl pə'lju:ʃən] – *n* zagađenje izazvano aktivnostima u poljoprivredi

air [eə] – *n* vazduh

air emission limit value [eə i'mɪʃən 'lɪmɪt 'vælju:] – *n* granična vrednost emisije u vazduh

air pollution

air pollution [eə pə'lu:ʃən] – *n* zagađenje vazduha

air quality [eə 'kwɒliti] – *n* kvalitet vazduha

air quality standard [eə 'kwɒliti 'stændəd] – *n* standard kvaliteta vazduha

air supply system [eə sə'plai 'sistəm] – *n* sistem dovoda vazduha

airborne particulate matter ['eəbɔ:n pa:'tikjələt 'mætə] – *n* čestica koja se prenosi vazduhom

alkalinity [ælkə'liniti] – *n* alkalitet

aliphatic [æli'fætik] – *adj* alifatičan

alkali ['ælkəlai] – *n* alkalija, baza

alleviation [əli:vi'eɪʃn] – *n* ublažavanje, olakšavanje, otklanjanje

alternative fuel [ɔ:l'tɜ:nətiv fjuəl] – *n* alternativno gorivo

alternative use [ɔ:l'tɜ:nətiv ju:s] – *n* alternativna upotreba, alternativno korišćenje

amber list of waste ['æmbə list əv weɪst] – *n* oker (žuta) lista otpada

ambient environment ['æmbjənt ɪnv'aɪrənmənt] – *n* ambijentalna životna sredina, uslovi u okruženju

ambient methane concentration ['æmbjənt 'mi:θeɪn kɒnsən'treɪʃn] – *n* koncentracija metana u okruženju

ambient standards ['æmbjənt 'stændədz] – *n pl* standardi za imisiju; ambijentalni standardi

amendment [ə'mendmənt] – *n* amandman, izmena i/ili dopuna zakona ili dokumenta

amount [ə'maʊnt] – *n* iznos, količina

amount of waste [ə'maʊnt əv weɪst] – *n* količina otpada

anaerobic [ˌæneə'rəʊbɪk] – *adj* anaerobni, bez prisustva kiseonika, koji može da opstane tamo gde nema kiseonika

anaerobic digestion [ˌæneə'rəʊbɪk daɪ'dʒestʃən] – *n* anaerobna digestija – metod tretmana koji ne zahteva prisustvo kiseonika; ovim metodom dobija se metan

anaerobic process [ˌæneə'rəʊbɪk 'prəʊses] – *n* anaerobni proces

anaerobic treatment system [ˌæneə'rəʊbɪk 'tri:tmənt sistəm] – *n* sistem anaerobnog tretmana

analysis [ə'næləsɪs] – *n* analiza, analiziranje, ispitivanje

analysis method [ə'næləsɪs 'meθəd] – *n* metod analize

ANC (acid neutralisation capacity) ['æsid nju:trəlaɪ'zeɪʃn kə'pæsɪti] – *n* kapacitet neutralizacije kiseline

animal carcass ['æniməl 'kɑ:kəs] – *n* telo uginule životinje

ash quench water

- animal waste** [ˈæniməl weɪst] – *n* otpad životinjskog porekla, otpad od životinja
- annex** [ˈæneks] – *n* aneks, dodatak (uz osnovni dokument)
- annual** [ˈænjʊəl] – *adj* godišnji, koji se dešava jednom godišnje
- applicant** [ˈæplɪkənt] – *n* podnosilac zahteva (molbe)
- appraisal** [əˈpreɪzəl] – *n* ocena, procena
- approach** [əˈprəʊtʃ] – *n* pristup, prilaz
- appropriate** [əˈprəʊpriət] – *adj* primeren, odgovarajući, prikladan, adekvatan
- appropriately** [əˈprəʊpriətli] – *adv* primereno, odgovarajuće, prikladno, adekvatno
- approval** [əˈpru:vəl] – *n* odobrenje
- approve** [əˈpru:v] – *v* odobriti, odobravati
- approved site/facility** [əˈpru:vɪd saɪt / fəˈsɪlɪti] – *n* odobrena lokacija ili objekat – lokacija ili objekat za odlaganje opasnog otpada ili drugih vrsta otpada za koje je nadležni organ dao odobrenje ili dozvolu za obavljanje aktivnosti
- approximation** [əˌprɒksɪˈmeɪʃn] – *n* približavanje
- aquatic environment** [əˈkwætɪk ɪnˈvaɪrənmənt] – *n* vodena sredina
- aqueous** [ˈækwɛəs] – *n* vodeni, hidrogeni – na bazi vode
- aquifer** [ˈækwɪfə] – *n* akvifer, podzemni vodonosni sloj stena, peska ili šljunka iz koga se mogu crpeti određene količine vode
- arbitration** [ˈɑːbɪˈtreɪʃən] – *n* arbitraža
- area** [ˈæəriə] – *n* površina, oblast, područje, zona
- area under the national jurisdiction of a state** [ˈæəriə ˈʌndə ðə ˈnæʃənəl ˌdʒʊərɪsˈdɪkʃən əv ə steɪt] – *n* oblast pod nacionalnom jurisdikcijom neke države
- arise** [əˈraɪz] – *v* nastati, proizilaziti, dolaziti, poticati
- aromatic** [ˌærəˈmætɪk] – *adj* aromatski
- article** [ˈɑːtɪkəl] – *n* član
- artificial** [ˌɑːtɪˈfɪʃəl] – *adj* veštački
- asbestos** [æsˈbestəs] – *n* azbest
- asbestos abatement** [æsˈbestəs əˈbeɪtmənt] – *n* smanjenje azbesta (postupci kontrole oslobađanja vlakna iz materijala koji sadrže azbest u objektu ili njihovog potpunog uklanjanja)
- ash** [æʃ] – *n* pepeo, nesagorivi čvrsti nusproizvodi procesa gorenja
- ash quench water** [æʃ kwentʃ ˈwɔːtə] – *n* voda za brzo hlađenje pepela

ash residue

- ash residue** [æʃ 'rezidju:] – *n* ostatak pepela
- associate** [ə'səʊʃieit] – *v* povezati, asociirati; *n* saradnik; *adj* prateći
- aspect** [ˈæspekt] – *n* aspekt, gledište, strana, vid
- assess** [ə'sæs] – *n* proceniti, oceniti
- assessment** [ə'səsmənt] – *n* procena, ocena
- assign** [ə'sain] – *v* dodeliti, zadužiti, preneti, ustupiti
- assistance** [ə'sistəns] – *n* pomoć
- attainment** [ə'teɪnmənt] – *n* dostignuće, tekovina, postizanje
- attention** [ə'tenʃn] – *n* pažnja
- attenuation** [ə'tenju:eiʃn] – *n* smanjenje, razređenje, raspršenje
- audit** [ˈɔ:dit] – *n* revizija, provera – sistematsko proveravanje relevantnih aspekata neke operacije
- authorization** [,ɔ:θəraɪ'zeɪʃən] – *n* ovlašćenje
- authorize** [ˈɔ:θəraɪz] – *v* ovlastiti
- autoclave** [ˈɔ:tɒkleɪv] – *n* autoklav
- autoclaving** [ˈɔ:tɒkleɪvɪŋ] – *n* obrađivanje u autoklavu
- auto-flammable** [ˈɔ:tə 'flæməbəl] – *adj* samozapaljiv
- automatic system** [,ɔ:tə'mætɪk 'sɪstəm] – *n* automatski sistem
- auxiliary burner** [ɔ:g'ziljəri 'bɜ:nə] – *n* pomoćni gorionik
- availability** [ˌəveɪlə'bɪlɪti] – *n* raspoloživost
- availability factor** [ˌəveɪlə'bɪlɪti 'fæktə] – *n* faktor raspoloživosti
- available** [ə'veɪləbəl] – *adj* raspoloživ, dostupan
- available heat** [ə'veɪləbəl hi:t] – *n* raspoloživa toplota
- average** [ˈævərɪdʒ] – *adj* prosečan; *n* prosek, srednja vrednost
- avoid** [ə'vɔɪd] – *v* izbegavati
- awareness campaign** [ə'weənəs kəmpeɪn] – *n* kampanja za podizanje svesti javnosti

B

- back pack** [bæk pæk] – *n* ranac, ruksak
- backfill** [ˈbækfɪl] – *v* zatrpati; *n* ispuna
- backlighting lamp** [ˈbæklaitɪŋ læmp] – *n* svetlo na zadnjem delu vozila za signalizaciju kretanja unazad
- bag filter** [ˈbæg 'fɪltə] – *n* vrećasti filter
- bagged waste** [ˈbægəd weɪst] – *n* otpad u vrećama

battery/accumulator

- baghouse** [ˈbæghaʊs] – *n* kućište vrećastog filtra
- bale** [ˈbeɪl] – *n* bala, presovana i vezana kocka materijala; *v* balirati
- baler** [ˈbeɪlə] – *n* mašina za baliranje
- baling** [ˈbeɪlɪŋ] – *n* baliranje
- ballistic separator** [bəˈlɪstɪk ˈsepəreɪtə] – *n* mašina koja sortira organsku od neorganske materije radi kompostiranja
- ban** [bæn] – *n* službena zabrana
- barrier** [ˈbæriə] – *n* barijera, prepreka
- base** [beɪs] – *n* baza, osnova, podloga
- Basel ban** [ˈbɑːzəl bæn] – *n* Bazelska zabrana – na drugom sastanku Konferencije strana (COP – 2) u martu 1994. godine, strane su se saglasile da odmah zabrane izvoz opasnog otpada koji je namenjen konačnom odlaganju iz zemalja članica OECD-a u zemlje koje nisu članice OECD-a; takođe su se saglasile da do 31. decembra 1997. godine donesu zabranu izvoza otpada koji je namenjen ponovnom iskorišćenju i reciklaži (Odluka II/12)
- Basel convention** [ˈbɑːzəl kənˈvenʃən] – *n* Bazelska konvencija – međunarodni sporazum o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada i njegovom odlaganju, sačinjen marta 1989. godine u Bazelu, Švajcarska, sa više od 100 zemalja potpisnica
- Basel protocol** (Basel Protocol on Liability and Compensation for Damage Resulting from Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal) [ˈbɑːzəl ˈprəʊtəkəl] – *n* Bazelski protokol o odgovornosti i nadoknadi štete nastale usled prekograničnih kretanja opasnih otpada i njihovog odlaganja
- baseline scenario** [ˈbeɪsləɪn sɪˈnæriəʊ] – *n* osnovni scenario
- basic characterisation** [ˈbeɪsɪk ˌkæræktəriˈzeɪʃn] – *n* osnovna karakterizacija
- batch** [bætʃ] – *n* partija, šarža, lot, grupa
- batch leaching test** [bætʃ ˈliːtʃɪŋ test] – *n* šaržni test izlučivanja
- batch process** [bætʃ ˈprəʊses] – *n* šaržni proces
- BATNEEC (Best Available Technology Not Entailing Excessive Costs)** [best əˈveɪləbl tekˈnɒlədʒi nɒt ɪnˈteɪlɪŋ ɪkˈsesɪv kɒsts] – *n* najbolja dostupna tehnologija koja ne zahteva prekomerne troškove
- battery/accumulator** [ˈbætəri / əˈkjuːmjəleɪtə] – *n* baterija ili akumulator – izvor električne energije koja se proizvodi direktnim pretvaranjem hemijske energije, a sastoji se od jedne ili više primarnih baterija (koje ne mogu ponovo da se pune) ili sekundarnih ćelija (koje mogu ponovo da se pune)

bearing capacity

bearing capacity ['beəriŋ kə'pæsiti] – *n* nosivost

bedrock ['bedrɒk] – *n* osnovna stena

behaviour [bi'heivjə] – *n* ponašanje

benchmark ['bentʃmɑ:k] – *n* reper

bentonite ['bentənait] – *n* bentonit

Best Available Control Technology ['best ə'veiləbəl kən'trəʊl tek'nɒlədʒi] – *n* najbolja dostupna kontrolna tehnologija

Best Available Technology ['best ə'veiləbəl tek'nɒlədʒi] – *n* najbolja dostupna tehnologija

Best Management Practice ['best 'mænɪdʒmənt 'præktis] – *n* najbolja praksa upravljanja

Best Practicable Environmental Option ['best 'præktikəbl inv'aɪrənməntəl 'ɒpʃən] – *n* najbolja praktično izvodljiva opcija za životnu sredinu

Best Practicable Means ['best 'præktikəbl mi:nz] – *n pl* najbolja praktično upotrebljiva sredstva

best practice [best 'præktis] – *n* najbolja praksa – planska, odnosno operativna praksa koja je najizvodljivija u pogledu tehničkih mogućnosti i politike; najisplativija, održiva, korisna po životnu sredinu i najviše uzima u obzir društvene odnose karakteristične za određenu lokaciju

benthic organism ['benθik 'ɔ:gənizəm] – *n* bentički organizam

beverage can ['bevərɪdʒ kæn] – *n* konzerva za piće

bi-metal container [baɪ'metəl kən'teɪnə] – *n* kontejner sa bimetalom

bin [bɪn] – *n* korpa za smeće, prihvatni koš

bin liner [bɪn 'laɪnə] – *n* kesa za korpu za smeće, zaštitna obloga za prihvatni koš

binette [bi'net] – *n* mala, prenosiva kanta za smeće

bioaccumulation [,baɪəʊə'kjʊ:mjə'leɪʃən] – *n* bioakumulacija

biochemical oxygen demand [,baɪəʊ'kemikəl 'ɒksɪdʒən di'ma:nd] – *n* biohemijska potrošnja kiseonika

biochemistry [,baɪəʊ'kemɪstri] – *n* biohemija

biocide ['baɪəʊsaɪd] – *n* biocid, materija kojom se uništavaju određeni organizmi

biodegradable [,baɪəʊdi'greɪdəbl] – *adj* biorazgradljiv, biološki razgradljiv

bottom ash

biodegradable material [ˌbaɪəʊdiˈgreɪdəbl məˈtɪəriəl] – *n* biološki razgradljiv, biorazgradljivi materijal – bilo koji organski materijal koji mikroorganizmi mogu razgraditi na jednostavnija, stabilnija jedinjenja; većina organskih otpada (npr. hrana, papir) biološki su razgradljivi

biodegradable waste [ˌbaɪəʊdiˈgreɪdəbl weɪst] – *n* biorazgradljiv otpad – svaki otpad koji se može podvrći anaerobnom ili aerobnom raspadanju, kao što su hrana i baštenski otpad, i papir i karton

biodegradation [ˌbaɪəʊdeɪgrəˈdeɪʃn] – *n* biorazgradnja

biodiesel [ˌbaɪəʊˈdɪzəl] – *n* biodizel

bioenergy [ˌbaɪəʊˈenədʒi] – *n* bioenergija

biofill [ˌbaɪəʊˈfɪl] – *n* biodeponija, deponija kao bioreaktor

biofuel [ˌbaɪəʊˈfjuːəl] – *n* biogorivo

biogas [ˌbaɪəʊgæs] – *n* biogas, gas nastao digestijom organskih materijala

biogas production [ˌbaɪəʊgæs prəˈdʌkʃən] – *n* proizvodnja biogasa

biological treatment [ˌbaɪəˈlɒdʒɪkəl ˈtri:tmənt] – *n* biološki tretman

biologically treated waste [ˌbaɪəˈlɒdʒɪkli ˈtri:tɪd weɪst] – *n* biološki tretiran otpad

biomass [ˌbaɪəməs] – *n* biomasa

biomethanisation [ˌbaɪəʊmeθənaɪˈzeɪʃn] – *n* biometanizacija

biomonitoring [ˌbaɪəʊˈmɒnɪtrɪŋ] – *n* biomonitoring, praćenje stanja na osnovu promena na živim organizmima

bioremediation [baɪəˌremɪdiˈeɪʃn] – *n* bioremedijacija, proces transformisanja toksičnih jedinjenja u netoksične korišćenjem mikroorganizama

biosphere [ˌbaɪəsfiə] – *n* biosfera

biosphere impact assessment [ˌbaɪəsfiə ˈɪmpækt əˈsəsmənt] – *n* procena uticaja na biosferu

blinding [ˈblaɪndɪŋ] – *n* zaslepljujući, koji izaziva slepilo

bloom [blu:m] – *n* cvetanje, cvat

boiler [ˈbɔɪlə] – *n* kazan, kotao, bojler

boiler dust [ˈbɔɪlə dʌst] – *n* prašina iz kotlova

borehole [ˈbɔːhəʊl] – *n* bušotina

borrow material [ˈbɔːrəʊ məˈtɪəriəl] – *n* materijal iz pozajmišta

bottle bin [ˈbɒtl bɪn] – *n* kontejner za staklo

bottom ash [ˈbɒtəm æʃ] – *n* pepeo sa dna

bottom liner

bottom liner ['bɒtəm laɪnə] – *n* obloga dna, podloga po dnu

breakdown ['breɪkdaʊn] – *n* kvar; raščlanjivanje, analiza

broad ['brɔːd] – *adj* širok

brownfield site ['brəʊnfi:ld saɪt] – *n* lokacija na kojoj već postoji objekat, napušten objekat

BTEX (benzene, toluene, ethylbenzene and xylenes) ['bitæks] – benzen, toluen, etil-benzen i ksileni

buffer zone ['bʌfə zəʊn] – *n* tampon zona

buffering capacity (of a waste) ['bʌfəriŋ kə'pæsɪti] – *n* puferski kapacitet (otpada)

build [bɪld] – *v* graditi, izgraditi

building waste ['bɪldɪŋ weɪst] – *n* građevinski otpad

bulk density [bʌlk 'densɪti] – *n* zapreminska (nasipna) gustina zrnastog ili rastresitog materijala

bulk transport [bʌlk 'trænspɔ:t] – *n* transport u rinfuzi, transport bez ambalaže, transport rasutog tereta

bulking or mixing of waste ['bʌlkɪŋ ɔ: 'mɪksɪŋ əv weɪst] – *n* ukрупnjavanje ili mešanje otpada

bulky household waste [bʌlki 'haʊshəʊld weɪst] – *n* kabasti otpad iz domaćinstva

bulky waste ['bʌlki weɪst] – *n* kabasti otpad – veliki komadi čvrstog komunalnog otpada koji obuhvataju, između ostalog, kućne aparate, nameštaj, velike automobilske delove, panjeve itd., koji se ne mogu prerađivati uobičajenim metodama, primenljivim u okviru upravljanja otpadom

bulldozer ['bʌldəʊzə] – *n* buldožer

bumper ['bʌmpə] – *n* amortizer, prigušivač, branik

bund [bʌnd] – *n* nasip, pregrada od inertnog materijala, koja sprečava bočno pomeranje otpada

burner ['bɜ:nə] – *n* gorionik

burning ['bɜ:nɪŋ] – *n* gorenje, spaljivanje

by-product ['baɪprɒdʌkt] – *n* nusproizvod, sporedni proizvod

C

- calcination** [ˌkælsiˈneɪʃn] – *n* žarenje, kalcinisanje
- calorific value** [ˌkæləˈrɪfɪk ˈvæljuː] – *n* kalorična (toplotna) moć
- calorimeter** [ˌkæləˈrɪmɪtə] – *n* kalorimetar
- cancer** [ˈkænsə] – *n* rak, kancer
- capability** [ˌkeɪpəˈbɪləti] – *n* sposobnost
- capacitor** [kəˈpæsɪtə] – *n* kondenzator
- capacity** [kəˈpæsɪti] – *n* kapacitet
- capacity building** [kəˈpæsɪti ˈbɪldɪŋ] – *n* izgradnja, unapređenje, jačanje kapaciteta – unapređenje i jačanje tehničkih i menadžerskih sposobnosti i resursa u okviru organizacije
- capacity installed** [kəˈpæsɪti ɪnˈstɔːld] – *n* instalirani kapacitet
- capacity of the landfill** [kəˈpæsɪti əv ðə ˈlændfɪl] – *n* kapacitet deponije
- capillary zone** [kəˈpɪləri zəʊn] – *n* zona u kojoj važe zakoni kapilarnih pojava
- capital cost** [ˈkæpɪtəl kɒst] – *n* kapitalni troškovi, investicioni troškovi
- carbon dioxide** [ˈkɑːbən daɪˈɒksaɪd] – *n* ugljen-dioksid
- carbon-nitrogen ratio** [ˈkɑːbən ˈnaɪtrədʒən ˈreɪʃiəʊ] – *n* odnos ugljenik – azot
- carcass** [ˈkɑːkəs] – *n* telo uginule životinje
- carcinogen** [ˌkɑːsɪnəˈdʒen] – *adj* kancerogen
- cardboard** [ˈkɑːdbɔːd] – *n* karton
- carried out** [ˈkæɪrɪd,aʊt] – *adj* izvršen, obavljen, sproveden
- carrier** [ˈkæəriə] – *n* nosač, prenosnik, transportno preduzeće
- carry** [ˈkæəri] – *v* nositi, prenositi, prevoziti
- carry out** [ˈkæəri aʊt] – *v* izvršiti, obaviti, sprovesti
- case** [keɪs] – *n* slučaj, sanduk, gajba
- case-by-case basis** [keɪs baɪ keɪs ˈbeɪsɪs] – *n* od slučaja do slučaja
- case study** [keɪs ˈstʌdi] – *n* studija slučaja
- catalyst** [ˈkætəlaɪst] – *n* katalizator
- catalytic combustion system** [ˌkætəˈlɪtɪk kəmˈbʌstʃən ˈsɪstəm] – *n* sistem za katalitičko sagorevanje
- catchment area** [ˈkætʃmənt ˈæəriə] – *n* sliv reke; područje sa koga se otpad sakuplja, odnosno otprema u postrojenja za tretman, transfer stanice ili deponije

category of waste

category of waste [ˈkætɪgəri əv weɪst] – *n* kategorija otpada

cause damage [kɔːz ˈdæmɪdʒ] – *v* prouzrokovati štetu

cavity [ˈkævəti] – *n* šupljina

cell [sel] – *n* ćelija, komora, odeljak

cellulose [ˈseljʊləʊs] – *n* celuloza

cellulose insulation [ˈseljʊləʊs ˌɪnsjʊˈleɪʃn] – *n* izolacija od celuloze

cement kiln [siˈment kiln] – *n* cementna peć, peć za kalcinaciju

centrifugal dewatering of sludge [senˈtrɪfjuɡl diˈwɔːtəriŋ əv slʌdʒ] – *n* centrifugalno uklanjanje vode iz mulja

certain [ˈsɜːtɪn] – *n* izvestan, siguran, određen, neki

certificate [səˈtɪfɪkət] – *n* potvrda, sertifikat, uverenje, pisana garancija, svedočanstvo

chain [tʃeɪn] – *n* lanac

characteristics of waste [ˌkærəktəˈrɪstɪks əv weɪst] – *n pl* karakteristike otpada

charge [tʃɑːdʒ] – *n* naboj, naelektrisanje; *v* puniti, naplatiti, teretiti, zaračunati, tražiti cenu

charging chamber [ˈtʃɑːdʒɪŋ ˈtʃeɪmbə] – *n* komora za punjenje, komora za doziranje

charging hopper (feed hopper) [ˈtʃɑːdʒɪŋ ˈhɒpə / fiːd hɒpə] – *n* levak za dodavanje, doziranje

check [tʃek] – *v* proveriti

chemical composition [ˈkemɪkl ˌkɒmpəˈzɪʃn] – *n* hemijski sastav

chemical dechlorination [ˈkemɪkl ˌdeklɔːraɪˈneɪʃn] – *n* hemijska dehlorinacija

chemical degradation [ˈkemɪkl ˌdeɡrəˈdeɪʃn] – *n* hemijska razgradnja

chemical oxydation [ˈkemɪkl ˌɒksiˈdeɪʃn] – *n* hemijska oksidacija

chemical oxygen demand [ˈkemɪkl ˈɒksɪdʒən diˈmɑːnd] – *n* hemijska potrošnja kiseonika

chemical sludge [ˈkemɪkl slʌdʒ] – *n* hemijski mulj

chemical treatment [ˈkemɪkl ˈtriːtmənt] – *n* hemijski tretman – bilo koja od različitih vrsta tehnologija koje koriste hemikalije ili razne vrste hemijskih procesa za tretman otpada

chlorinated hydrocarbons [ˈklɔːrɪneɪtɪd haɪdrəʊˈkɑːbənz] – *n pl* hlorovani ugljovodonici

chlorine [ˈklɔːrɪn] – *n* hlor

- chlorofluorocarbons (CFC's)** [klɔ:rn,flu:ə'kɑ:bənz / si: ef si:z] –
n pl hlorofluorougjenici
- circumstance** ['sɜ:kəmstəns] – *n* okolnost
- civic amenity** ['sivik ə'mi:nəti] – *n* centar za sakupljanje, mesto određeno odlukom jedinice lokalne samouprave, na koje građani donose uglavnom kabaste predmete kao što su nameštaj i električni aparati, baštenski otpad i reciklabilni materijal
- civil liability** ['sivl ,laiə'biləti] – *n* građanska odgovornost, odgovornost za štetu
- clarify** ['klærifai] – *v* razjasniti
- clarity** ['klærəti] – *n* jasnoća
- class of the landfill** [kla:s əv ðə 'lændfil] – *n* klasa deponije
- classification** [,kla:sifi'keiʃn] – *n* klasifikacija
- clean** [kli:n] – *adj* čist
- clean production** [kli:n prə'dʌkfən] – *n* čista proizvodnja
- clean product** [kli:n 'pruədʌkt] – *n* čist proizvod, proizvod proizveden čistom tehnologijom
- clean technology** [kli:n tek'nɒlədʒi] – *n* čista tehnologija
- cleaner production** ['kli:nə prə'dʌkfən] – *n* čistija proizvodnja – procesi projektovani tako da smanjuju otpad koji se generiše proizvodnjom
- cleaning** ['kli:niŋ] – *n* čišćenje
- cleanser-degreaser** ['klenzə di'grɪ:sə] – *n* sredstvo za čišćenje, odmašćivanje
- clinical waste** ['klinikl weɪst] – *n* klinički otpad
- clinker** ['kliŋkə] – *n* klinker
- closed loop (recycling)** ['kləʊzd lu:p / ri'saikliŋ] – *n* zatvorena petlja (reciklaža), sistem gde se materijali neprestano recikliraju u isti proizvod (jedna staklena boca može se reciklirati i proizvesti u drugu staklenu bocu)
- closure** ['kləʊzə] – *n* zatvaranje – procedura koju mora da poštuje operater deponije kada deponija popuni zakonski kapacitet za odlaganje otpada, što obuhvata prestanak prijema i stavljanje završne prekrivke na lokaciju deponije, odnosno zatvaranje deponije u skladu sa zahtevanom procedurom
- closure procedure** ['kləʊzə prə'si:dʒə] – *n* procedura zatvaranja
- coastal water** ['kəʊstəl 'wɔ:tə] – *n* priobalne vode
- coating** ['kəʊtiŋ] – *n* premaz, prevlaka, pokrivač, obloga

co-combustion

- co-combustion** [kəʊ,kəm'bʌstʃən] – *n* zajedničko sagorevanje, ko-sagorevanje – proces u kojem se osnovnom gorivu, u konvencionalnom postrojenju, dodaje i sagoreva sekundarno gorivo (npr. otpad ili biomasa) u relativno malim količinama
- code number** [kəʊd 'nʌmbə] – *n* broj šifre
- co-disposal** [kəʊ,di'spəʊzl] – *n* zajedničko odlaganje – odlaganje različitih tipova otpada u jednoj zoni deponije
- co-disposed** [kəʊ,di'spəʊzd] – *adj* zajedno odlagani (odloženi)
- co-generation** [kəʊ,dʒenə'reiʃn] – *n* zajedničko, istovremeno generisanje, kogenerisanje – proizvodnja toplote i električne energije iz jednog postrojenja, iz istog izvora
- co-incineration** [kəʊ,insinə'reiʃn] – *n* zajednička insineracija, koinsineracija, zajedničko kontrolisano spaljivanje
- co-incineration plant** [kəʊ,insinə'reiʃn plɑ:nt] – *n* postrojenje za koinsineraciju – stacionarno ili mobilno postrojenje čija je glavna svrha generisanje energije ili proizvodnja materijalnih proizvoda, proizvoda koji koriste otpad kao primarno ili dodatno gorivo; postrojenje u kojem se otpad termički obrađuje za potrebe odlaganja
- collect** [kə'lekt] – *v* sakupljati
- collected municipal waste** [kə'lektid mju:'nisipəl weɪst] – *n* sakupljeni komunalni otpad
- collection** [kə'lekfɪn] – *n* sakupljanje – prikupljanje, sortiranje, odnosno mešanje otpada radi transporta; proces sakupljanja otpada iz stambenih i poslovnih objekata ili mesta sakupljanja i utovar u vozila
- collection centre** [kə'lekfɪn 'sentə] – *n* centar za sakupljanje
- collection frequency** [kə'lekfɪn 'fri:kwensi] – *n* učestalost sakupljanja
- collection of waste** [kə'lekfɪn əv weɪst] – *n* sakupljanje otpada
- collection system** [kə'lekfɪn 'sɪstəm] – *n* sistem sakupljanja
- collection timing** [kə'lekfɪn 'taɪmɪŋ] – *n* određivanje vremena sakupljanja
- collection vehicle** [kə'lekfɪn 'vi:əkl] – *n* vozilo za sakupljanje
- collector** [kə'lektə] – *n* lice koje sakuplja otpad
- combined** [kəm'baɪnd] – *adj* kombinovani
- combined heat and power (CHP or cogeneration)** [kəm'baɪnd hi:t ənd paʊə] – *n* kombinovano generisanje toplote i električne energije

common position

combustible [kəm'bastəbl] – *adj* sagorljiv, koji može da sagoreva

combustible liquid waste [kəm'bastəbl 'likwid weist] – *n*
sagorljivi tečni otpad

combustible waste [kəm'bastəbl weist] – *n* sagorljivi otpad

combustibles [kəm'bastəbləz] – *n pl* materije koje sagorevaju

combustion [kəm'bastʃən] – *n* sagorevanje – odnosi se na kontrolisano spaljivanje (otpada), gde toplota dovodi do hemijske promene organskih jedinjenja, pretvarajući ih u stabilna neorganska kao što su ugljen-dioksid i voda

combustion air [kəm'bastʃən eə] – *n* vazduh koji je potreban za sagorevanje

combustion chamber [kəm'bastʃən 'tʃeimbə] – *n* komora za sagorevanje

combustion efficiency [kəm'bastʃən i'fi:ʃənsi] – *n* efikasnost sagorevanja

combustion gases [kəm'bastʃən 'gæsis] – *n pl* gasovi sagorevanja, dimni gasovi

combustion products [kəm'bastʃən prɒdʌkts] – *n pl* produkti sagorevanja

commercial waste [kə'mɜ:ʃl weist] – *n* komercijalni otpad – otpad nastao u ustanovama koje se u celini ili delimično bave trgovinom, uslugama, kancelarijskim poslovima, sportom, rekreacijom ili zabavom; ovde ne spada otpad iz domaćinstava i industrijski otpad

commercially dry sludge [kə'mɜ:ʃəli draɪ slʌdʒ] – *n* komercijalni suvi mulj

commingled [kɒ'miŋɡld] – *adj* kombinovan, mešan, mešovit

commingled recyclables [kɒ'miŋɡld ,ri:'saɪkləbləz] – *n pl*
kombinovani, mešoviti materijali koji se mogu reciklirati

commingled waste [kɒ'miŋɡld weist] – *n* kombinovani, mešani otpad – pomešane vrste otpada za recikliranje koje se zajedno sakupljaju pošto se odvoje od izmešanog komunalnog otpada

comminution [kɒmi'nju:ʃn] – *n* drobljenje – mehaničko sečenje ili prašivanje otpada

commission [kə'mi:ʃn] – *n* komisija, odbor, provizija

commissioning test [kə'mi:ʃniŋ test] – *n* probni rad

committee [kə'miti] – *n* komitet, odbor, radno telo

common position ['kɒmən 'pɒzi:ʃn] – *n* zajednički stav

common strategy

common strategy [ˈkɒmən ˈstrætədʒi] – *n* zajednička strategija

communal collection [ˈkɒmjʊnl kəˈleɪʃn] – *n* sakupljanje u lokalnim zajednicama

communication [kə,mju:niˈkeɪʃn] – *n* saopštenje

community [kəˈmju:nəti] – *n* zajednica

community composting [kəˈmju:nəti ˈkɒmpɒstɪŋ] – *n*

kompostiranje na nivou lokalne zajednice

compacting [kəmˈpæktɪŋ] – *n* kompaktiranje, presovanje, sabijanje

compacting ratio [kəmˈpæktɪŋ ˈreɪʃiəʊ] – *n* koeficijent

kompaktiranja

compaction system [kəmˈpæktʃn ˈsɪstəm] – *n* sistem kompaktiranja

compactor vehicle [kəmˈpæktə ˈvi:əkl] – *n* kompaktor, vozilo za sabijanje

compatibility [kəm,pætəˈbɪləti] – *n* kompatibilnost

compatible [kəmˈpætəbl] – *adj* kompatibilan, koji se uklapa sa drugim

compensation [ˌkɒmpenˈseɪʃn] – *n* naknada, kompenzacija

compensation for damage [ˌkɒmpenˈseɪʃn fɔː ˈdæmɪdʒ] – *n* naknada za pretrpljenu štetu

competent authority [ˈkɒmpɪtənt ɔːˈθɒrəti] – *n* nadležni organ

competition [ˌkæmpɪˈtɪʃn] – *n* konkurencija

competitive [kəmˈpetətɪv] – *adj* konkurentan

completion [kəmˈpli:ʃn] – *n* završetak, kompletiranje

compliance [kəmˈplaɪəns] – *n* poštovanje, pridržavanje (propisa, standarda), usaglašenost sa (propisima, standardima)

compliance testing [kəmˈplaɪəns ˈtestɪŋ] – *n* provera usaglašenosti (sa propisima, standardima)

component [kəmˈpəʊnənt] – *n* komponenta

composite lining [ˈkɒmpəzɪt ˈlaɪnɪŋ] – *n* kompozitna obloga

composite packaging [ˈkɒmpəzɪt ˈpækɪdʒɪŋ] – *n* kompozitna ambalaža

composition [ˌkɒmpəˈzɪʃn] – *n* sastav

compost [ˈkɒmpɒst] – *n* kompost – relativno stabilan humusni materijal koji se proizvodi procesom kompostiranja dela otpada podložnog truljenju, pri čemu bakterije u zemljištu koje se sa njim meša, razgradnjom pretvaraju tu mešavinu u organsko đubrivo

composter [ˈkɒmpɒstə] – *n* komposter, zatvoreni sud za kompostiranje

composting [ˈkɒmpɒstɪŋ] – *n* kompostiranje – kontrolisana biološka razgradnja dela otpada podložnog truljenju u prisustvu vazduha da bi se formirao materijal nalik na humus

compression mechanism (Waste Collection Vehicle) [kəmˈpreʃn ˈmekənɪzəm] – *n* mehanizam za kompresiju (vozilo za sakupljanje otpada)

compromise [ˈkɒmprəmaɪz] – *n* kompromis

concentration [ˌkɒnsənˈtreɪʃn] – *n* koncentracija

concession [kənˈsəʃn] – *n* koncesija, ustupak

concession contract [kənˈsəʃn ˈkɒntrækt] – *n* ugovor o koncesiji – odnosi se na koncesiju koju dodeljuje nadležni organ privatnom preduzeću na osnovu konkursa da projektuje, izgradi i radi (engl. DBO) postrojenje za tretman i odlaganje čvrstog komunalnog otpada; varijacije obuhvataju izgradnju, vlasništvo i rad (engl. BOO) kada finansijska sredstva obezbeđuje privatni sektor, odnosno izgradnju, vlasništvo i prenos (engl. BOT) kada se dogovorenog datuma vlasništvo prenosi na nadležni organ

conclusion [kənˈkluːʒn] – *n* zaključak

condition [kənˈdɪʃən] – *n* stanje, uslov

conditioner for soil [kənˈdɪʃən fɔː sɔɪl] – *n* sredstvo za kondicioniranje zemljišta

conditioning [kənˈdɪʃənɪŋ] – *n* kondicioniranje

conductivity [ˌkɒndʌkˈtɪvəti] – *n* provodljivost

confined aquifer [kənˈfaɪnd ˈækwɪfə] – *n* zatvorena izdan, vodonosni sloj ograničen između dva nepropusna sloja

conformity [kənˈfɔːməti] – *n* uskladenost, saglasnost

consent [kənˈsent] – *n* saglasnost, pristanak; *v* pristati, odobriti, privoleti se

consequence [ˈkɒnsɪkwəns] – *n* posledica, ishod

conservation [ˌkɒnsəˈveɪʃn] – *n* očuvanje – čuvanje i obnavljanje, kada je to moguće, ljudskih i prirodnih resursa; korišćenje, zaštita i unapređenje prirodnih resursa prema načelima koja će obezbediti njihovu najveću ekonomsku i društvenu korist

consider [kənˈsɪdə] – *v* razmatrati

consignee [ˌkɒnsaɪˈniː] – *n* primalac robe

consignment note [kənˈsaɪnmənt nəʊt] – *n* tovarni list

consistent [kənˈsɪstənt] – *adj* dosledan, konzistentan

constraint [kənˈstreɪnt] – *n* ograničenje

construction

construction [ˈkɒnstrækʃn] – *n* izgradnja

construction and demolition [ˌkɒnstrækʃn ænd ˌdeməˈliʃn] – *n*
gradnja i rušenje

construction and demolition debris [ˌkɒnstrækʃn ænd ˌdeməˈliʃn
ˈdeɪbrɪ] – *n* šut od izgradnje i rušenja

construction and demolition waste [ˌkɒnstrækʃn ænd ˌdeməˈliʃn
weɪst] – *n* građevinski otpad i otpad od rušenja – otpad koji
potiče od korišćenja građevinskih materijala; materijal, panjevi i
šut koji potiču od izgradnje, rekonstrukcije, popravke i rušenja
kuća, poslovnih zgrada i drugih objekata, trotoara i kolovoznih
konstrukcija; karakter ovog čvrstog komunalnog otpada zavisi od
resursa koji su korišćeni u datom regionu za potrebe gradnje

consultation [ˌkɒnsəlˈteɪʃn] – *n* konsultacija, davanje stručnog
mišljenja

consumer [kənˈsju:mə] – *n* potrošač

consumer equipment [kənˈsju:mə iˈkwɪpmənt] – *n* oprema za
široku potrošnju

consumer information [kənˈsju:mə ˌɪnfəˈmeɪʃən] – *n* informisanje
potrošača

consumption [kənˈsʌmpʃn] – *n* potrošnja

contain [kənˈteɪn] – *v* sadržati, držati, sprečiti dalje širenje
(povećanje)

container [kənˈteɪnə] – *n* kontejner, rezervoar, posuda, sud

container system [kənˈteɪnə ˈsɪstəm] – *n* sistem posuda (kontejnera)

containing [kənˈteɪnɪŋ] – *adj* koji sadrži

containment [kənˈteɪnmənt] – *n* ograničavanje, sprečavanje širenja
ili raznošenja

containment building [kənˈteɪnmənt ˈbɪldɪŋ] – *n* objekat za
sprečavanje raznošenja

contaminated land [kənˈtæmɪneɪtɪd lænd] – *n* kontaminirano
zemljište

contaminated land clean-up technologies [kənˈtæmɪneɪtɪd lænd
ˌkli:nˈʌp tekˈnɒlədʒɪz] – *n pl* tehnologije za čišćenje
kontaminiranog zemljišta

contaminated materials [kənˈtæmɪneɪtɪd məˈtɪəriəlz] – *n pl*
kontaminirani materijali

contaminated water [kənˈtæmɪneɪtɪd ˈwɔ:tə] – *n* kontaminirana
voda

controlled waste

- contaminated (with)** [kən'tæmineitid wið] – *adj* kontaminiran (nečim)
- contamination** [kən,tæmi'neifn] – *n* kontaminacija – unošenje u vodu, vazduh ili zemljište mikroorganizama, hemikalija, otrovnih materija, otpada ili otpadnih voda u koncentracijama koje taj medij čine nepodesnim za narednu namenu; isto važi za površine i objekte ili zgrade, i razne proizvode koji se koriste u domaćinstvima ili poljoprivredi
- contingency** [kən'tindzənsi] – *n* slučajnost, eventualnost, slučaj, nepredvidljiva okolnost
- contingency plan** [kən'tindzənsi plæn] – *n* plan za vanredne situacije
- continuous emission monitoring system** [kən'tinjʊas e'miʃən 'mɒnitriŋ 'sistəm] – *n* sistem kontinualnog monitoringa emisije – sistem koji direktno i neprestano meri jednu ili više zagađujućih materija na izvoru
- continuous measurement** [kən'tinjʊas 'meʒəmənt] – *n* stalno, neprestano, kontinualno merenje
- contract** ['kɒntrækt] – *n* (pisani) ugovor; *v* ugovoriti
- contract management** ['kɒntrækt 'mænidʒmənt] – *n* upravljanje ugovorima
- contractor** ['kɒntræktə] – *n* izvođač radova, preduzimač, ugovarač
- contrary** ['kɒntrəri] – *n* neodgovarajući materijal
- contravene** [kɒntrə'vi:n] – *v* kršiti (zakon), biti u suprotnosti
- contribute** [kən'tribju:t] – *v* doprineti
- contributory fault** [kən'tribju:təri fɔ:lt] – *n* zajednička greška, podeljena greška (kod nehata)
- control instrument** [kən'trəʊl 'instrʊmənt] – *n* kontrolni instrument
- controlled closure** [kən'trəʊld 'kləʊʒə] – *n* kontrolisano zatvaranje
- controlled dump** [kən'trəʊld 'dʌmp] – *n* kontrolisano smetlište – planirana deponija koja u izvesnoj meri obuhvata neke odlike sanitarne deponije: lociranje vezano za hidrogeološku pogodnost, ravnanje, sabijanje u nekim slučajevima, kontrolu procednih voda, delimično upravljanje gasom, redovno (ali obično ne dnevno) pokrivanje, kontrolu pristupa, osnovnu evidenciju i kontrolisano sakupljanje otpada
- controlled waste** [kən'trəʊld weɪst] – *n* kontrolisani otpad

convention

convention [kən'venʃn] – *n* konvencija

conversion [kən'vɜ:ʒn] – *n* konverzija

conviction [kən'vikʃn] – *n* uverenje, osuda, osuđujuća presuda

cooperation [kəʊ,ɒpə'reiʃn] – *n* saradnja

core [kɔ:] – *n* jezgro; *adj* osnovni

corrective [kə'rektiv] – *adj* korektivan

corresponding [kɒrəs'pɔ:ndiŋ] – *adj* odgovarajući, prikladan

corrosion [kə'rəʊʒn] – *n* korozija

corrosive [kə'rəʊsiv] – *adj* korozivan

corrosive waste [kə'rəʊsiv weɪst] – *n* korozivni otpad

corrosives [kə'rəʊsivz] – *n pl* korozivne materije

corrugated paper ['kɒrʊgeɪtɪd 'peɪpə] – *n* talasasti papir

Cost Benefit Analysis [kɒst 'benɪfɪt ə'nælɪsɪs] – *n* analiza isplativosti

cost recovery [kɒst ri'kʌvəri] – *n* nadoknada, povrat troškova

council ['kaʊnsɪ] – *n* savet, odbor

cover material ['kʌvə mə'tiəriəl] – *n* materijal za pokrivanje, prekrivanje

cover ['kʌvə] – *n* pokrivač, prekrivač, pokriće; *v* pokriti, prekriti

cradle-to-grave [kreɪdl tə greɪv] – *n* od kolenke do groba, period koji se odnosi na početak nastanka opasnog otpada do njegovog krajnjeg odlaganja

criterion [kraɪ'tiəriən] (*pl criteria* [kraɪ'tiəriə]) – *n* kriterijum

critical load ['krɪtɪkl ləʊd] – *n* kritično opterećenje

critical parameters (key variables) ['krɪtɪkl pə'ræmɪtəz / ki: veəriəblz] – *n pl* parametri od kritične važnosti (ključne promenljive)

cross-compliance [krɒs kəm'plaiəns] – *n* međusobno usaglašavanje, usklađivanje (propisa)

crossed-out ['krɒst, aʊt] – *adj* precrtan

crumb rubber [krʌm 'rʌbə] – *n* komadići gume, guma isečena u trake ili samlevena guma

crusher ['krʌʃə] – *n* drobilica

crustacean [krʌ'steɪʃjən] – *n* ljuskar

cumulative aspect ['kju:mjʊlətɪv 'æspekt] – *n* kumulativni aspekt

current ['kʌrənt] – *n* tekući, važeći

cyclone dust separator ['saɪkləʊn dʌst 'sepəreɪtə] – *n* ciklonski separator čvrstih čestica

D

- daily average value** ['deili 'ævəridʒ 'vælju:] – *n* dnevna prosečna vrednost
- daily cover** ['deili 'kʌvə] – *n* dnevno prekrivanje, dnevna prekrivka
- daily cover material** ['deili 'kʌvə mə'tiəriəl] – *n* dnevni pokrivni (prekrivni) materijal
- damage** ['dæmidʒ] – *n* šteta
- dangerous** ['deindʒərəs] – *adj* opasan
- dangerous substance** ['deindʒərəs 'sʌbstəns] – *n* opasna materija
- dangerous waste** ['deindʒərəs weɪst] – *n* opasan otpad
- date of delivery** [deɪt əv delɪvəri] – *n* datum isporuke
- day cell** [deɪ sel] – *n* dnevna ćelija, odeljak (koji se puni u jednom danu na deponiji)
- debris** ['deibri] – *n* krš, otpaci, šut
- decibel** ['desibəl] – *n* decibel
- decision** [di'si:ʒn] – *n* odluka
- declaration** [,deklə'reɪʃn] – *n* izjava
- decomposition** [,di:kɒmpə'zi:ʃn] – *n* razlaganje, razgrađivanje
- decontaminated PCB equipment** [,di:kən'tæmineɪtɪd pi: si: bi: i'kwɪpmənt] – *n* dekontaminirana oprema koja sadrži PCB
- decontamination** ['di:kən,tæmi'neɪʃn] – *n* dekontaminacija
- dedicated** ['dedikeɪtɪd] – *adj* namenski
- dedusting** [di'dʌstɪŋ] – *n* otprašivanje
- deep** [di:p] – *adj* dubok
- deep injection** [di:p in'dʒekʃn] – *n* ubrizgavanje u podzemlje
- deep storage** [di:p 'stɔ:ɹɪdʒ] – *n* skladištenje po dubini, podzemna skladišta
- deep well injection** [di:p wel in'dʒekʃn] – *n* ubrizgavanje u bušotine
- defensive** [di'fensɪv] – *adj* odbrambeni
- deferred** [di'fɜ:d] – *adj* odložen
- defoliation** [,di:fəʊli'eɪʃn] – *n* defolijacija, gubitak lišća
- deforestation** [di:ˌfɒri'steɪʃn] – *n* deforestacija, nestajanje šuma
- degradable** [di'greɪdəbl] – *adj* razgradljiv
- degradation** [,degrə'deɪʃn] – *n* degradacija
- degree** [di'ɡri:] – *n* stepen
- delay** [di'lei] – *n* odlaganje; *v* odložiti

delivery

- delivery** [di'livəri] – *n* isporuka, napajanje
- demolished construction** [di'mɒlɪʃt ,kɒnstrəkn] – *n* srušeni objekat
- demolition waste** [,demə'liʃn weɪst] – *n* otpad od rušenja
- denitrification** [di,nai'trɪfɪkeɪʃn] – *n* denitrifikacija
- densified refuse – derived fuel** ['densɪfaɪd 'refju:s dɪ'raɪvd 'fju:əl]
– *n* zgusnuto gorivo dobijeno iz otpada
- density** ['densɪti] – *n* gustina
- depend** [di'pend] – *v* zavisiti
- depletion** [di'pli:ʃn] – *n* ispražnjenje, iscrpljenje, osiromašenje, smanjenje
- deposit** [di'pɒzɪt] – *n* talog, nanos, naslaga, nalazište, depozit, polaganje; *v* deponovati, naneti, nataložiti
- deposit into or onto land** (e.g., landfill, etc.) [di'pɒzɪt ɪntə ɔ: ɒntə 'lænd] – *n* odlaganje u ili na zemlju (npr. deponija itd.)
- deposit system** [di'pɒzɪt 'sɪstəm] – *n* sistem polaganja, sistem deponovanja
- deposit-refund** [di'pɒzɪt 'rɪ:fʌnd] – *n* kaucija
- depth** [depθ] – *n* dubina
- derelict** ['derɪlɪkt] – *adj* zagađeno, zatrovano zemljište
- dermal** [dɜ:məl] – *adj* kožni
- derogation** [,derəʊ'geɪʃn] – *n* derogacija, izbegavanje, ograničavanje dejstva
- desalinization** [di,sælnaɪ'zeɪʃn] – *n* odsoljavanje, desalinizacija, smanjenje koncentracije soli (u vodi ili zemljištu)
- describe** [di'skraɪb] – *v* opisati
- descriptive information** [diskrɪptɪv ,ɪnfə'meɪʃən] – *n* opisna informacija
- design** [di'zain] – *n* projekat, dizajn
- designed** [di'zaind] – *adj* projektovan, dizajniran
- destination** [,destɪ'neɪʃn] – *n* odredište
- destined** ['destɪnd] – *adj* upućen negde, namenjen nekom mestu
- destroy** [di'strɔɪ] – *v* uništiti, razoriti
- destruction** [di'strʌkʃn] – *n* uništenje, razaranje
- desulphurisation** [di,sʌlfəraɪ'zeɪʃn] – *n* odsumporavanje, uklanjanje sumpora ili njegovih jedinjenja iz nečega
- detailed inventory** [di'teɪld 'ɪnvəntri] – *n* detaljan popis
- detection** [di'tekʃn] – *n* otkrivanje, pronalaženje, detektovanje
- determine** [di'tɜ:mɪn] – *v* odrediti, odlučiti, utvrditi, ustanoviti

disposal capabilities

- detoxification** [di,tɒksifi'keɪʃn] – *n* detoksifikacija, proces uklanjanja štetnih materija ili otrova iz nečega
- developed** [di'veləpt] – *adj* razvijen
- development** [di'veləpmənt] – *n* razvoj
- device** [di'vaɪs] – *n* naprava, uređaj
- dewatering** [di'wɔ:tərɪŋ] – *n* uklanjanje vode, odvodnjavanje
- diatomic** [dai'ətəmɪk] – *adj* dvoatomski, divalentan, dvobazni
- diffusion** [di'fju:ʒn] – *n* difuzija, širenje, raspršivanje
- digested sludge** [dai'dʒestɪd slʌdʒ] – *n* digestirani mulj
- digestion** [dai'dʒestʃən] – *n* digestija, varenje
- dilution of mixture** [dai'lu:ʃn əv mɪkstʃə] – *n* razblaživanje mešavine
- dioxin** [dai'ɒksɪn] – *n* dioksin – bilo koje iz porodice jedinjenja koja su poznata u hemiji kao dibenzo-*p*-dioksini
- direct charge** [di'rekt tʃɑ:dʒ] – *n* direktna naknada
- direct reuse** [di'rekt ri'ju:s] – *n* direktna ponovna upotreba
- directive** [di'rektɪv] – *n* direktiva
- disassembly** [dis,ə'sembli] – *n* rasklapanje, rastavljanje
- disaster** [di'zɑ:stə] – *n* katastrofa, velika nesreća, nepogoda
- discharge** [dis'tʃɑ:dʒ] – *v* ispustiti, isprazniti, rasteretiti, olakšati ispuštanje; *n* pražnjenje, istovar
- disclosure** [dis'kləʊʒə] – *n* otkrivanje, objavljivanje, obelodanjivanje, odavanje
- dismantling** [dis'mɑ:ntliŋ] – *n* rasklapanje
- dispatch** [di'spætʃ] – *n* otprema
- dispense** [di'spens] – *v* deliti, pružati, davati, odmeriti, izdati, biti bez, učiniti suvišnim
- dispersion** [dis'pɜ:ʒn] – *n* raspršivanje, disperzija, rasipanje, rasejavanje
- disposable** [di'spəʊzəbl] – *adj* koji se može odložiti, koji se baca, koji je na raspolaganju
- disposal** [di'spəʊzl] – *n* odlaganje – istovarivanje, polaganje, ubrizgavanje, bacanje, izlivanje ili stavljanje bilo kog čvrstog ili opasnog otpada na ili u zemlju ili vodu
- disposal authority** [di'spəʊzl ɔ:'θɒrəti] – *n* organ za zbrinjavanje otpada
- disposal capabilities** [di'spəʊzl ,keɪpə'bɪlətɪz] – *n* mogućnosti odlaganja

disposal capacity

disposal capacity [di'spəʊzl kə'pæsiti] – *n* kapacitet za odlaganje

disposal facility [di'spəʊzl fə'siliti] – *n* postrojenje za odlaganje

disposal licence [di'spəʊzl 'laisəns] – *n* dozvola za odlaganje otpada

disposal methods of waste [di'spəʊzl 'meθəds əv weɪst] – *n pl* načini odlaganja otpada

disposal of equipment [di'spəʊzl əv i'kwɪpmənt] – *n* odlaganje opreme

disposal operation [di'spəʊzl ,ɒpə'reɪʃn] – *n* poslovi odlaganja

disposed [di'spəʊzd] – *adj* odložen

disposed of [di'spəʊzd əv] – *adj* odbačen, rešen

disposer [di'spəʊzə] – *n* onaj koji odlaže, baca

dissolved organic carbon [di'zɒlvd ɔ:'gænik 'kɑ:bən] – *n* rastvoreni organski ugljenik

distance ['dɪstəns] – *n* udaljenost

distillation [ˌdɪstɪ'leɪʃn] – *n* destilacija

distort [di'stɔ:t] – *v* iskriviti, izobličiti

distortion [di'stɔ:ʃn] – *n* iskrivljenost, distorzija, izobličenje

distributor [di'strɪbjʊ:tə] – *n* distributer

district ['dɪstrɪkt] – *n* okrug, srez, područje, region

district heating ['dɪstrɪkt hi:tiŋ] – *n* centralno grejanje

disturbance [di'stɜ:bəns] – *n* ometanje

domestic refuse ['dɒməstɪk 'refju:s] – *n* kućno smeće

domestic waste ['dɒməstɪk weɪst] – *n* kućni otpad, otpad iz domaćinstva

donor ['dəʊnə] – *n* donator, darodavac, davalac

downdraught [ˌdaʊn'drɑ:ft] – *n* silazno strujanje

DPSIR [di: pi: es ai a:] – *n* kauzalni okvir za opisivanje interakcija između društva i životne sredine koji je usvojila Evropska agencija za životnu sredinu: pokretači, pritisci, stanja, uticaji, reakcije (prošireni PSR – pritisci, stanja, reakcije – model koji je razvio OECD)

draft [dra:ft] – *n* nacrt

drainage ['dreɪnɪdʒ] – *n* isušivanje, odvođenje vode, drenaža

drainage layer ['dreɪnɪdʒ 'leiə] – *n* drenažni sloj

drainage sludge ['dreɪnɪdʒ slʌdʒ] – *n* drenažni mulj

dredged soil ['dredʒd səɪl] – *n* bagerovana zemlja, iskopana zemlja

dredging ['dredʒɪŋ] – *n* bagerovanje

drip ['dri:p] – *v* kapljati

- drop-off** [ˈdrɒpɒf] - *n* dostava, metod sakupljanja reciklabilnih materijala tako što ih pojedinci donose na određeno zbirno mesto
- drop-off centre** [ˈdrɒpɒf ˈsentə] - *n* dostavni centar
- drought** [draʊt] - *n* suša
- drum** [drʌm] - *n* bubanj, kontejner ili bure, obično od mekog čelika ili plastike, u koje se skladišti otpad
- dry gas** [drai gæs] - *n* suvi gas
- drying** [draiɪŋ] - *n* sušenje
- drying gas** [draiɪŋ gæs] - *n* gas za sušenje
- due diligence** [dju: ˈdɪlɪdʒəns] - *n* sveobuhvatna analiza stanja
- dump** [ˈdʌmp] - *n* smetlište - lokacija koja se koristi za odlaganje otpada bez upravljanja, odnosno bez ekološke kontrole
- dumping** [ˈdʌmpɪŋ] - *n* bacanje, istovarivanje
- dust** [dʌst] - *n* prašina
- dustbin** [ˈdʌstbɪn] - *n* korpa za otpad
- duty of care** [dju:ti əv keə] - *n* zakonska obaveza staranja o otpadu
- dynamic flow system** [daɪˈnæmɪk fləʊ ˈsɪstəm] - *n* dinamički sistem strujanja (podzemne vode)

E

- earthworks** [ˈɜ:θwɜ:ks] - *n* zemljani radovi
- ecological risk assessment** [ˌiːkə ˈlɒdʒɪkl rɪsk əˈsɛsmənt] - *n* procena ekološkog rizika
- ecology** [iːkɒlədʒi] - *n* ekologija
- ecosystem** [iːkəʊ sɪstəm] - *n* ekosistem, interaktivni sistem biološke zajednice i njene nežive životne sredine
- ecotoxic** [iːkəʊ ˈtɒksɪk] - *n* ekotoksičan
- ecotoxicological properties** [ˌiːkəʊtɒksɪkələːdʒɪkəl ˈprɒpətɪz] - *n* ekotoksikološka svojstva
- effective porosity** [ɪˈfektɪv pɔ:ˈrɒsəti] - *n* efektivna poroznost
- efficiency** [ɪˈfɪʃənsi] - *n* efikasnost, sposobnost delovanja
- efficient management** [ɪˈfɪʃənt ˈmænɪdʒmənt] - *n* efikasno upravljanje
- effluent** [ˈeflʊənt] - *n* efluent, otpadna voda, tečnost koja se izbacuje u spoljnu sredinu; *adj* koji otiče, ističe

effluent stream

effluent stream [ˈɛflʊənt stri:m] – *n* recipijent ispuštenih otpadnih voda

efflux velocity [ɛflʌks viˈlɒsəti] – *n* brzina ispuštanja

effort [ˈɛfət] – *n* napor

electrical and electronic equipment [eˈlektrikəl ənd elekˈtrɒnik iˈkwipmənt] – *n* električna i elektronska oprema – oprema čiji ispravan rad zavisi od električne struje ili elektromagnetnog polja i oprema za generisanje, transfer i merenje takve struje i polja, projektovana za upotrebu pod naponom koji ne premašuje 1.000 V za naizmjeničnu struju i 1.500 V za jednosmernu struju

electrical and electronic tool [eˈlektrikəl ənd elekˈtrɒnik tu:l] – *n* električni i elektronski aparat

electrical conductivity [iˈlektrikəl ˌkɒndʌkˈtɪvəti] – *n* električna provodljivost

electrolysis [ˌilekˈtrɒlɪsɪs] – *n* elektroliza

electronic [elekˈtrɒnik] – *adj* elektronski

electronic media [elekˈtrɒnik ˈmi:diə] – *n pl* elektronski mediji

electronic scrap [elekˈtrɒnik ˈskræp] – *n* otpaci od elektronike

electrostatic precipitation [iˌlektɾəʊˈstætɪk priˌsɪpiˈteɪʃn] – *n* elektrostatičko taloženje

electrostatic precipitator [iˌlektɾəʊˈstætɪk priˌsɪpiˈteɪtə] – *n* elektrostatički taložnik

embossed [ɪmˈbɒst] – *adj* ugraviran

emergency [iˈmɜ:dʒənsi] – *n* opasnost, vanredno stanje, nužda, hitan slučaj, iznenadan događaj

emergency response [iˈmɜ:dʒənsi riˈspɒns] – *n* reagovanje u hitnom slučaju

emission [iˈmɪʃn] – *n* emisija – direktno ili indirektno ispuštanje materija, vibracija, toplote ili buke iz individualnih ili difuznih izvora u postrojenju u vazduh, vodu ili zemljište

emission limit value [iˈmɪʃən ˈlɪmɪt ˈvælju:] – *n* granična vrednost emisije – masa, izražena u vidu određenih specifičnih parametara, koncentracija i/ili nivo emisije, koji ne sme da se prekorači tokom jednog ili više perioda

emission source [iˈmɪʃn sɔ:s] – *n* izvor emisije

emission standards [iˈmɪʃn ˈstændəds] – *n pl* standardi (norme) za emisiju

enable [iˈneɪbl] – *v* omogućiti

environmental impact

- enact** [i' nækt] – *v* doneti (zakon), ozakoniti, propisati, odrediti
- encapsulated** [in' kæpsju:,leitid] – *adj* (hermetički) zatvoren
- encounter** [in' kauntə] – *v* sresti se, naići na
- encourage** [in' klɑridʒ] – *v* podsticati, podstaći
- end of pipe technology** [end əv paip tek'nɒlədʒi] – *n* „tehnologija na kraju cevi“ – rešavanje problema životne sredine na kraju procesa
- end of useful life** [end əv 'ju:sfəl laif] – *n* kraj korisnog upotrebnog veka
- endanger** [in'deindʒə] – *v* ugroziti, dovesti u opasnost
- end-of-life tyres** [end əv laif taiəz] – *n pl* gume na kraju upotrebnog veka
- end-of-life vehicle** [end əv laif 'vi:əkl] – *n* vozilo na kraju upotrebnog veka, istrošeno vozilo – vozilo koje je otpad
- energy from waste** ['enerdʒi frəm weist] – *n* energija iz otpada
- energy purpose** ['enerdʒi 'pɜ:pəs] – *n* energetska svrha
- energy recovery** ['enerdʒi ri'kʌvəri] – *n* ponovno iskorišćenje u vidu energije
- energycrops** ['enerdʒikrɒps] – *n pl* energokulture, specijalno uzgajanje ili proizvodnja biomase za proizvodnju energije
- enforceability** [in'fɔ:si'biləti] – *n* pravosnažnost, mogućnost sprovođenja
- engraved sign** [in'greivd saɪn] – *n* utisnut znak
- enhance** [in' ha:ns] – *v* ojačati
- enough** [i'nʌf] – *adv* dovoljno
- ensure** [in'ʃʊə] – *v* osigurati, obezbediti
- entrepreneurial** [,ɒntɹəprə'nɜ:riəl] – *adj* preduzetnički
- entry** ['entri] – *n* ulazak, unos, upis
- environment** [in'vairənmənt] – *n* životna sredina
- environmental assessment** [invairən'mentəl ə'sesmənt] – *n* procena životne sredine
- environmental audit** [invairən'mentəl 'ɔ:dit] – *n* revizija stanja životne sredine, nezavisna procena tekućeg stanja u vezi sa poštovanjem važećih uslova ili politika životne sredine, prakse i kontrole poštovanja zahteva vezanih za životnu sredinu
- environmental impact** [invairən'mentəl 'impækt] – *n* uticaj na životnu sredinu

environmental impact assessment

environmental impact assessment [invaɪrən'mentəl 'impækt ə'sesmənt] – *n* procena uticaja na životnu sredinu – procena obavljena tako da se predvidi uticaj neke aktivnosti ili projekta na životnu sredinu i zdravlje i dobrobit ljudi

environmental monitoring [invaɪrən'mentəl 'mɒnɪtrɪŋ] – *n* monitoring životne sredine, praćenje stanja životne sredine

environmental risk assesment [invaɪrən'mentəl risk ə'sesmənt] – *n* procena rizika po životnu sredinu – procena međusobnih dejstava faktora, ljudi i resursa životne sredine; sastoji se od procene rizika po zdravlje ljudi i procene rizika po životnu sredinu; ocena verovatnoće i veličine moguće štete od materija koje kontaminiraju životnu sredinu

environmentally [invaɪrən'mentəli] – *adj* koji se odnosi na životnu sredinu

environmentally friendly [invaɪrən'mentəli 'frendli] – *adj* koji nije štetan za životnu sredinu

environmentally preferable [ɪnv'aɪrənmentəli 'prefərəəbl] – *adj* povoljniji, poželjniji za životnu sredinu

environmentally sound [invaɪrən'mentəli saʊnd] – *adj* dobar, valjan za životnu sredinu

environmentally sound low-waste technology [invaɪrən'mentəli saʊnd ləʊ weɪst tek'nɒlədʒi] – *n* tehnologije iz kojih nastaje mala količina otpada i koje su dobre za životnu sredinu

environmentally sound manner [invaɪrən'mentəli saʊnd 'mænə] – *n* na način koji je dobar za životnu sredinu

envisaging [ɪn'vɪzɪdʒɪŋ] – *n* predviđanje

equally ['i:kwəli] – *adv* jednako

equipment [i'kwɪpmənt] – *n* oprema

equipment containing PCBs [i'kwɪpmənt kən'teɪnɪŋ pi: si: bɪz] – *n* oprema koja sadrži PCB ili je ranije sadržavala PCB (npr. transformatori, kondenzatori, kutije sa preostalim naslagama), koja nije dekontaminirana; oprema koja je takvog tipa da u njoj može biti sadržan PCB, tretira se kao da sadrži PCB, osim ako se osnovano može pretpostaviti suprotno

equipped [i'kwɪpt] – *adj* opremljen

equivalence factor [i'kwɪvələns 'fæktə] – *n* faktor jednakosti

equivalent insurance [i'kwɪvələnt ɪn'ʃʊərəns] – *n* osiguranje jednakosti

erosion [i'rəʊʒn] – *n* erozija

- establish** [i'stæbliʃ] – *v* osnovati, uspostaviti, ustanoviti, uvesti
- establishment** [i'stæbliʃmənt] – *n* ustanova
- estimate** ['estimət] – *n* procena
- estimate** ['estimeit] – *v* proceniti
- European** [ˌjʊərə'pi:ən] – *adj* evropski
- European waste list** [ˌjʊərə'pi:ən weɪst list] – *n* Evropska lista otpada
- Eurostat data** [ˌjʊərəstæt 'deɪtə] – *n pl* podaci Eurostata
- evaluate** [i'vælju:eit] – *v* oceniti, proceniti vrednost
- evaluation** [iˌvælju:'eɪʃn] – *n* ocena, procena vrednosti
- evaporation** [iˌvæpə'reɪʃn] – *n* pretvaranje u paru, isparavanje, ispuštanje vlage
- evapotranspiration** [iˌvæpəˌtrænspraɪə'reɪʃn] – *n* evapotranspiracija, isparavanje vode u atmosferu iz biljnog pokrivača i zemljišta, odnosno podloge; kruženje vode u prirodi
- examination** [ɪgˌzæmɪ'neɪʃn] – *n* ispitivanje, pregled, provera
- example** [ɪgˌzɑ:mpl] – *n* primer
- excavator** ['ekskəveɪtə] – *n* bager, suvi bager, kopač kanala
- exceed** [ɪk'si:d] – *v* premašiti, preći, nadmašiti, preterivati, preći meru
- excess activated sludge** [ɪk'ses 'æktiveɪtɪd slʌdʒ] – *n* višak aktivnog mulja
- excess air** [ɪk'ses eə] – *n* višak vazduha
- excess sludge** [ɪk'ses slʌdʒ] – *n* višak mulja
- exchange** [ɪks'tʃeɪndʒ] – *v* zameniti, razmeniti
- exclude** [ɪk'sklu:ɪd] – *v* isključiti
- excluded** [ɪk'sklu:ɪdɪd] – *adj* isključen
- excluding** [ɪk'sklu:ɪdɪŋ] – *adv* isključujući, ne uključujući
- exempt** [ɪg'zempt] – *adv* izuzev, osim
- exempted** [ɪg'zemptɪd] – *adj* izuzet
- exhaust gases** [ɪg'zɔ:st gæsɪz] – *n pl* izduvni gasovi
- existing** [ɪg'zɪstɪŋ] – *adj* postojeći
- exothermic (reaction)** [eksəʊθɜ:mɪk ri'ækʃn] – *n* egzotermna reakcija
- exothermic aerobic decomposition** [eksəʊθɜ:mɪk əeə'rəʊbɪk ˌkɒmpə'zɪʃn] – *n* egzotermno aerobno raspadanje (razlaganje)
- expectation** [ˌekspek'teɪʃn] – *n* očekivanje
- expenditure** [ɪk'spendɪtʃə] – *n* troškovi, rashodi
- expense** [ɪk'spens] – *n* trošak
- experience** [ɪk'spiəriəns] – *n* iskustvo

expire

expire [ik'spaiə] – *v* isteći

expiry [ik'spaiəri] – *n* završetak, isticanje, prestanak važenja

explosive [ik'spləʊsɪv] – *n* eksploziv

explosive/reactive [ik'spləʊsɪv / ri'æktiv] – *adj* eksplozivan, reaktivan

explosive limit [ik'spləʊsɪv 'limit] – *n* granica eksplozivnosti

exporter [ek'spɔ:tə] – *n* izvoznik

extent [ik'stɛnt] – *n* mera, širina, veličina, obim

extraction [ik'strækʃn] – *n* ekstrakcija, vađenje, izvlačenje

extraction well [ik'strækʃn wel] – *n* ekstrakcioni bunar

extremely hazardous substance [ik'stri:mli 'hæzədəs 'sʌbstəns] –
n izuzetno opasna materija

F

fabric filter ['fæbrɪk 'fɪltə] – *n* filter od vlakana

facilitation [fə'sɪli'teɪʃn] – *n* olakšavanje, pomoć, omogućavanje, moderacija

facilities for the treatment of exhaust gases [fə'sɪlɪtɪz fɔ: ðə 'tri:tment əv ɪg'zɔ:st gæsɪz] – *n pl* objekti za tretman izduvnih gasova

facility management [fə'sɪlɪti 'mænɪdʒmənt] – *n* upravljanje postrojenjem

facility [fə'sɪlɪti] – *n* postrojenje

failure ['feɪljə] – *n* neuspeh, kvar

fallout ['fɔ:laut] – *n* atmosferski talog

farm waste [fɑ:m weɪst] – *n* otpad sa poljoprivrednih dobara

farming ['fɑ:mɪŋ] – *n* bavljenje poljoprivredom

feasibility study [ˌfi:zə'bɪləti stʌdi] – *n* studija izvodljivosti

feasible ['fi:zəbl] – *adj* izvodljiv, ostvariv, moguć

fed [fed] – *adj* doziran, napunjen

feed [fi:d] – *n* doziranje, sirovina, odnosno gorivo za doziranje i pogon postrojenja, hrana, hranjenje

fence [fens] – *n* ograda

fermentability [ˌfɜ:məntə'bɪləti] – *n* fermentabilnost, sposobnost vrenja

- fermentation** [ˌfɜːmenˈteɪʃn] – *n* fermentacija, hemijske reakcije koje izazivaju živi mikroorganizmi iz hranjivih materija u prisustvu toplote, pritiska i svetlosti
- ferrous metals** [ˈferəs ˈmetəls] – *n pl* crni metali, ferometali
- fibrous vegetable waste** [ˈfaɪbrəs ˈvedʒɪtəbəl weɪst] – *n* vlaknasti otpad od biljaka, povrća
- field capacity** [fiːld kəˈpæsɪti] – *n* vododrživost tla
- fill** [fɪl] – *n* odlaganje
- filter** [ˈfɪltə] – *n* filter
- filter cake** [ˈfɪltə keɪk] – *n* talog, kolač posle filtracije
- filter press** [ˈfɪltə pres] – *n* filter presa
- filter-pressed sludge** [ˈfɪltə prest slʌdʒ] – *n* mulj iz filtarske prese
- filtration** [fɪlˈtreɪʃn] – *n* filtracija, odvajanje tečnosti od suspendovanih čestica
- final cover** [ˈfaɪnəl ˈkʌvə] – *n* završna prekrivka
- finance agreement** [faɪˈnæns ˈægrɪːmənt] – *n* finansijski sporazum
- financial** [faɪˈnænsɪl] – *adj* finansijski
- financial guarantee** [faɪˈnænsɪl ˌgærənˈtiː] – *n* finansijska garancija
- financial security** [faɪˈnænsɪl sɪˈkjʊərəti] – *n* finansijska sigurnost
- fire** [ˈfaɪə] – *n* požar, vatra
- fire-fighting** [ˈfaɪə ˈfaɪtɪŋ] – *n* protivpožarna odbrana
- fissure** [ˈfɪʃə] – *n* pukotina
- fixed bed technology** [fɪkst bed tekˈnɒlədʒi] – *n* tehnologija nepomičnog sloja, tehnologija gde gas ili tečno gorivo teku kroz sloj nepomičnih (fiksni) čestica
- flammable** [ˈflæməbl] – *adj* zapaljiv
- flammable liquids** [ˈflæməbl ˈlɪkwɪdz] – *n pl* zapaljive tečnosti
- flammable solids** [ˈflæməbl ˈsɒlɪdz] – *n pl* zapaljive čvrste materije
- flare** [fleə] – *n* plamen, baklja; *v* plamteti, buktati, bleštati
- flash point** [flæʃ ˈpɔɪnt] – *n* tačka paljenja – najniža temperatura pri kojoj tečnost proizvodi dovoljno pare da se zapali u vazduhu; ukoliko otpad ima tačku paljenja nižu od 60°C, onda je reč o zapaljivom opasnom otpadu
- flocculation** [ˌflɒkjʊˈleɪʃn] – *n* flokulacija
- flotation** [fləʊˈteɪʃn] – *n* flotacija
- flow** [fləʊ] – *n* tok
- flue gas** [fluː gæs] – *n* dimni gas – svi gasovi i proizvodi sagorevanja
- fluid** [ˈfluɪd] – *n* tečnost

fluidised bed incinerator

fluidised bed incinerator [ˌfluːɪˈdaɪzɪd bed ɪnˌsɪnəˈreɪtə] – *n*
insinerator sa fluidizovanim slojem

fly ash [flaɪ æʃ] – *n* leteći pepeo, nesagorljivi ostaci nastali usled sagorevanja goriva u peći; može da sadrži okside metala, silikate i sumporna jedinjenja, kao i mnoge druge hemijske zagađujuće materije

fly tipping [flaɪ ˈtɪpɪŋ] – *n* nelegalni istovar, nelegalno bacanje smeća na nedozvoljenim mestima

focal point [ˈfəʊkəl ˈpɔɪnt] – *n* fokalna tačka, osoba za kontakt – lice strane ugovornice koje je odgovorno za prijem i dostavljanje informacija

forage crop [ˈfɔrɪdʒ krɒp] – *n* ratarska kultura za stočnu ishranu

foresee [fɔː ˈsiː] – *v* predviđati, predvideti

foreseeable [fɔː ˈsiːəbl] – *adj* predvidljiv, skori

foster [ˈfɒstə] – *v* negovati, podsticati, hrabriti

fracture [ˈfræktʃə] – *n* fraktura, lom

framework [ˈfreɪmwɜːk] – *n* okvir

framework decision [ˈfreɪmwɜːk diˈsɪʒn] – *n* okvirna odluka

franchise [ˈfræntʃaɪz] – *n* franšiza, kod upravljanja komunalnim otpadom odnosi se na akciju opštine koja putem tendera dodeljuje ograničeni monopol privatnoj kompaniji da vrši posebne usluge upravljanja otpadom na određenom području u toku utvrđenog perioda

free of charge [friː əv tʃɑːdʒ] – *adv* besplatno

frequency [ˈfriːkwensi] – *n* učestalost, frekvencija

friable [ˈfraɪəbl] – *n* trošan, moguće ga je mrviti, fino usitniti ili pretvoriti u prah pritiskom ruke

fuel [ˈfjuːəl] – *n* gorivo

fuel supply system [ˈfjuːəl səˈplai ˈsɪstəm] – *n* sistem za dovod goriva

fugitive emissions [ˈfjuːdʒɪtɪv eˈmɪʃəns] – *n pl* kratkotrajne emisije

full service collection [fʊl ˈsɜːvɪs ˌkɒˈlektʃn] – *n* celovito sakupljanje otpada

fume [fjuːm] – *n* dim, fina prašina

fundamental [ˌfʌndəˈmentəl] – *adj* osnovni, fundamentalni

furan [ˈfjuərən] – *n* furan

furnace [ˈfɜːnɪs] – *n* peć, industrijska peć

furnace cell [ˈfɜːnɪs sel] – *n* komora industrijske peći

geochemical assessment

furnace slag [ˈfɜːnis slæg] – *n* šljaka iz industrijske peći

furnace volume [ˈfɜːnis ˈvɒljʊm] – *n* zapremina industrijske peći

fusion [ˈfjuːʒn] – *n* stapanje, spajanje, fuzija

G

gain [geɪn] – *n* dobit, dobitak

garbage [ˈgɑːbɪdʒ] – *n* smeće, naročito kućno, otpaci generalno

gas cleaning [gæs ˈkliːnɪŋ] – *n* prečišćavanje gasa

gas control and recovery system [ˈgæs kənˈtrəʊl ənd riˈkʌvəri ˈsɪstəm] – *n* sistem kontrole i ponovnog iskorišćenja gasa

gas discharge lamp [ˈgæs ˈdɪstʃɑːdʒ læmp] – *n* lampa za detekciju ispuštanja gasa

gas drainage layer [gæs ˈdreɪnɪdʒ ˈleɪə] – *n* sloj za odvod gasa

gas migration [gæs miˈgreɪʃn] – *n* migracija gasova

gas treatment [gæs ˈtriːtmənt] – *n* tretman gasa

gaseous [ˈgæsjəs] – *adj* gasovit

gasoil [ˈgæs,ɔɪl] – *n* dizel gorivo

gate [geɪt] – *n* kapija, otvor, prolaz

general licensing requirements [ˈdʒenərəl ˈlaɪsənsɪŋ riˈkwaɪəmənts] – *n pl* opšti uslovi za dobijanje dozvole

generated [ˈdʒenəreɪtɪd] – *adj* generisan, proizveden, dobijen

generated heat [ˈdʒenəreɪtɪd hiːt] – *n* generisana, proizvedena toplota

generation of waste [dʒenəˈreɪʃn əv weɪst] – *n* generisanje, stvaranje otpada – proces stvaranja heterogene mešavine materijala za koje se smatra da nemaju dalje koristi generatoru (proizvođaču) otpada

generation rate [dʒenəˈreɪʃn reɪt] – *n* stopa generisanja, brzina stvaranja otpada

generator (of waste) [ˈdʒenəreɪtə] – *n* generator, proizvođač, lice čija aktivnost proizvodi opasan otpad ili druge vrste otpada, ili ako je to lice nepoznato, lice koje je u posedu, odnosno koje ima kontrolu nad ovim otpadom

generic [dʒɪˈnerɪk] – *adj* generički

geochemical assessment [dʒiəʊˈkemɪkl əˈsɛsmənt] – *n* geohemijska analiza

geographic information system

geographic information system (GIS) [dʒiə'græfɪk ,ɪnfə'meɪʃən 'sɪstəm] – *n* geografski informacijski sistem – sistem, obično kompjuterizovan, koji obuhvata lokacije svih geografskih karakteristika jednog područja

geological assessment [ˌdʒiəʊ'lɒdʒɪkl ə'sæsmənt] – *n* geološka analiza

geological barrier [ˌdʒiəʊ'lɒdʒɪkl 'bæriə] – *n* geološka barijera

geological characteristics [ˌdʒiəʊ'lɒdʒɪkl ,kærəktə'rɪstɪks] – *n pl* geološke karakteristike

geological formation [ˌdʒiəʊ'lɒdʒɪkl 'fɔːmeɪʃn] – *n* geološka formacija

geotextile [ˌdʒiəʊ'tekstajl] – *n* geotekstil, sintetički materijal

glass-based fibrous materials [glɑːs beɪst 'faɪbrəs mə'tiəriəls] – *n pl* vlaknasti materijali na bazi stakla

global environment [ˌgləʊbəl ɪn'vaɪrənmənt] – *n* životna sredina na planeti Zemlji

global warming [ˌgləʊbəl 'wɔːmɪŋ] – *n* globalno zagrevanje planete Zemlje

governmental authority [ˌgʌvnməntl ɔːθɔːrəti] – *n* državni organ

grade [greɪd] – *n* stepen, skala

grader ['greɪdɪ] – *n* grejder, mašina za otkop zemlje

gradient ['greɪdɪjənt] – *n* nagib, pad, gradijent

gradual reduction ['grædʒʊəl rɪ'dʌkʃn] – *n* postepeno smanjivanje

grant [grɑːnt] – *n* bespovratna sredstva, subvencija, odobrenje, dozvola, poklon, prenos (imovine itd.); *v* odobriti (kredit), preneti, prepisati (na nekoga)

granting ['grɑːntɪŋ] – *n* odobravanje

granular non-hazardous waste ['grænjuːlə nɒn 'hæzədəs weɪst] – *n* zrnasti otpad koji nije opasan

granulated ['grænjuːleɪtɪd] – *adj* granulirani

grassland ['grɑːslænd] – *n* pašnjak

grave danger [greɪv 'deɪndʒə] – *n* velika opasnost

gravel ['greɪvl] – *n* šljunak

gravitational water [ˌgrævɪ'teɪʃənəl 'wɔːtə] – *n* gravitaciona voda

green list of waste ['grɪn lɪst əv weɪst] – *n* zelena lista otpada

greenfield site ['grɪnfiːld saɪt] – *n* lokacija bez objekta, na kojoj se gradi „na ledini“

greenhouse effect ['grɪnhaʊs ɪ'fekt] – *n* efekat staklene bašte

- grinding** [ˈgraɪndɪŋ] – *n* drobljenje, usitnjavanje
- grit** [grɪt] – *n* krupan pesak
- ground cover** [graʊnd ˈkʌvə] – *n* površinska prekrivka, vegetacija uzgajana radi sprečavanja erozije tla
- groundwater monitoring** [graʊndˈwɔ:t ə ˈmɒnɪtrɪŋ] – *n* monitoring podzemnih voda
- groundwater** [graʊndˈwɔ:tə] – *n* podzemne vode
- groundwater inflow region** [graʊndˈwɔ:tə ɪn ˈfləʊ ˈrɪ:dʒən] – *n* oblast doticanja površinske vode
- groundwater potential** [graʊndˈwɔ:tə paʊˈtenʃl] – *n* potencijal podzemnih voda
- groundwater table** [,graʊndˈwɔ:tə ˈteɪbl] – *n* nivo podzemne vode
- grout curtain** [graʊt ˈkɜ:tɪn] – *n* injekciona zavesa, smeša za ispunjavanje pukotina
- guideline** [ˈgaɪdlaɪn] – *n* smernica, uputstvo
- gypsum waste** [ˈdʒɪpsəm weɪst] – *n* gipsani otpad

H

- half-life** [ha:f laɪf] – *n* vreme poluraspada, period koji je potreban da bi neka radioaktivna supstanca izgubila polovinu svoje radioaktivnosti
- halogen** [ˈhælədʒən] – *n* halogen, halogeni hemijski element
- halogenated** [ˌhæləˈdʒəneɪtɪd] – *adj* halogenovano
- halogenated hydrocarbons** [ˌhæləˈdʒəneɪtɪd haɪdrəʊˈkɑ:bəns] – *n pl* halogenovani ugljovodonici
- halogenated organic compounds** [ˌhæləˈdʒəneɪtɪd ɔːˈgæɪnɪk ˈkɒmpaʊndz] – *n pl* halogenovana organska jedinjenja
- halogens** [ˈhælədʒəns] – *n pl* halogeni, porodica elemenata koja obuhvata fluor, hlor, brom i jod
- hammermill** [ˈhæməmɪl] – *n* mlin čekićar – vrsta drobilice ili sekačice koje se koriste za razbijanje otpadnog materijala u manje komade
- handling** [ˈhændlɪŋ] – *n* rukovanje, manipulacija
- hard rock** [hɑ:d rɒk] – *n* čvrsta stena
- harm** [hɑ:m] – *n* šteta

harmful component

harmful component [ˈhɑːmfʊl kəmˈpəʊnənt] – *n* štetna komponenta

harmfulness [ˈhɑːmfʊlnɪs] – *n* štetnost

harmonise [ˈhɑːmənaɪz] – *v* uskladiti

haul distance [hɔːl ˈdɪstəns] – *n* transportna razdaljina

hauler [ˈhɔːlə] – *n* prevoznik

hazard [ˈhæzəd] – *n* opasnost

hazard evaluation [ˈhæzəd i,væluˈeɪʃn] – *n* ocena opasnosti – komponenta ocene rizika koja obuhvata prikupljanje i ocenu podataka o vrstama povrede ili bolesti koje neka hemikalija može da prouzrokuje i o uslovima izloženosti pod kojima dolazi do takvih posledica po zdravlje

hazardous air pollutant [ˈhæzədəs eə pəˈluːtənt] – *n* opasna materija koja zagađuje vazduh

hazardous chemical [ˈhæzədəs ˈkemɪkl] – *n* opasna hemikalija

hazardous component [ˈhæzədəs kəmˈpəʊnənt] – *n* opasna komponenta

hazardous material [ˈhæzədəs məˈtɪəriəl] – *n* opasan materijal

hazardous pollutant [ˈhæzədəs pəˈluːtənt] – *n* opasna zagađujuća materija

hazardous waste [ˈhæzədəs weɪst] – *n* opasan otpad – otpad koji ima najmanje jednu od navedenih opasnih karakteristika (eksplozivnost, zapaljivost, sklonost oksidaciji, organski je peroksid, izaziva akutnu otrovnost, infektivnost, sklonost koroziji, u kontaktu sa vazduhom oslobađa zapaljive gasove, u kontaktu sa vazduhom ili vodom oslobađa otrovne supstance, sadrži toksične supstance sa odloženim hroničnim delovanjem, poseduje i ekotoksične karakteristike), uključujući i ambalažu u koju je otpad bio ili jeste upakovan

hazardous waste management [ˈhæzədəs weɪst ˈmænidʒmənt] – *n* upravljanje opasnim otpadom

health risk [helθ rɪsk] – *n* rizik po zdravlje

heat [hi:t] – *n* toplota

heat value [hi:t ˈvælju:] – *n* toplotna moć

heat waste treatment [hi:t weɪst ˈtri:tmənt] – *n* tretman otpada toplotnom energijom

heat/power installation [hi:t / ˈpaʊə ,ɪnstəˈleɪʃn] – *n* toplotno, energetsko postrojenje, postrojenje koje proizvodi struju na takav način da se proizvedena toplota može profitabilno koristiti

heavy fraction [hevi ˈfrækʃn] – *n* teška frakcija

- heavy metal** [hevi metəl] – *n* teški metal
- herbicide** [hɜ:bi'said] – *n* herbicid
- hierarchy** ['haiəra:ki] – *n* hijerarhija
- high density baling** [hai 'densiti 'beiliŋ] – *n* baliranje visoke gustine
- high density polyethylene** [hai 'densiti ,pɒli'eθilim] – *n* polietilen visoke gustine – plastika koja se obično koristi za izradu plastičnih boca za tečnosti; nepropusna folija koja se koristi kao podloga za deponije
- hiring** ['haiəriŋ] – *n* unajmljivanje
- historical waste** [hi'stɔ:rikl weɪst] – *n* nasleđeni otpad
- holder** ['həuldə] – *n* imalac – proizvođač otpada ili fizičko ili pravno lice koje je u njegovom posedu
- holistic** [həʊ'listɪk] – *adj* holistički, celovit
- hospital waste** ['hɒspɪtəl weɪst] – *n* otpad iz bolnice
- household** ['haʊshəʊld] – *n* domaćinstvo
- household hazardous waste** ['haʊshəʊld 'hæzədəs weɪst] – *n*. opasan otpad iz domaćinstva – širok dijapazon otpada iz domaćinstva uključujući pesticide i herbicide, uljane boje, tečnosti za automobile (antifriz, motorno ulje, ulja za menjač, volan i kočnice, benzin), baterije, akumulatore, razne hemikalije i male količine azbesta, koje imaju karakter opasnog otpada kada se odbacuju
- household waste (domestic waste)** ['haʊshəʊld weɪst] – *n* otpad iz domaćinstva, domaći (kućni) otpad – sastoji se od otpadaka i smeća generisanog kao posledica aktivnosti u domaćinstvu
- human health** ['hju:mən helθ] – *n* zdravlje ljudi
- humidity** [hju:'mɪdətɪ] – *n* vlažnost, vlaga
- humus** ['hju:məs] – *n* humus
- hydrocarbons** [ˌhaɪdrəʊ'kɑ:bənz] – *n pl* ugljovodonici
- hydrogeological characteristics** ['haɪdrəʊ'dʒiəʊ'lɒdʒɪkəl ,kærəktə'ristɪks] – *n pl* hidrogeološke karakteristike
- hydrogeology** ['haɪdrəʊ,dʒiəʊ'lɒdʒi] – *n* hidrogeologija
- hydrolysis** [ˌhaɪdrəʊ'lisɪz] – *n* hidroliza

I

- identify** [ai'dentifai] – *v* identifikovati
- ignitability** [,ignaitə'biləti] – *n* zapaljivost
- ignitable** [ig'naitəbl] – *adj* zapaljiv – sposoban da prouzrokuje gorenje
- ignitable waste** [ig'naitəbl weɪst] – *n* zapaljiv otpad
- ignition** [ig'ni:ʃn] – *n* paljenje, *chem.* žarenje
- ignition temperature** [ig'ni:ʃn 'tempɹətʃə] – *n* temperatura paljenja
- illegal transboundary traffic** [i'li:gəl trʌns'baʊndəri 'træfɪk] – *n* nelegalan prekogranični transport
- immission** [i'mɪʃn] – *n* imisija
- impact** ['ɪmpækt] – *n* uticaj, efekat
- impede** [ɪm'pi:d] – *v* ometati
- impermeable** [ɪm'pɜ:mjəbl] – *adj* nepropustljiv, kompaktn
- implementation** [ˌɪmplɪmən'teɪʃn] – *n* implementacija, sprovođenje
- implemented** [ˌɪmplɪməntɪd] – *adj* implementiran, uveden
- implication** [ˌɪmplɪ'keɪʃn] – *n* implikacija
- importance** [ɪm'pɔ:təns] – *n* važnost, značaj
- importer** [ɪm'pɔ:tə] – *n* uvoznik
- impracticability** [ɪm,præktɪkə'biləti] – *n* neizvodljivost u praksi
- impregnation** [ˌɪmpreg'neɪʃn] – *n* *chem.* impregnacija, natapanje
- improve** [ɪm'pru:v] – *v* poboljšati, unaprediti
- improvement** [ɪm'pru:vmənt] – *n* poboljšanje, unapređivanje
- inaction** [ɪn'æk:ʃn] – *n* nečinjenje
- incident** [ˌɪnsɪ'dent] – *n* slučaj, događaj, incident
- incineration** [ˌɪnsɪnə'reɪeɪʃn] – *n* insineracija, kontrolisano spaljivanje – proces spaljivanja otpada pod kontrolisanim uslovima da bi se smanjila njegova masa i zapremina, a često i da bi se proizvodila energija
- incineration at sea** [ˌɪnsɪnə'reɪeɪʃn æt si:] – *n* insineracija na moru
- incineration line** [ˌɪnsɪnə'reɪeɪʃn laɪn] – *n* linija za insineraciju
- incineration on land** [ˌɪnsɪnə'reɪeɪʃn ɒn lænd] – *n* insineracija na kopnu
- incineration plant** [ˌɪnsɪnə'reɪeɪʃn plɑ:nt] – *n* postrojenje za insineraciju – stacionarna ili mobilna tehnička jedinica i oprema namenjena termičkom tretmanu otpada, sa iskorišćenjem toplote proizvedene sagorevanjem ili bez iskorišćenja

include [in'klu:d] – *v* obuhvatati, uključivati

incompatible waste [,inkəm'pætəbl weɪst] – *n* nekompatibilni otpad

indelibly [in'deləblɪ] – *adv* trajno, neizbrisivo

indemnity [in'demnəti] – *n* osiguranje protiv štete, naknada štete

indigenous [in'didʒɪnəs] – *adj* starosedelački, karakterističan za tradiciju neke oblasti

indigenous fuel [in'didʒɪnəs 'fju:əl] – *n* gorivo koje se tradicionalno koristi, koje potiče sa tog prostora

indispensable [,ɪndɪ'spensəbl] – *adj* neophodan

inductance coil [in'dʌktəns kɔɪl] – *n* indukcionni kalem

industrial ecology [in'dʌstriəl i:'kɒlədʒi] – *n* industrijska ekologija, proučavanje materijala i tokova energije i njihovog transformisanja u proizvode, nusproizvode i otpad putem industrijskih i ekoloških sistema

industrial effluent [in'dʌstriəl 'efluənt] – *n* industrijski efluent, industrijske otpadne vode

industrial experience [in'dʌstriəl ik'spiəriəns] – *n* privredno iskustvo, iskustvo u određenoj grani industrije

industrial waste [in'dʌstriəl weɪst] – *n* industrijski otpad – heterogena mešavina različitih materijala generisanih tokom operacija u industriji (osim rudnika i kamenoloma); može biti gasovit, tečan, muljevit, odnosno čvrst; sastav je specifičan za svaku lokaciju i zavisi od prirodnih resursa, sirovina i tržišta koji obezbeđuju osnovu za industrijsku aktivnost datog grada; otpad iz bilo koje industrije ili sa lokacije na kojoj se nalazi industrija (osim rudnika i kamenoloma)

industry ['ɪndəstri] – *n* industrija, grana privrede

inert [i'nɜ:t] – *adj* inertan

inert gas [i'nɜ:t ɡæs] – *n* inertni gas

inert material [i'nɜ:t mə'tiəriəl] – *n* inertni materijal, termin se uobičajeno koristi za opis materijala na koji ne utiču hemijski, odnosno biološki procesi

inert waste [i'nɜ:t weɪst] – *n* inertni otpad – koji ne prolazi bilo kakvu značajnu fizičku, hemijsku ili biološku transformaciju; inertni otpad se ne rastvara, ne gori, niti drugačije fizički ili hemijski reaguje, biološki se razgrađuje ili utiče negativno na druge materije sa kojima dolazi u kontakt, na način kojim se može povećati zagađenje životne sredine ili naneti šteta po zdravlje ljudi

inextricable

inextricable [in'ekstrikəbl] – *adj* neraskidiv, neodvojiv

infectious [in'fekʃəs] – *adj* infektivan, zarazan

infectious clinical waste [in'fekʃəs 'klinikl weist] – *n* infektivan klinički otpad

infectious substances [in'fekʃəs 'sʌbstənsɪz] – *n pl* infektivne supstance (materije)

infectious waste [in'fekʃəs weist] – *n* infektivni otpad – opasan otpad sa infektivnim svojstvima, uključujući: kontaminirani životinjski otpad, ljudsku krv i proizvode od krvi, otpad iz karantina, patološki otpad, odbačene oštre predmete (igle, skalpeli i polomljeni medicinski instrumenti)

infiltration layer [ˌɪnflɪ'treɪʃn 'leɪə] – *n* infiltracioni sloj – sloj niske hidrauličke provodljivosti u deponiji, obično komponenta u pokrivaču koja se stavlja da bi se infiltracija tečnosti u slojeve otpada svela na najmanju meru

inflammable [in'flæməbl] – *adj* zapaljiv

information [ˌɪnfə'meɪʃən] – *n* informacija, podatak

initiative [ɪ'nɪʃɪətɪv] – *n* inicijativa

inner wall ['ɪnə wɔ:l] – *n* unutrašnji zid

inorganic [ˌɪnɔ:'gænik] – *adj* neorganski

inorganic non-hazardous waste [ˌɪnɔ:'gænik nɒn-'hæzədəs weist] – *n* neorganski otpad koji nije opasan

inorganic waste [ˌɪnɔ:'gænik weist] – *n* neorganski otpad, otpad sačinjen od materijala koji nije biljna i životinjska materija, npr. pesak, prašina, staklo i mnoge vrste sintetike

input ['ɪnpʊt] – *n* unošenje, ubacivanje, input

input material ['ɪnpʊt mə'tɪəriəl] – *n* repromaterijal, sirovine, ulazni materijal

insecticide [ɪn'sektɪsaɪd] – *n* insekticid

inspection [ɪn'spekʃn] – *n* inspekcija, pregled

instalation [ˌɪnstə'leɪʃn] – *n* instalacija, uređaj, postrojenje

installed capacity [ɪn'stɔ:ld kə'pæsɪti] – *n* instalisani kapacitet

institution [ˌɪnstɪ'tju:ʃn] – *n* institucija, ustanova

institutional strengthening [ˌɪnstɪ'tju:ʃnəl 'streŋθənɪŋ] – *n* institucionalno jačanje

insurance [ɪn'fʊərəns] – *n* osiguranje

integrated manner ['ɪntɪgreɪtɪd 'mænə] – *n* sveobuhvatan način

isolated settlement

- integrated network of disposal plants** [ˈɪntɪgreɪtɪd ˈnetwɜ:k əv diˈspəʊzl plɑ:nts] – *n* sveobuhvatna mreža postrojenja za odlaganje
- integrated performance assessment analysis** [ˈɪntɪgreɪtɪd pəˈfɔ:məns əˈsɛsmənt əˈnælisɪs] – *n* sveobuhvatna analiza ocene učinka
- integrated waste management** [ˈɪntɪgreɪtɪd weɪst ˈmænidʒmənt] – *n* integralno upravljanje otpadom – referentni okvir za projektovanje i implementaciju novih sistema upravljanja otpadom i za analizu i optimizaciju postojećih sistema; zasniva se na konceptu da svi strateški aspekti sistema upravljanja otpadom treba zajedno da se analiziraju jer su međusobno povezani i razvoj jedne komponente često utiče na druge delove sistema
- interim authorization** [ˈɪntərɪm ˌɔ:θəraɪˈzeɪʃən] – *n* privremeno odobrenje
- intermediary** [ˌɪntəˈmɪ:djəri] – *n* posrednik
- intermediate cover** [ˌɪntəˈmɪ:djət ˈkʌvə] – *n* pokrivka između slojeva otpada
- intermediate processing facility** [ˌɪntəˈmɪ:djət ˈprəʊsesɪŋ fəˈsɪlɪti] – *n* međufazno postrojenje za preradu
- international agreement** [ˌɪntəˈnæʃənl ˈægri:mənt] – *n* međunarodni ugovor
- internationally recognized practices** [ˌɪntəˈnæʃənlɪ ˈrekəɡnaɪzd ˈpræktɪsɪz] – *n pl* međunarodno prihvaćena praksa
- interstices** [ɪnˈtɜ:stɪsɪz] – *n pl* pore, šupljine
- interstitial water** [ɪnˈtɜ:stɪʃl ˈwɔ:tə] – *n* voda u porama (šupljinama)
- inventoried equipment** [ˈɪnvəntrɪd ɪˈkwɪpmənt] – *n* popisana oprema
- inventory** [ˈɪnvəntri] – *n* popis, inventar, katastar
- in-vessel composting** [ɪn ˈvesl ˈkɒmpɒstɪŋ] – *n* kompostiranje u zatvorenom sudu – komposteru ili buretu sa kontrolisanom internom sredinom, mehaničkim mešanjem i ventilacijom
- investigation** [ɪnˈvestɪˈgeɪʃn] – *n* istraga, ispitivanje
- investment** [ɪnˈvestmənt] – *n* ulaganje, investicija
- ion exchange** [ˈaɪən ɪksˈtʃeɪndʒ] – *n* razmena jona
- irritant** [ˈɪrɪtənt] – *n* iritant, supstanca koja izaziva reakciju, iritaciju
- isolated settlement** [ˈaɪsəleɪtɪd ˈsetlmənt] – *n* izolovano naselje – naselje sa najviše 500 stanovnika po opštini ili naselju i sa najviše pet stanovnika po kvadratnom kilometru, ili kada razdaljina do

issue

najbliže urbane aglomeracije (sa najmanje 250 stanovnika po kvadratnom kilometru) nije manja od 50 km ili je otežan putni prilaz do najbližih aglomeracija zbog teških meteoroloških uslova u toku većeg dela godine

issue ['isju:] – *v* izdati, objaviti; *n* pitanje

IT and telecommunications equipment [ai ti: ənd 'telikə,mju:ni'keifn i'kwipmənt] – *n* informatička i telekomunikaciona oprema

J

jagged ['dʒægid] – *adj* zupčast

jeopardize ['dʒepədaiz] – *v* izlagati opasnosti, ugroziti

job [dʒɒb] – *n* posao, radno mesto

join [dʒɔin] – *v* pridružiti se, postati član

joint [dʒɔint] – *adj* zajednički

joint action [dʒɔint 'ækʃn] – *n* zajednička akcija

joint declaration [dʒɔint ,deklə'reiʃn] – *n* zajednička izjava

judgment ['dʒʌdʒmənt] – *n* presuda

K

keep [ki:p] – *v* čuvati, držati se

keep records [ki:p 'rekɔ:ds] – *v* voditi evidenciju

kerbside collection ['kɜ:bsaid ,kə'lekʃn] – *n* sakupljanje otpada iz kontejnera sa trotoara i ulica

key stakeholders [ki: steik'həʊldəz] – *n pl* glavne zainteresovane strane; lica, grupe ili institucije koje znatno mogu da utiču na program (projekat), ili su od značaja za njegov uspeh

kitchen waste ['kitʃin weɪst] – *n* kuhinjski otpad

L

labelling [ˈleɪblɪŋ] – *n* označavanje, obeležavanje

lack [læk] – *n* nedostatak

lagoon [ləˈɡuːn] – *n* laguna, područje za držanje u ograničenom prostoru procednih voda ili komunalne otpadne vode

land [lænd] – *n* zemlja

land restoration [lænd ˌrɪstəˈreɪʃn] – *n* obnova zemljišta, proces vraćanja zemljišta u pređašnje stanje

landfill [ˈlændfɪl] – *n* deponija – mesto za odlaganje otpada putem deponovanja na ili u zemlju (podzemno), uključujući: interna mesta za odlaganje otpada (deponije na koje generator, tj. proizvođač otpada sam odlaže otpad na mestu proizvodnje), i permanentna mesta, koja se više od jedne godine koriste za privremeno skladištenje otpada, ali ne uključujući: objekte na kojima se otpad istovara, kako bi se omogućila njegova priprema za dalji transport radi ponovnog iskorišćenja, tretmana ili odlaganja na drugom mestu, i skladištenje otpada pre tretmana ili ponovnog iskorišćenja, na period kraći od tri godine kao opšte pravilo, ili skladištenje otpada pre odlaganja, na period kraći od jedne godine

landfill body [ˈlændfɪl bɒdi] – *n* telo deponije

landfill design [ˈlændfɪl diˈzain] – *n* projekat deponije

landfill for hazardous waste [ˈlændfɪl fɔː ˈhæzədəs weɪst] – *n* deponija za opasni otpad

landfill for inert waste [ˈlændfɪl fɔː ɪˈnɜːt weɪst] – *n* deponija za inertni otpad

landfill for non-hazardous waste [ˈlændfɪl fɔː nɒn ˈhæzədəs weɪst] – *n* deponija za otpad koji nije opasan

landfill gas [ˈlændfɪl gæs] – *n* deponijski gas – svi gasovi koji nastaju od deponovanog otpada

landfill gas generation [ˈlændfɪl gæs dʒenəˈreɪʃn] – *n* generisanje deponijskog gasa

landfill gas management [ˈlændfɪl gæs ˈmænidʒmənt] – *n* upravljanje deponijskim gasom

landfill gas migration [ˈlændfɪl gæs miˈɡreɪʃn] – *n* kretanje deponijskog gasa

landfill leachate [ˈlændfɪl ˈli:tʃət] – *n* procedna voda sa deponije

landfill permit [ˈlændfɪl ˈpɜːmit] – *n* dozvola za rad deponije

landfill preparation [ˈlændfɪl ˌprepəˈreɪʃn] – *n* priprema deponije

landfill site

- landfill site** [ˈlændfɪl saɪt] – *n* lokacija deponije
- landfilling** [ˈlændfɪlɪŋ] – *n* odlaganje na deponiju
- landfilling operation** [ˈlændfɪlɪŋ ˌɒpəˈreɪʃn] – *n* rad deponije
- landslide** [ˈlændslaɪd] – *n* klizište
- large household appliance** [laɪdʒ ˈhaʊshəʊld əˈplaɪəns] – *n* veliki aparat za domaćinstvo
- large waste quantity generator** [laɪdʒ weɪst ˈkwɒntəti ˈdʒenəreɪtə] – *n* generator (proizvođač) velike količine otpada
- last injection** [laːst ɪnˈdʒekʃn] – *n* poslednje ubrizgavanje
- lay down a rule** [leɪ daʊn ə ruːl] – *v* propisati pravilo
- leachate** [ˈli:tʃət] – *n* procedna voda – označava svaku tečnost koja protiče kroz odloženi otpad i emituje se van deponije ili je u njoj zadržana
- leachate collection** [ˈli:tʃət kəˈleɪʃn] – *n* sakupljanje procedne vode
- leachate collection system** [ˈli:tʃət kəˈleɪʃn ˈsɪstəm] – *n* sistem sakupljanja procedne vode – sistem koji sakuplja procedne vode (obično na deponiji) i pumpa ih do postrojenja za preradu otpadnih voda
- leachate infiltration into the soil** [ˈli:tʃət ˌɪnfɪlˈtreɪʃn ˈɪntə ðə səɪl] – *n* infiltracija procednih voda u zemljište
- leachate management** [ˈli:tʃət ˈmænidʒmənt] – *n* upravljanje procednim vodama
- leachate recultivation (leachate recycle)** [ˈli:tʃət riˌkʌltɪˈveɪʃn / ˈli:tʃət riːˈsaɪkl] – *n* recirkulacija (raspršivanje) procednih voda na deponiji
- leachate treatment** [ˈli:tʃət ˈtri:tmənt] – *n* tretman procednih voda – proces smanjenja mogućnosti zagađenja koje imaju procedne vode; obuhvata biološke i fizičko-hemijske procese tretmana
- leachate treatment system** [ˈli:tʃət ˈtri:tmənt ˈsɪstəm] – *n* sistem za tretiranje procedne vode
- leachability** [ˈli:tʃəˈbɪləti] – *n* mogućnost izluživanja
- leaching** [ˈli:tʃɪŋ] – *n* izluživanje, proceđivanje
- lead-acid battery** [led ˈæsɪd ˈbætəri] – *n* olovni akumulator
- lease** [li:s] – *n* najam
- leasing** [ˈli:sɪŋ] – *n*. lizing
- legible** [ˈledʒɪbl] – *adj* čitljiv
- legislation** [ˌledʒɪsˈleɪʃn] – *n* zakonodavstvo
- level** [ˈlevəl] – *n* nivo
- liability** [ˌlaɪəˈbɪləti] – *n* obaveza, odgovornost za štetu

- liability act** [ˌlaɪəˈbɪləti ækt] – *n* zakon o odgovornosti za štetu
- liability of waste holder** [ˌlaɪəˈbɪləti əv weɪst ˈhəʊldə] – *n*
odgovornost imaoća otpada za štetu
- licence** [ˈlaɪsəns] – *n* dozvola, licenca
- life cycle** [laɪf saɪkl] – *n* životni ciklus, zbivanja i promene u toku
životnog ciklusa ili perioda aktivnosti neke supstance ili postrojenja
- life cycle assessment** [laɪf saɪkl əˈsesmənt] – *n* procena životnog
ciklusa
- life cycle of the landfill** [laɪf saɪkl əv ðə ˈlændfɪl] – *n* životni ciklus
deponije
- light** [ˈlaɪt] – *n* svetlo; *adj* svetao, lagan
- light fraction** [laɪt ˈfrækfɪn] – *n* laka frakcija
- lighting equipment** [ˈlaɪtɪŋ iˈkwɪpmənt] – *n* oprema za osvetljavanje
- lightweight aggregate kiln** [ˈlaɪtweɪt ˈægrɪgət kɪln] – *n* peć za laki
agregat – vrsta industrijske peći koja proizvodi laki agregat
- limit** [ˈlɪmɪt] – *n* granica; *v* ograničiti
- limit value** [ˈlɪmɪt ˈvæljuː] – *n* granična vrednost
- limitation** [ˌlɪmɪˈteɪʃn] – *n* ograničenje, granica, limitacija, zastarelost
- linear decrease** [ˈlɪniə ˈdɪ:kriːs] – *n* linearno smanjivanje
- linear low density polyethylene** [ˈlɪniə ləʊ ˈdensɪti ˌpɒliˈeθɪliːn] – *n*
linearni polietilen niske gustine
- liner** [ˈlaɪnə] – *n* podloga, zaštitni sloj napravljen od zemlje, odnosno
sintetičkih materijala, koji se polaže po dnu i stranama deponije da
bi se sprečilo ili smanjilo isticanje procednih voda u životnu
sredinu
- liquefied gas** [ˈlikwɪfaɪd ɡæs] – *n* tečni gas
- liquid sludge** [ˈlikwɪd slʌdʒ] – *n* tečni mulj
- liquid waste** [ˈlikwɪd weɪst] – *n* tečni otpad – svaki otpad u tečnom
stanju
- liquor** [lɪˈkjuə] – *n* tečnost, likvor
- litter** [ˈlɪtə] – *n* otpaci, smeće – papir, plastika, čaše i drugi materijali
bačeni na javnim mestima
- litter screen** [ˈlɪtə skrɪn] – *n* mreža za otpatke
- loader** [ˈləʊdə] – *n* utovarivač
- loading line** [ˈləʊdɪŋ laɪn] – *n* visina utovara
- loam** [ləʊm] – *n* ilovača
- loan** [ləʊn] – *n* pozajmica, kredit
- location** [ləʊˈkeɪʃn] – *n* mesto, lokacija

long term behavior

long term behavior [ˌlɒŋˈtɜːm biˈheɪvjə] – *n* dugoročno ponašanje

long-term assessment [ˌlɒŋˈtɜːm əˈsesmənt] – *n* dugoročna analiza

loss on ignition [lɒs ɒn ɪɡˈniːʃn] – *n* gubitak žarenjem

low density polyethylene [ləʊˈdensiti ˌpɒliˈeθiliːn] – *n* polietilen
niske gustine, plastika koja se koristi kod celofana, obloge pelena
i nekih boca

low waste technology [ləʊ weɪst tekˈnɒlədʒi] – *n* tehnologija sa
malom količinom otpada

low-income countries [ləʊ ˈɪŋkʌm kʌntriːz] – *n pl* zemlje sa niskim
dohotkom

M

magnetic separation [mæɡˈnetɪk ˌsepəˈreɪʃn] – *n* magnetska
separacija, upotreba magneta za razdvajanje ferometala iz
mešavine otpada

magnetic separator [mæɡˈnetɪk ˈsepəreɪtə] – *n* magnetni separator

magnitude [ˈmæɡnɪtjuːd] – *n* veličina

mainstreaming [ˈmeɪnstriːmɪŋ] – *n* stavljanje u glavni tok

maintain [meɪn teɪn] – *v* održavati, izdržavati (novcem), tvrditi,
dokazivati

maintained [meɪnˈteɪnd] – *adj* održavano, izdržavano

maintenance [ˈmeɪntənəns] – *n* održavanje, izdržavanje

majority [məˈdʒɔːrəti] – *n* većina

malfunction [ˌmælˈfʌŋkʃn] – *n* kvar, nefunkcionisanje

managed [ˈmænidʒd] – *adj* kontrolisan, upravljan

management [ˈmænidʒmənt] – *n* upravljanje

mandate [ˈmændeɪt] – *n* mandat, nalog, naredba, ovlašćenje

manifest system [ˈmænɪfəst ˈsɪstəm] – *n* sistem deklaracija, sistem
procedura u kojima se identifikuju i prate opasni otpadi tokom
proizvodnje, tretmana, transporta i odlaganja putem niza trajnih,
opisnih dokumenata koji se mogu povezati (npr. deklaracija,
manifest); uobičajeni naziv je sistem „od kreveta do groba”
(cradle-to-grave)

manner [ˈmænə] – *n* način

manual [ˈmænjuəl] – *adj* manuelni, ručni; *n* priručnik

manufacture [ˌmænjuˈfæktʃə] – *n* izrada, proizvodnja

- manure** [mə'njuə] – *n* stajsko đubrivo
- market** ['mɑ:kɪt] – *n* tržište
- market waste** ['mɑ:kɪt weɪst] – *n* otpad sa pijaca
- marking** ['mɑ:kɪŋ] – *n* obeležavanje
- mass-burn incinerator** [mæs bɜ:n ɪn,sɪnə'reɪtə] – *n* insinerator – postrojenje u kojem se spaljuje čvrsti otpad bez prethodnog sortiranja ili obrade
- material recycling** [mə'tɪəriəl ri'saɪklɪŋ] – *n* recikliranje materijala
- materials balance** [mə'tɪəriəlz 'bæləns] – *n* materijalni bilans
- materials recovery** [mə'tɪəriəl ri'kʌvəri] – *n* ponovno iskorišćenje materijala
- materials recovery facility** [mə'tɪəriəls ri'kʌvəri fə'siliti] – *n* objekat za povrat materijala – postrojenje za separaciju mešovitog materijala koji se može reciklirati, manuelno ili mašinski
- meaningful** ['mi:nɪŋfl] – *adj* smislen, koji ima neko značenje
- measure** ['meʒə] – *n* mera
- measurement** ['meʒəmənt] – *n* merenje, mera, veličina
- measurement procedure** ['meʒəmənt prə'si:dʒə] – *n* postupak merenja
- measures of reinstatement** ['meʒəz əv ri,ɪn'steɪtmənt] – *n pl* restorativne mere, mere vraćanja u pređašnje stanje
- mechanical separation** [mi'kænikl ,sepə'reɪfɪn] – *n* mehanička separacija, sortiranje otpada u razne komponente pomoću mehaničkih sredstava kao što su cikloni, doboš sita i sita
- medium (pl media)** ['mi:dʒəm, 'mi:dʒə] – *n* medij, podloga
- medical devices** ['medɪkl di'vaɪsɪz] – *n pl* medicinska sredstva
- medical or veterinary establishment** ['medɪkl ɔ: ,vetə'rɪnəri i'stæblɪʃmənt] – *n* zdravstvena ili veterinarska ustanova
- medical waste** ['medɪkl weɪst] – *n* medicinski otpad – otpad koji se generiše tokom dijagnoze, lečenja ili vakcinacije ljudi ili životinja
- membrane** ['membreɪn] – *n* membrana
- membrane barrier** ['membreɪn 'bæriə] – *n* membranska pregrada
- mercury** ['mɜ:kjʊəri] – *n* živa
- metal finishing waste** ['metəl 'fɪnɪʃɪŋ weɪst] – *n* otpad od završne obrade metala
- metal-alloy** ['metəl ə'lɔɪ] – *n* legura metala
- methane** ['mi:θeɪn] – *n* metan – bezbojan, neotrovan, zapaljiv gas koji nastaje anaerobnim razgrađivanjem organskih jedinjenja

methanogenic

- methanogenic** [ˌmeθənəˈdʒenɪk] – *adj* metanogenski
- micro-organism** [ˌmaɪkrəʊˈɔːɡənɪzəm] – *n* mikroorganizam
- microwave-assisted digestion** [maɪkrəʊveɪv əˈsɪstɪd diˈdʒestʃən] –
n digestija uz pomoć mikrotalasa
- migration of landfill gas** [mɪˈɡreɪʃn əv ˈlændfɪl ɡæs] – *n* kretanje deponijskog gasa
- mill** [mɪl] – *n* glodalica, mlin
- mill broke** [mɪl brəʊk] – *n* otpad iz fabrike papira
- mill scale** [mɪl skeɪl] – *n* otpad iz valjaonice
- mill scaling** [mɪl skeɪlɪŋ] – *n* stvaranje otpada iz valjaonice
- mineral layer** [ˈmɪnərəl ˈleɪə] – *n* sloj minerala
- mineral oil** [ˈmɪnərəl ɔɪl] – *n* mineralno ulje
- mineral resources** [ˈmɪnərəl rɪˈsɔːsɪz] – *n pl* mineralni resursi, rudno bogatstvo
- minimising** [ˌmɪnɪˈmaɪzɪŋ] – *n* minimiziranje
- mishap** [ˈmɪʃæp] – *n* nezgoda
- mitigate** [ˌmɪtɪˈɡeɪt] – *v* ublažiti, olakšati, učiniti situaciju ili efekte nečega manje neprijatnim, štetnim, ozbiljnim
- mixed municipal waste** [mɪkst mjuːˈnɪsɪpl weɪst] – *n* mešani komunalni otpad
- mixed non-hazardous waste** [mɪkst nɒn ˈhæzədəs weɪst] – *n* mešani otpad koji nije opasan
- mixed sludge** [mɪkst slʌdʒ] – *n* mešani mulj
- mixed waste** [mɪkst weɪst] – *n* mešani otpad – nesortirani materijali koji su odbačeni u tok otpada
- mixed waste streams** [mɪkst weɪst striːms] – *n pl* tokovi mešanog otpada
- mixing** [ˈmɪksɪŋ] – *n* mešanje
- mixing chamber** [ˈmɪksɪŋ ˈtʃeɪmbə] – *n* komora za mešanje
- mobile incinerator** [ˈməʊbaɪl ɪnˌsɪnəˈreɪtə] – *n* mobilni insinerator
- mobile plant** [ˈməʊbaɪl plɑːnt] – *n* mobilno postrojenje
- modular incinerator** [ˈmɒdjʊlə ɪnˌsɪnəˈreɪtə] – *n* modularni insinerator, montažni uređaj za sagorevanje otpada
- moisture content** [ˈmɔɪstʃə ˈkɒntent] – *n* sadržaj vlage
- mold** [mɔːld] – *n* kalup
- monitored** [ˈmɒnɪtəd] – *adj* nadgledan, praćen
- monitoring** [ˈmɒnɪtrɪŋ] – *n* monitoring, praćenje, nadgledanje
- monitoring effects** [ˈmɒnɪtrɪŋ ɪˈfekts] – *n* monitoring, praćenje efekata

- monitoring instruments** ['mɒnɪtriŋ 'ɪnstɹəmənts] – *n pl*
instrumenti za monitoring, praćenje
- monitoring procedure** ['mɒnɪtriŋ prə'si:dʒə] – *n* postupak
monitoringa, praćenja
- monitoring well** ['mɒnɪtriŋ wel] – *n* bušotina za kontrolu
- monolithic** [,mɒnəʊ'liθɪk] – *adj* monolitan
- morphology** [mɔ:'fɒlədʒi] – *n* morfologija
- morphology of landfill waste** [mɔ:'fɒlədʒi əv 'lændfɪl weɪst] – *n*
morfologija otpada na deponiji
- movement** ['mu:vmənt] – *n* kretanje
- movement document** ['mu:vmənt 'dɒkjʊmənt] – *n* dokument o
kretanju
- moving-floor vehicle** [mu:vɪŋ flɔ: 'vi:əkl] – *n* vozilo sa pokretnim
podom
- mulch** [mʌltʃ] – *n* organski pokrivni sloj
- municipal waste** [mju:'nɪsɪpl weɪst] – *n* komunalni otpad – otpad iz
domaćinstava, kao i druge vrste otpada koje su zbog svog svojstva
ili sastava slične otpadu iz domaćinstva; otpad iz domaćinstava
koji nije opasan, odnosno otpad koji se sakuplja sa određene
teritorijalne celine, najčešće opštine, u skladu sa propisima i
planovima opštine
- municipal wastewater (sewage)** [mju:'nɪsɪpl weɪstwɔ:tə / 'sju:ɪdʒ]
– *n* komunalna otpadna voda (kanalizacija)
- municipality** [mju:'nɪsɪpələti] – *n* opština
- mutagenic** [mju:tə'dʒenɪk] – *adj* mutagen

N

- national list of waste** ['næʃənəl list əv weɪst] – *n* nacionalna lista
otpada
- natural gas** ['nætʃrəl ɡæs] – *n* prirodni gas
- natural liner** ['nætʃrəl 'laɪnə] – *n* prirodna obloga
- natural resources** ['nætʃrəl ri'sɔ:sɪz] – *n pl* prirodna bogatstva
- nature protection zones** ['neɪtʃə prə'tekʃn zəʊnz] – *n pl* zone
zaštićene prirodne sredine
- necessary** ['nesəsəri] – *adj* neophodan
- negligible** ['neglɪdʒəbl] – *adj* neznatan, zanemarljiv

net calorific value

net calorific value [net ,kælə'rifik 'vælju:] – *n* neto kalorična vrednost

neutralization [ˌnju:trɪlaɪ'zeɪʃn] – *n* neutralizacija

NIMBY “Not In My Back Yard” [nət in maɪ bæk jɑ:d] – „Ne u mom dvorištu“ – izraz protivljenja stanovnika postavljanju objekata za čvrsti otpad na određenu predloženu lokaciju

nitrification [ˌnaɪtrəfi'keɪʃn] – *n* nitrifikacija

noise [ˈnɔɪz] – *n* buka, galama

nominal capacity [ˈnɒmɪnl kə'pæsɪti] – *n* nominalni kapacitet

non-reactive waste [nɒn-ri'æktɪv weɪst] – *n* nereaktivan otpad

non-ferrous metal [nɒn-ferəs metəl] – *n* obojeni metal

non-hazardous [nɒn-'hæzədəs] – *adj* koji nije opasan

non-hazardous waste [nɒn-'hæzədəs weɪst] – *n* otpad koji nije opasan, koji nema karakteristike opasnog otpada

non-reactive stable hazardous waste [nɒn-ri'æktɪv steɪbl 'hæzədəs weɪst] – *n* nereaktivan, stabilan opasan otpad

non-renewable resources [nɒn-ri'nju:əbl ri'sɔ:sɪz] – *n pl* neobnovljivi resursi

notification [ˌnəʊtɪfi'keɪʃn] – *n* obaveštenje, upozorenje

notifier [ˌnəʊti'faɪə] – *n* lice koje šalje obaveštenje

notify the competent authority [ˈnəʊtɪfaɪ ðə 'kɒmpɪtənt ɔ:'θɒrəti] – *v* obavestiti nadležne organe

nuisance ['nju:səns] – *n* smetnja, muka, nevolja

nutrient ['nju:triənt] – *n* nutrijent, hranljiva materija

O

objective [əb'dʒektɪv] – *n* cilj, poseban cilj

obligation [ˌɒbli'geɪʃn] – *n* obaveza, zaduženje, obligacija

obstacle [ˈɒbstəkl] – *n* prepreka

obtain [əb'teɪn] – *v* dobiti, pribaviti

obviate [ˈɒbvieɪt] – *v* odstraniti, ukloniti

odour ['əʊdə] – *n* neprijatan, prodoran miris, vonj

odour control ['əʊdə kən'trəʊl] – *n* regulisanje neprijatnih mirisa

odour prediction ['əʊdə pri'dɪkʃn] – *n* predviđanje širenja neprijatnog mirisa

- official publication** [ə'fi:fl ,pʌbli'keiʃn] – *n* zvanična publikacija
- off-road machinery** [ɒf'rəʊd mə'ʃi:nəri] – *n* terenska mehanizacija
- off-shore instalation** [ɒf'ʃɔ: ,instə'leiʃn] – *n* postrojenje na moru
- off-site migration** [ɒf'sait mai'greiʃn] – *n* ispuštanje sa deponije
- oil** [ɔil] – *n* nafta, ulje
- oil spill** [ɔil spil] – *n* izlivanje nafte, ulja
- oil used as fuel** [ɔil ju:zd æz 'fju:əl] – *n* nafta koja se koristi kao gorivo
- on board** [ɒn'bɔ:d] – *adj* utovaren, ukrcaj
- on site pretreatment facility** [ɒn'sait pri'tri:tment fə'siliti] – *n* postrojenje za predtretman na licu mesta
- on-site disposal** [ɒn'sait di'spəʊzl] – *n* odlaganje na mestu nastanka
- on-site facility** [ɒn'sait fə'siliti] – *n* postrojenje na mestu nastanka
- on-site inspection** [ɒn'sait in'spekʃn] – *n* neposredna inspekcija
- on-site verification** [ɒn'sait ,verifi'keiʃn] – *n* neposredna verifikacija
- open burning** [əʊpən bɜ:niŋ] – *n* otvorena vatra, nekontrolisani požari na smetlištu
- open dump** [əʊpən dʌmp] – *n* otvoreno smetlište – neplansko odlagalište koje ima malo karakteristika kontrolisane deponije ili nijednu od njih; tipično je da ne postoji kontrola procednih voda, nema pokrivke, nema upravljanja a ima mnogo sakupljača otpada
- operate** [ɒpəreit] – *v* raditi, funkcionisati, eksploatisati, držati u pogonu, rukovati, voditi, upravljati
- operating condition, in** [ɒpəreitŋ kən'diʃn] – *n* u radnom stanju
- operating costs** [ɒpəreitŋ kɒsts] – *n pl* troškovi poslovanja, operativni troškovi
- operating time** [ɒpəreitŋ taim] – *n* vreme rada
- operation** [ɒpə'reiʃn] – *n* rad (pogon), funkcionisanje, operacija, delovanje, poslovanje
- operation and maintenance** [ɒpə'reiʃn ənd meɪn'tenəns] – *n* rad i održavanje
- operation, monitoring and control plan** [ɒpə'reiʃn 'mɒnitriŋ ənd kən'trəʊl plæn] – *n* plan rada, praćenja i kontrole
- operational/active phase** [ɒpə'reiʃnəl/'æktiv feɪs] – *n* faza rada, aktivna faza
- operator** [ɒpəreitə] – *n* operater, svako fizičko ili pravno lice koje, u skladu sa propisima, upravlja postrojenjem ili ga kontroliše, ili je ovlašćeno za donošenje ekonomskih odluka u oblasti tehničkog funkcionisanja postrojenja

opinion

- opinion** [ɒ'pinjən] – *n* mišljenje, uverenje
- opportunity** [ˌɒpə'tju:nəti] – *n* prilika, šansa
- opt** [ɒpt] – *v* odabrati, opredeliti se
- optical separation** [ˈɒptɪkl ,sepə'reɪʃn] – *n* optička separacija
- organic** [ɔ:'gænik] – *adj* organski
- organic binders** [ɔ:'gænik 'baɪndəz] – *n pl* organska vezivna sredstva
- organic content** [ɔ:'gænik 'kɒntent] – *n* sadržaj organskih materija
- organic material** [ɔ:'gænik mə'tiəriəl] – *n* organski materijal, supstance koje sadrže ugljenik i druge hemijske elemente
- organic matter** [ɔ:'gænik 'mætə] – *n* organska materija
- organic peroxid** [ɔ:'gænik 'perəkʰsɪd] – *n* organski peroksid
- organic polymer technique** [ɔ:'gænik 'pəʊlɪmər tek'nɪk] – *n* organopolimerna tehnika
- organic waste** [ɔ:'gænik weɪst] – *n* organski otpad koji sadrži ugljenik, uključujući papir, plastiku, drvo, otpad od hrane i otpad iz dvorišta
- organochlorines** [ɔ:,gənə'klɔ:ri:nz] – *n pl* hlоровana organska jedinjenja
- organohalogens** [ɔ:,gənə'hælədʒənz] – *n pl* organohalogeni, halogenovana organska jedinjenja
- organophosphates** [ɔ:,gənə'fɒsfəts] – *n pl* organofosfati
- origin** ['ɒrɪdʒɪn] – *n* poreklo
- origin of waste** ['ɒrɪdʒɪn əv weɪst] – *n* poreklo otpada
- outflow water region** ['aʊtfləʊ 'wɔ:tə 'ri:ɪdʒən] – *n* oblast oticanja vode
- overall** ['əʊvəɔ:l] – *adj* ukupni, sveukupni, opšti
- overpacking** [ˌəʊvə'pækɪŋ] – *n* dodatno pakovanje, postupak koji se koristi za izolovanje otpada oblaganjem ili hermetičkim zatvaranjem kontejnera da bi se sprečilo širenje ili curenje materijala koji mogu prouzrokovati kontaminaciju
- overview** [əʊvə'vju:] – *n* pregled
- owner of waste** ['əʊnə əv weɪst] – *adj* vlasnik otpada – proizvođač otpada i pravno i fizičko lice koje poseduje otpad
- ownership** ['əʊnəʃɪp] – *n* vlasništvo
- oxidation-reduction potential** [ɒksɪ'deɪʃn-ri'dʌkʃn pəʊ'tenʃl] – *n* redoks potencijal
- oxidized sludge** ['ɒksɪdaɪzd slʌdʒ] – *n* oksidisani mulj
- oxidizing** ['ɒksɪdaɪzɪŋ] – *n* oksidacija

- oxygen concentration** [ˈɒksɪdʒən ,kɒnsənˈtreɪʃn] – *n* koncentracija kiseonika
- oxygen deficit** [ˈɒksɪdʒən ˈdefɪsɪt] – *n* manjak kiseonika
- oxygen demand** [ˈɒksɪdʒən dɪˈmɑːnd] – *n* potrošnja kiseonika, potrebna količina kiseonika
- oxygen-bomb calorimeter** [ˈɒksɪdʒən bɒmb ,kæləˈrɪmɪtə] – *n* kalorimetarska bomba sa kiseonikom
- oxygen-enrich** [ˈɒksɪdʒən ɪnˈrɪtʃ] – *n* obogaćen kiseonikom
- ozone** [ˈəʊzəʊn] – *n* ozon

P

- packaged** [ˈpækɪdʒt] – *adj* upakovan
- packaging** [ˈpækɪdʒɪŋ] – *n* ambalaža, pakovanje – svi proizvodi napravljeni od bilo kojeg materijala različitog prirodnog svojstva, koji se koriste za čuvanje sadržine, zaštitu, rukovanje, isporuku i prezentaciju robe, od sirovina do prerađene robe, od proizvođača do korisnika ili potrošača
- packaging chain** [ˈpækɪdʒɪŋ tʃeɪn] – *n* lanac ambalaže
- packaging indicator** [ˈpækɪdʒɪŋ ɪndɪˈkeɪtə] – *n* ambalažni pokazatelj, indikator
- packaging material** [ˈpækɪdʒɪŋ məˈtɪəriəl] – *n* materijal za ambalažu
- packaging waste** [ˈpækɪdʒɪŋ weɪst] – *n* ambalažni otpad – ambalaža ili ambalažni materijal koji imalac odbacuje, namerava to da učini ili se to od njega zahteva
- packaging waste management** [ˈpækɪdʒɪŋ weɪst ˈmænɪdʒmənt] – *n* upravljanje ambalažnim otpadom
- packaging waste prevention plan** [ˈpækɪdʒɪŋ weɪst priˈvenʃən plæn] – *n* plan za sprečavanje nastajanja ambalažnog otpada
- pallet** [ˈpælit] – *n* paleta
- paper** [ˈpeɪpə] – *n* papir
- parings** [ˈpeərɪŋz] – *n pl* ostaci od guljenja
- parliament** [ˈpɑːləmənt] – *n* parlament, skupština
- participation** [pɑːˈtɪsɪˈpeɪʃn] – *n* učešće
- particularly** [pəˈtɪkjʊləli] – *adv* naročito

particulates

- particulates** [pa:'tikjuləts] – *n pl* čestice
- particulate matter** [pa:'tikjulət 'mætə] – *n* čvrste čestice
- partnership** ['pa:tnəʃɪp] – *n* partnerstvo, ortakluk
- parts per billion** ['pa:ts pɜ: 'biljən] – *n* delova na milijardu
- parts per million** ['pa:ts pɜ: 'miljən] – *n* delova na milion
- party** ['pa:ti] – *n* strana, stranka
- passive phase/post closure** ['pæsiv feiz / pəʊst 'kləʊzə] – *n* pasivna faza, faza nakon zatvaranja
- passive venting (landfill gas)** ['pæsiv 'ventɪŋ / 'lændfɪl gæs] – *n* pasivna ventilacija, pasivna degazacija, ventilacioni postupak koji koristi prirodni pritisak stvoren u deponijama da bi izbacio gasove i kontrolisao pomeranje gasa
- pathogen** ['pæθədʒən] – *n* patogen, organizam koji izaziva bolest
- pathogenic** [ˌpæθə'dʒenɪk] – *adj* patogeničan – sposoban da izazove bolest
- pathways** ['pa:θweɪz] – *n pl* putevi, staze
- Pay-As-You-Throw** [peɪ-æz-ju:-θrəʊ] – „kad baciš, platiš“
- peat** [pi:t] – *n* treset
- penalty** ['penlti] – *n* kazna, penal
- pending** ['pendɪŋ] – *adj* u očekivanju, tekući (spor)
- percentage** [pə'sentɪdʒ] – *n* procenat
- percolate** ['pɜ:kəleɪt] – *v* kapljati, curiti, cediti se
- percolation** [ˌpɜ:kə'leɪʃn] – *n* ceđenje, filtriranje, perkolacija
- performance** [pə'fɔ:məns] – *n* učinak, rezultat rada, vršenje, obavljanje, rad, nastup
- periodic measurement** [ˌpiəri'ɒdɪk 'meʒəmənt] – *n* periodično merenje
- permanent storage** ['pɜ:məmənt 'stɔ:ridʒ] – *n* trajno skladištenje
- permeability** [ˌpɜ:mjə'biləti] – *n* propustljivost
- permeability coefficient** [ˌpɜ:mjə'biləti kəʊ'fɪʃənt] – *n* koeficijent propustljivosti
- permission for the movement** [pə'mɪʃn fɔ: ðə 'mu:vmənt] – *n* dozvola za kretanje
- permit** ['pɜ:mit] – *n* dozvola; *v* dozvoliti, naročito zvaničnom odlukom, propisom ili zakonom
- permit procedure** ['pɜ:mit prə'si:dʒə] – *n* procedura izdavanja, odnosno dobijanja dozvole
- permitting process** ['pɜ:mitɪŋ 'prəʊses] – *n* postupak izdavanja dozvole

- persistence** [pə'sistəns] – *n* otpornost
- persistent organic compound** [pə'sistənt ɔ:'gænik 'kɒmpaʊnd] – *n* postojano organsko jedinjenje
- persistent organic pollutants** [pə'sistənt ɔ:'gænik pə'lju:tənts] – *n* *pl* postojane organske zagađujuće materije
- person** ['pɜ:sən] – *n* osoba, lice
- perspective** [pə'spektiv] – *n* perspektiva
- pervious** ['pɜ:vjəs] – *adj* propustan
- pesticide** ['pestisaɪd] – *n* pesticid
- pH** [pi: eɪtʃ] – *n* pH vrednost
- pH control** [pi: eɪtʃ kən'trəʊl] – *n* održavanje pH vrednosti
- pH dependence test** [pi: eɪtʃ di'pendəns test] – *n* test za pH zavisnost
- photodegradable** [fəʊtə,di'greɪdəbl] – *adj* fotorazgradljiv
- physical and chemical characteristics** ['fɪzɪkl ən 'kɛmɪkl ,kærəktə'ristɪks] – *n* *pl* fizičke i hemijske karakteristike
- physical composition** ['fɪzɪkl ,kɒmpə'zɪʃn] – *n* fizički sastav
- physical form** ['fɪzɪkl fɔ:m] – *n* fizički oblik
- physical stability** ['fɪzɪkl stə'biləti] – *n* fizička stabilnost
- picker** ['pɪkə] – *n* sakupljač, fizičko lice registrovano za sakupljanje otpada
- piezometer** [piəzə'mɪtə] – *n* piezometar
- piezometric level** [piəzə'metrik levl] – *n* piezometarski nivo
- pipeline** ['paɪpleɪn] – *n* cevovod
- pit** [pɪt] – *n* jama
- plan for the closure and after care procedure** [plæn fɔ: də 'kləʊʒə ənd 'ɑ:ftə keə prə'sɪ:dʒə] – *n* plan zatvaranja i postupak za staranje posle zatvaranja
- planning framework** ['plæniŋ 'freɪmwɜ:k] – *n* okvir za planiranje
- plant** [plɑ:nt] – *n* postrojenje, fabrika
- plant rating** [plɑ:nt 'reɪtɪŋ] – *n* kapacitet postrojenja
- plasma arc pyrolysis** ['plæzmə ɑ:k paɪ'rɒlɪsɪs] – *n* piroliza plazmom u luku
- point of dispatch** [pɔɪnt əv 'dɪspætʃ] – *n* mesto otpremanja
- point of disposal** [pɔɪnt əv di'spəʊzɪ] – *n* mesto odlaganja
- point of origin** [pɔɪnt əv 'ɒrɪdʒɪn] – *n* mesto porekla
- point source (emission)** [pɔɪnt sɔ:s] – *n* tačkasti izvor (emisije)
- poisonous** ['pɔɪznəs] – *adj* otrovan

policy

policy [ˈpɒləsi] – *n* politika

pollutant [pəˈlu:tənt] – *n* zagađujuća materija

polluted residue flow [pəˈlu:tɪd ˈrezɪdju: fləʊ] – *n* tok zagađenih ostataka

polluter [pəˈlu:tə] – *n* zagađivač

polluter pays principle [pəˈlu:tə peɪz ˈprɪnsəpl] – *n* načelo „zagađivač plaća“

pollution [pəˈlu:ʃən] – *n* zagađenje

pollution control [pəˈlu:ʃən kənˈtrəʊl] – *n* kontrola zagađenja

pollution control technology [pəˈlu:ʃən kənˈtrəʊl tekˈnɒlədʒi] – *n* tehnologija za kontrolu zagađenja

pollution of groundwater [pəˈlu:ʃən əv graʊnd ˈwɔ:tə] – *n* zagađivanje podzemnih voda

pollution potential of hazardous wastes and other wastes [pəˈlu:ʃən paʊˈtenʃl əv ˈhæzədəs weɪsts ənd ˈʌθə weɪsts] – *n* potencijal opasnog otpada i drugog otpada da zagađuje

polychlorinated biphenyl [ˌpɒliˈklɔ:rɪneɪtɪd ˈbaɪfenɪl] – *n* polihlorovani bifenil

polychlorinated dibenzofurans [ˌpɒliˈklɔ:rɪneɪtɪd ˈdaɪbenzəʊfju:rens] – *n pl* polihlorovani dibenzofurani

polycyclic aromatic hydrocarbons [ˌpɒliˈsaɪklɪk ˌæərəʊˈmæɪtɪk ˌhaɪdrəʊˈkɑ:bənz] – *n pl* policiklični aromatični ugljovodonici

polyethylene [ˌpɒliˈeθɪli:n] – *n* polietilen

polyethylene terephthalate [ˌpɒliˈeθɪli:n ˈterəθtəleɪt] – *n* polietilen tereftalat

polychlorinated dibenzo-p-dioxines [ˌpɒliˈklɔ:rɪneɪtɪd daɪbenzəʊˈpiːdaɪəʊksɪns] – *n pl* polihlorovani dibenzo-*p*-dioksini

polypropylene [ˌpɒliˈprɒpɪli:n] – *n* polipropilen – laka termoplastična smola koja se koristi u ambalaži, oblogama i cevima

polystyrene [ˌpɒliˈstɑɪri:n] – *n* polistirol – obično se naziva stiropena ili stiropor

polyvinyl chloride [ˌpɒliˈvaɪnɪl ˈklɔ:raɪd] – *n* polivinil-hlorid – čvrsta plastika koja pri gorenju oslobađa hlorovodoničnu kiselinu

pore [pɔ:] – *n* pora

pore blinding [pɔ: ˈblaɪndɪŋ] – *n* začepljenje pora

porosity [pɔ: rɒsəti] – *n* poroznost

porous [pɔ: rəs] – *adj* porozan, koji ima otvore ili praznine

prior treatment

post-closure [pəʊst-ˈkləʊʒə] – *n* period posle zatvaranja u toku kojeg vlasnici i operateri jedinica za odlaganje otpada vrše monitoring i održavanje da bi se sačuvala zatvorenost sistema odlaganja i zaštita životne sredine

post-closure care [pəʊst-ˈkləʊʒə keə] – *n* staranje (briga) posle zatvaranja, procedura kontrole zaštite životne sredine i izgleda deponije po zatvaranju za prijem otpada

post-consumer waste [pəʊst-kənˈsju:mə weɪst] – *n* otpad posle potrošnje, materijal odbačen iz poslovnih ili stambenih objekata, koji je završio svoj korisni vek

potable [ˈpəʊtəbl] – *adj* pijaći, podesan za piće

potable water [ˈpəʊtəbl ˈwɔ:tə] – *n* pijaća voda, voda podesna za piće

potential [pəʊˈtenʃl] – *n* potencijal

potentially [pəʊˈtenʃli] – *adv* potencijalno

power [paʊə] – *n* snaga, energija, električna energija, ovlašćenje

power capacitor [paʊə kəˈpæəsɪtə] – *n* strujni kondenzator

power supply [paʊə səˈplai] – *n* snabdevanje električnom energijom

precautionary [priˈkɔ:ʃənəri] – *adv* predostrožno

precedence [priˈsi:dəns] – *n* prvenstvo, prioritet, prednost

precipitate [priˈsɪpɪtət] – *n* talog; *v* taložiti

precipitation [priˈsɪpɪˈteɪʃn] – *n* padavine, taloženje

predictable [priˈdɪktəbl] – *adj* predvidiv

prejudice [ˈpreʒʊdɪs] – *v* prejudicirati, unapred odrediti (uticati); *n* predrasuda

preparation [ˌprepəˈreɪʃn] – *n* priprema

preservation [ˌprezəˈveɪʃn] – *n* očuvanje

pretreatment [priˈtri:tmənt] – *n* predtretman, prethodna prerada

pretreatment unit [priˈtri:tmənt ˈju:nɪt] – *n* postrojenje, pogon za predtretman

prevailing wind [priˈveɪlɪŋ wɪnd] – *n* preovladavajući vetar

prevent [ˌpriˈvent] – *v* sprečiti

prevention [priˈvenʃn] – *n* sprečavanje, prevencija

preventive [priˈventɪv] – *adj* preventivan, koji sprečava

preventive measure [priˈventɪv ˈmeʒə] – *n* preventivna mera

principle [ˈprɪnsəpl] – *n* načelo, princip; *adj* glavni, najvažniji

prior [ˈpraɪə] – *adj* prethodni, pre

prior treatment [ˈpraɪə ˈtri:tmənt] – *n* prethodni tretman

priority

- priority** [praɪ'brəti] – *n* prioritet
- priority for recovery** [praɪ'brəti fɔː ri'kʌvəri] – *n* prioritet za ponovno iskorišćenje
- priority requirement of recovery and recycling** [praɪ'brəti ri'kwaiəmənt əv ri'kʌvəri ənd ri'saɪkliŋ] – *n* prioritetni uslov za ponovno iskorišćenje i recikliranje
- private utility** ['praɪvɪt ju'tɪlətɪ] – *n* privatno komunalno preduzeće
- procedure** [prə'siːdʒə] – *n* postupak, procedura
- process steam** ['prəʊses stiːm] – *n* procesna para
- processing** ['prəʊsesɪŋ] – *n* prerada, priprema materijala iz otpada za naknadnu upotrebu ili bezbedno odlaganje
- processing of dredging sludge** ['prəʊsesɪŋ əv 'dredʒɪŋ slʌdʒ] – *n* prerada mulja od bagerovanja
- producer** [prə'dʒuːsə] – *n* generator, proizvođač – pravno ili fizičko lice čijom aktivnošću nastaje otpad i/ili čijom aktivnošću predtretmana, mešanja ili drugih postupaka dolazi do promene sastava ili karakteristika otpada
- producer responsibility** [prə'dʒuːsə riːspɒnsə'bɪləti] – *n* odgovornost proizvođača
- production** [prə'dʌkʃən] – *n* proizvodnja
- progress** ['prəʊɡres] – *n* napredak
- prohibit** [prə'hɪbɪt] – *v* zabraniti
- promote** [prə'məʊt] – *v* promovisati, podstaći, unaprediti
- proof** [pruːf] – *n* dokaz
- proper** ['prɒpə] – *adj* vlastiti, pravi, podesan, ispravan
- property** ['prɒpəti] – *n* svojstvo, imovina
- proportionality** [prəˌpɔːʃə'næləti] – *n* proporcionalnost
- proposal** [prə'pəʊzəl] – *n* predlog
- protect** [prə'tekt] – *v* štititi, braniti
- protection** [prə'tekʃn] – *n* zaštita
- protection of cultural patrimony** [prə'tekʃn əv 'kʌltʃərəl 'pætrɪməni] – *n* zaštita kulturnog nasleđa
- protection of nature** [prə'tekʃn əv 'neɪtʃə] – *n* zaštita prirode
- protective clothing** [prə'tektɪv 'kləʊðɪŋ] – *n* zaštitna odeća
- protective measure** [prə'tektɪv 'meʒə] – *n* zaštitne mere
- protocol** ['prəʊtəkɒl] – *n* protokol, zapisnik
- provide** [prə'vaɪd] – *v* obezbediti, omogućiti
- provision** [prə'vɪʒn] – *n* odredba, pružanje, opskrbljivanje, obezbeđivanje

quantity of waste

- proximity** [prɒk'siməti] – *n* blizina
- prudent** ['pru:dnt] – *adj* oprezan, razborit, promišljen
- public health** ['pʌblik helθ] – *n* zdravlje stanovništva, javno zdravlje
- public participation** ['pʌblik pɑ:tɪsɪ'peɪʃn] – *n* učešće javnosti
- publish** ['pʌblɪʃ] – *v* objaviti, izdati (časopis, knjigu)
- pulp** [pʌlp] – *n* pulpa, kaša
- pulverize** ['pʌlvəraɪz] – *v* usitniti, pretvarati u prah
- pulverized fly ash** ['pʌlvəraɪzd flai æʃ] – *n* spraseni leteći pepeo
- pungent smell** ['pʌndʒənt smel] – *n* prodoran miris
- purchase** ['pɜ:tʃəs] – *n* kupovina
- purchaser** ['pɜ:tʃəsə] – *n* kupac
- purification** [,pjʊərɪfɪ'keɪʃn] – *n* prečišćavanje
- purification devices** [,pjʊərɪfɪ'keɪʃn dɪ'vaɪsɪz] – *n pl* uređaji za prečišćavanje
- purified waste water** [,pjʊərɪfɪ'keɪʃn weɪst 'wɔ:tə] – *n* prečišćene otpadne vode
- purpose** ['pɜ:pəs] – *n* namena
- pursuant** [pə'sjʊənt] – *adv* shodno, u skladu sa, na osnovu, prema
- pursue** [pə'sju:z] – *v* slediti, baviti se, vršiti, progoniti
- push pit** [pʊʃ pɪt] – *n* pokretna jama
- putrefaction** [,pjʊ:trɪ'fækʃn] – *n* truljenje
- putrescible** [pjʊ:'tresəbl] – *adj* podložan truljenju
- pyrolysis** [paɪ'rɒlɪsɪs] – *n* piroliza

Q

- quality** ['kwɒlɪti] – *n* kvalitet
- quality assurance** ['kwɒlɪti ə'ʃʊərəns] – *n* obezbeđivanje kvaliteta
- quality control** ['kwɒlɪti kən'trəʊl] – *n* kontrola kvaliteta
- quality management system** ['kwɒlɪti 'mænidʒmənt 'sɪstəm] – *n* sistem upravljanja kvalitetom
- quality of the environment** ['kwɒlɪti əv ðə ɪn'veɪrənmənt] – *n* kvalitet životne sredine
- quality standard** ['kwɒlɪti 'stændəd] – *n* standard kvaliteta
- quantity** ['kwɒntəti] – *n* količina
- quantity of waste** ['kwɒntəti əv weɪst] – *n* količina otpada

quarry

quarry [ˈkwɒri] – *n* kamenolom

quench chamber [ˈkwentʃ ˈtʃeimbə] – *n* komora za brzo hlađenje

questionnaire [ˌkwestiəˈneə] – *n* upitnik

R

radioactive waste [ˌreidiəʊˈæktiv weɪst] – *n* radioaktivni otpad

rainwater [ˈreɪn,wɔ:tə] – *n* kišnica

raised [reɪzd] – *adj* podignut, odgojen

rate of desulphurisation [reɪt əv diˌsʌlfəraɪˈzeɪʃn] – *n* brzina odsumporavanja

rational [ˈræʃənl] – *adj* racionalan, razuman, smislen

raw material [rɔː məˈtɪəriəl] – *n* sirovina

realise [ˈriəlaɪz] – *v* shvatiti, uvideti, ostvariti, realizovati

reasonable [ˈriːznəbl] – *adj* razuman

receipt [riˈsi:t] – *n* prijem, potvrda o prijemu

reception procedure [riˈsepʃn prəˈsiːdʒə] – *n* postupak prijema

receptivity [ˌresepˈtɪvəti] – *n* sposobnost primanja

receptor [riˈseptə] – *n* prijemnik, receptor

recharge [riˈtʃɑ:dʒ] – *n* dodavanje (vraćanje) podzemnom vodonosnom sloju, obnavljanje vode

recharge [riˈtʃɑ:dʒ] – *n* ponovno punjenje; *v* ponovo napuniti, obnoviti

rechargeable battery [riˈtʃɑ:dʒəbl ˈbætəri] – *n* baterija koja se može ponovo puniti

recirculation [riˌsɜ:kjʊˈleɪʃn] – *n* recirkulacija

reclamation [rekləˈmeɪʃn] – *n* melioracija, popravljanje

recognition [ˌrekəɡˈniʃn] – *n* prepoznavanje, priznavanje

recommendation [ˌrekəməndˈeɪʃn] – *n* preporuka

record [ˈrekɔ:d] – *n* evidencija; *v* zabeležiti, snimiti

recovered material [ˌriˈkʌvəd məˈtɪəriəl] – *n* ponovno iskorišćen materijal

recovery [riˈkʌvəri] – *n* ponovno iskorišćenje – proces kojim se otpad namenjen odlaganju sakuplja, prerađuje ili ponovo koristi u proizvodnji i ponovo upotrebljava

recovery rate [riˈkʌvəri reɪt] – *n* stopa ponovnog iskorišćenja

recovery system [riˈkʌvəri ˈsɪstəm] – *n* sistem za ponovno iskorišćenje

regular fuel

- recyclability** [ri,saɪkl'biləti] – *n* mogućnost recikliranja
- recyclable** [ri:'saɪkləbl] – *adj* koji se može reciklirati
- recycled content** [ri:'saɪklɪd 'kɒntent] – *n* reciklirani deo (sadržaj)
- recycled material** [ri:'saɪklɪd mə'tiəriəl] – *n* reciklirani materijal
- recycling** [ri:'saɪkliŋ] – *n* recikliranje, reciklaža – sortiranje i prerada materijala na takav način da se oni mogu ponovo upotrebiti za svoju prvobitnu ili drugu namenu
- recycling centre** [ri:'saɪkliŋ 'sentə] – *n* centar za reciklažu
- recycling options** [ri:'saɪkliŋ 'ɒpʃənz] – *n pl* opcije za recikliranje
- recycling plastic** [ri:'saɪkliŋ 'plæstɪk] – *n* plastika za recikliranje
- recycling process** [ri:'saɪkliŋ 'prəʊses] – *n* postupak recikliranja
- recycling target** [ri:'saɪkliŋ 'tɑ:ɡɪt] – *n* cilj recikliranja, norma za recikliranje
- redevelopment** [ri,di'veləpmənt] – *n* ponovni razvoj
- reduced** [ri'dʒu:st] – *adj* smanjen
- reduction** [ri'dʌkʃn] – *n* smanjenje
- refer** [ri'fɜ:] – *v* uputiti, pozvati se na
- reference cells** ['refrəns sɛls] – *n pl* referentne ćelije
- reference method** ['refrəns 'meθəd] – *n* referentni metod
- refinement** [ri'faineɪʃn] – *n* rafiniranje, prečišćavanje
- refinery** [ri'fainəri] – *n* rafinerija
- reflect** [ri'flekt] – *v* odslikavati
- refractory** [ri'fræktəri] – *n* vatrostalni materijal
- refunded** [,ri'fʌndɪd] – *adj* za koji je izvršena nadoknada troškova
- refurbishment** [,ri'fɜ:biʃmənt] – *n* renoviranje
- refuse** [ri'fju:z] – *v* odbiti, uskratiti
- refuse** ['refju:s] – *n* otpaci – termin koji se često koristi naizmenično sa otpadom
- refuse derived fuel** ['refju:s di'raɪvd 'fju:əl] – *n* gorivo dobijeno iz otpada
- refuse reclamation** ['refju:s reklə'meiʃn] – *n* regeneracija, obnavljanje, prerada otpada
- refused** [ri'fju:zd] – *adj* odbijen, odbačen, nekoristan
- regenerated oil** [ri'dʒenəreɪtɪd ɔɪl] – *n* regenerisano ulje
- regeneration** [ri'dʒenə'reiʃn] – *n* regeneracija
- regeneration of acids or bases** [ri'dʒenə'reiʃn əv 'æsɪds ɔ: 'beɪsɪz] – *n* regeneracija kiselina i baza
- regular fuel** ['regjʊlə 'fju:əl] – *n* obično gorivo

regularly generated

regularly generated [ˈregjʊləli ˈdʒenəreɪtɪd] – *adj* koji se redovno generiše

regulation [ˌregjʊleɪʃn] – *n* pravilnik

regulatory [ˌregjʊlətəri] – *adj* regulatorni

re-import [ri-ˈɪmpɔ:t] – *n* ponovni uvoz

reinforce [ˌri-ɪnˈfɔ:s] – *v* pojačati

re-injection [ri-ɪnˈdʒekʃn] – *n* ponovno ubacivanje

re-integration [ri-ɪntəˈgreɪʃn] – *n* ponovno integrisanje, reintegracija

relation [riˈleɪʃn] – *n* odnos

release [riˈli:s] – *n* puštanje, ispuštanje, oslobađanje

release [riˈli:s] – *v* osloboditi, pustiti, objaviti

remediation [ˌremediˈeɪʃn] – *n* remedijacija, čišćenje ili drugi postupci koji se primenjuju za uklanjanje ili sprečavanje širenja toksičnog izliva ili opasnih materijala sa lokacije; vraćanje u prethodno stanje

remedial action [riˈmi:djəl ˈækʃn] – *n* mere remedijacije

removal [riˈmu:vəl] – *n* otklanjanje, skidanje

remove [riˈmu:v] – *v* otkloniti, skinuti

render [ˈrendə] – *v* pružati, izazvati

renewable resources [riˈnju:əbl riˈsɔ:sɪz] – *n pl* obnovljivi izvori

repackaging [riˈpækɪdʒɪŋ] – *n* ponovno pakovanje

repeal [riˈpi:l] – *v* povući, poništiti

repealed [riˈpi:lɪd] – *adj* povučen, poništen

replaced [riˈpleɪst] – *adj* zamenjen

replacement fluid [riˈpleɪsmənt ˈfluɪd] – *n* tečnost za zamenu

report [riˈpɔ:t] – *n* izveštaj

reporting [riˈpɔ:tɪŋ] – *n* izveštavanje

representative [ˌreprɪˈzentətɪv] – *adj* reprezentativan

representative point [ˌreprɪˈzentətɪv pɔɪnt] – *n* reprezentativna tačka

representative sample [ˌreprɪˈzentətɪv saɪmpl] – *n* reprezentativni uzorak

required [riˈkwaɪəd] – *adj* potreban, obavezan

requirement [riˈkwaɪəmənt] – *n* zahtev, uslov

research [riˈsɜ:tʃ] – *n* istraživanje

resell [riˈsel] – *v* preprodavati

residence time [ˈrezɪdəns taɪm] – *n* vreme zadržavanja

resident [ˈrezɪdənt] – *n* stanovnik, osoba sa prebivalištem

residential waste [ˈreziˈdɛnʃl weɪst] – *n* otpad iz stambenih objekata

- residuals** [ri'zɪdʒʊəlz] – *n pl* preostale, zaostale materije
- residue** ['rezɪdʒu:] – *n* ostatak, talog, rezidui – materijal koji preostane posle prerade, insineracije, kompostiranja ili recikliranja otpada
- resistor** [ri'zɪstə] – *n* otpornik
- resolution** [ˌrezə'lʊʃn] – *n* rezolucija, odluka, rešavanje
- resource recovery** [ri'zɔ:s ri'kʌvəri] – *n* ponovno iskorišćenje resursa – proces dobijanja materije ili energije iz otpada
- response** [ri'spɒns] – *n* odgovor, reakcija
- restoration** [ri,stə'reɪʃn] – *n* obnavljanje, restauracija, vraćanje u prethodno stanje
- restrict** [ri'strɪkt] – *v* ograničiti
- return system** [ri'tɜ:n 'sɪstəm] – *n* povratni sistem
- returned** [ri'tɜ:nd] – *adj* vraćen, koji se vratio
- reuse** [ri'ju:s] – *n* ponovna upotreba – upotreba nekog proizvoda ili komponente otpada više od jedanput (ponovno punjenje staklene boce koja je vraćena)
- reuse center** [ri'ju:s 'sentə] – *n* centar za ponovnu upotrebu
- reverse osmosis** [ri'vɜ:s ɒz'maʊsɪs] – *n* reversna osmoza
- review** [ri'vju:] – *n* pregled, kritičko ispitivanje, preispitivanje, ocenjivanje, prikaz
- risk** [rɪsk] – *n* rizik
- risk assessment** [rɪsk ə'sesmənt] – *n* procena rizika
- risk characterization** [rɪsk ,kærəktəraɪ'zeɪʃn] – *n* karakterizacija rizika, određivanje prirode rizika i kvantitativno određivanje mogućnosti negativne promene u životnoj sredini usled tog rizika
- risk communication** [rɪsk kə,mju:nɪ'keɪʃn] – *n* razmena informacija o riziku
- risk management** [rɪsk 'mænidʒmənt] – *n* upravljanje rizikom
- risk of flooding** [rɪsk əv 'flʌdɪŋ] – *n* rizik od plavljenja
- risk to human health** [rɪsk tə 'hju:mən helθ] – *n* rizik po zdravlje ljudi
- rotary kiln** ['rəʊtəri kiln] – *n* rotaciona peć
- rotation** [rəʊ'teɪʃn] – *n* rotacija, smenjivanje
- route** [ru:t] – *n* put, putanja
- rubbish** ['rʌbɪʃ] – *n* smeće
- rubble** ['rʌbl] – *n* šut, građevinski krš
- rule** [ru:l] – *n* pravilo, propis

runoff

runoff [ˈrʌnɒf] – *n* ocedne vode

rural area [ˈrʊərəl ˈæəriə] – *n* ruralna (seoska) oblast

S

sack holder [sæk ˈhəʊldə] – *n* držač kese za smeće

sack system [sæk ˈsistəm] – *n* sistem kesa za smeće

safe disposal [seif diˈspəʊzl] – *n* bezbedno odlaganje

safeguard [ˈseifgɑ:d] – *n* zaštita, jemstvo, osiguranje; *v* zaštititi, osigurati, obezbediti

safety [ˈseifti] – *n* bezbednost, sigurnost, neškodljivost po zdravlje

salt mine [sɔ:lt main] – *n* rudnik soli

sample [ˈsɑ:mpəl] – *n* uzorak

sampling procedure [ˈsɑ:mpliŋ prəˈsi:dʒə] – *n* postupak uzimanja uzorka

sampling [ˈsɑ:mpliŋ] – *n* uzimanje uzorka

sanitary landfill [ˈsænitəri ˈlændfil] – *n* sanitarna deponija, američki termin za teren gde se odlaže komunalni otpad koji je lociran tako da je uticaj na životnu sredinu najmanji; komunalni otpad se rasprostire u tankim slojevima, sabija i pokriva slojem zemlje svakog dana

satisfaction [,sætisˈfækʃn] – *n* zadovoljstvo, zadovoljenje

saturate [ˈsætʃəreit] – *v* zasiti

saturated zone [ˈsætʃəreitɪd zəʊn] – *n* zona zasićenja

saturation capacity [,sætʃəˈreɪʃən kəˈpæsiti] – *n* kapacitet zasićenja

scaling [ˈskeiliŋ] – *n* merenje

scavenger [ˈskævɪndʒə] – *n* onaj ko nezakonito sakuplja otpad

scavenging [ˈskævɪndʒɪŋ] – *n* neovlašćeno sakupljanje

schedule [ˈʃedju:l] – *n* raspored, plan, program, pregled

scrap [ˈskræp] – *n* metalni otpaci, opiljci; *v* izbaciti iz upotrebe

scrap waste [ˈskræp weɪst] – *n* sitni otpad od metala

scraper [ˈskræpiə] – *n* strugalica

screen [ˈskri:n] – *n* sito, ekran; *v* snimiti

screening [ˈskri:niŋ] – *n* proveravanje, odabiranje

scruber [ˈskrʌbə] – *n* uređaj za čišćenje gasa, skruber

sealing [ˈsi:liŋ] – *n* zaptivanje, pečačenje

single waste type

- secondary raw materials** ['sekəndəri rə: mə'tiəriəlz] – *n pl*
sekundarne sirovine – sekundarni materijali (npr. papir, staklo, metali itd.) koji se dobijaju iz otpada ponovnom upotrebom, reciklažom ili ponovnim iskorišćenjem u objektima za tretman otpada
- secure landfill** ['si:kjʊə 'lændfil] – *n* bezbedna deponija
- sedimentation** [,sedimən'teɪʃn] – *n* sedimentacija, taloženje
- seek** [si:k] – *v* tražiti, nastojati
- seismic** ['saɪzmɪk] – *adj* seizmički
- selling** ['selɪŋ] – *n* prodavanje
- sensitivity** [,sensɪ'tɪvəti] – *n* osetljivost
- separate collection** ['sepəreɪt ,kə'leɪʃn] – *n* odvojeno sakupljanje
- separated waste temporary storage** ['sepəreɪtɪd weɪst 'tempərəri 'stɔ:ri:dʒ] – *n* privremeno skladište odvojenog otpada
- separation** [,sepə'reɪʃn] – *n* separacija, odvajanje otpada
- septic** ['septɪk] – *adj* septičan, zarazan
- septic sludge** ['septɪk slʌdʒ] – *n* septički mulj
- septic tank** ['septɪk tæŋk] – *n* septička jama
- serious** ['sɪəriəs] – *adj* ozbiljan
- service** ['sɜ:vis] – *n* servis, usluga
- set** ['set] – *n* komplet, set
- settlement** ['setlmənt] – *n* sleganje, naselje, poravnanje, izmirenje
duga
- sewage** ['sju:ɪdʒ] – *n* kanalizacione vode, komunalne otpadne vode
- sewage effluent treatment** ['sju:ɪdʒ 'efluənt 'tri:tmənt] – *n* tretman kanalizacionih otpadnih voda
- sewage sludge** ['sju:ɪdʒ slʌdʒ] – *n* kanalizacioni mulj – mulj koji se generiše u postrojenju za tretman otpadnih voda
- sewage** ['sju:əri:dʒ] – *n* kanalizacija
- sharps** [ʃa:ps] – *n pl* oštri predmeti
- shipment** ['ʃɪpmənt] – *n* isporuka, pošiljka
- shipment of waste** ['ʃɪpmənt əv weɪst] – *n* pošiljka otpada
- shredder** ['ʃredə] – *n* uređaj za sitno sečenje, usitnjivač
- shredding** ['ʃrediŋ] – *n* sitno sečenje
- shut-down** [ʃʌtdaʊn] – *n* zatvaranje
- silicon carbide** ['sɪlɪkən 'kɑ:baid] – *n* silicijum-karbid
- single stream** ['sɪŋgl stri:m] – *n* jedan tok
- single waste type** ['sɪŋgl weɪst taɪp] – *n* jedna vrsta otpada

sintering

sintering [ˈsɪnterɪŋ] – *n* sinterovanje

site [saɪt] – *n* mesto, lokacija, položaj, kraj, teren

site conditioning plan [saɪt kənˈdɪʃənɪŋ plæn] – *n* plan uređivanja lokacije

site remediation [saɪt ˌremedɪˈeɪʃn] – *n* remedijacija lokacije

site-specific risk assessment [saɪt spəˈsɪfɪk rɪsk əˈsɛsmənt] – *n* analiza rizika za određenu lokaciju

site-specific safety assessment [saɪt spəˈsɪfɪk ˈseɪftɪ əˈsɛsmənt] – *n* analiza bezbednosti za određenu lokaciju

skip [skɪp] – *n* kontejner za prevoz

skip lift [skɪp lɪft] – *n* vozilo za dizanje kontejnera za transport otpada

slab [slæb] – *n* ploča, glib, kaljuga

slag [slæg] – *n* šljaka, zgura

slag tap [slæg tæp] – *n* ispust za šljaku

slippage [ˈslɪpədʒ] – *n* klizanje, provlaka, ležište za čep

slope [sləʊp] – *n* kosina, nagib, ugao nagiba, padina

slaughterhouse waste [ˈslɔ:tə haʊs weɪst] – *n* klanični otpad, otpad iz klanica

sludge [slʌdʒ] – *n* mulj

sludge age [slʌdʒ eɪdʒ] – *n* vreme odležavanja mulja

sludge cake [slʌdʒ keɪk] – *n* pogača od mulja posle presovanja

sludge collector [slʌdʒ kəˈlektə] – *n* sakupljač, kolektor mulja

sludge concentration [slʌdʒ ˌkɒnsənˈtreɪʃn] – *n* koncentracija mulja

sludge dewatering [slʌdʒ diˈwɔ:tərɪŋ] – *n* odvodnjavanje mulja

sludge digestion [slʌdʒ daɪˈdʒestʃən] – *n* digestija mulja

sludge disposal [slʌdʒ diˈspəʊzɪ] – *n* odlaganje mulja

sludge drying [slʌdʒ ˈdraɪɪŋ] – *n* sušenje mulja

sludge lagoon [slʌdʒ ləˈɡu:n] – *n* laguna za mulj

sludge moisture content [slʌdʒ ˈmoɪstʃə ˈkɒntent] – *n* sadržaj vlage u mulju

sludge production [slʌdʒ prəˈdʌkʃən] – *n* produkcija mulja

sludge shredder [slʌdʒ ˈʃredə] – *n* usitnjivač mulja

sludge stabilization [slʌdʒ ˌsteɪbəlaɪˈzeɪʃn] – *n* stabilizacija mulja

sludge thickener [slʌdʒ ˈθɪkənə] – *n* ugušćivač mulja

sludge treatment [slʌdʒ ˈtri:tmənt] – *n* tretiranje mulja

sludge utilization [slʌdʒ ˌju:ˈtɪlaɪˈzeɪʃn] – *n* korišćenje mulja

sludge-gas utilization [slʌdʒ gæs ˌju:ˈtɪlaɪˈzeɪʃn] – *n* korišćenje gasa iz mulja

- smearing** ['smiəriŋ] – *n* grundiranje
- smell** [smel] – *n* miris
- smoke** [sməʊk] – *n* dim
- social development** ['səʊʃl di'veləpmənt] – *n* društveni razvoj
- soil** [sɔɪl] – *n* zemljište
- solely** ['səʊli] – *adv* jedino, isključivo
- solid reaction products** ['sɒlɪd ri'ækʃn 'prɒdʌkts] – *n pl* čvrsti reaktivni proizvodi
- solid waste** ['sɒlɪd weɪst] – *n* čvrst otpad
- solid waste management** ['sɒlɪd weɪst 'mænidʒmənt] – *n* upravljanje čvrstim otpadom
- solidification** [sə,lɪdɪfi'keɪʃn] – *n* solidifikacija, očvršćavanje
- solidified** [sə'lɪdɪfaɪd] – *adj* očvrstnut, stvrdnut
- solidified waste** [sə'lɪdɪfaɪd weɪst] – *n* stvrdnut otpad
- solubility** [,sɒljʊbɪləti] – *n* rastvorljivost
- soluble fraction** ['sɒljʊbl 'frækʃn] – *n* rastvorljiva frakcija
- solvent** ['sɒlvənt] – *n* rastvarač
- solvent reclamation/regeneration** ['sɒlvənt reklə'meɪʃn/ri,dʒenə'reɪʃn] – *n* reklamacija – regeneracija rastvarača
- soot** [sʊt] – *n* čađ
- sorption** ['sɔ:pʃən] – *n* sorpcija
- sorted** ['sɔ:tid] – *adj* svrstan, klasifikovan, sortiran
- sorted combustible fraction** ['sɔ:tid kəm'bʌstəbl 'frækʃn] – *n* sortirana sagorljiva frakcija
- sorting** ['sɔ:tiŋ] – *n* svrstavanje, klasifikovanje, razvrstavanje, sortiranje
- sound** [saʊnd] – *adj* zdrav, solidan, u dobrom stanju, očuvan
- source** [sɔ:s] – *n* izvor
- source reduction** [sɔ:s ri'dʌkʃn] – *n* smanjenje na izvoru
- source separation** [sɔ:s ,sepə'reɪʃn] – *n* razvrstavanje na mestu nastajanja
- spare part** [speə pɑ:t] – *n* rezervni deo
- spatial model** ['speɪʃl 'mɒdl] – *n* prostorni model
- spent activated carbon** [spent 'æktɪveɪtɪd 'kɑ:bən] – *n* istrošeni aktivni ugalj
- spent battery/accumulator** [spent 'bætəri/ə'kjʊ:mjəleɪtə] – *n* istrošena baterija ili akumulator – baterija ili akumulator koji se ne može ponovo puniti i namenjen je reciklaži ili odlaganju
- spent catalyst** [spent 'kætəlist] – *n* istrošeni katalizator

spillage

- spillage** [ˈspɪlɪdʒ] – *n* prosuta količina, prelivena količina, izlivanje
- spoil** [spɔɪl] – *n* jalovina
- sponsor** [ˈspɒnsə] – *n* investitor, sponzor
- spontaneous combustion** [spɒnˈteɪnjəs kəmˈbʌstʃən] – *n* spontano sagorevanje
- spread** [spred] – *n* širenje
- spreading of sludge** [ˈsprediŋ əv slʌdʒ] – *n* širenje mulja
- spring** [sprɪŋ] – *n* izvor
- sprinkle** [ˈsprɪŋkl] – *v* prskati
- sprinkler system** [ˈsprɪŋklə ˈsɪstəm] – *n* sistem za raspršivanje
- stability** [stəˈbɪləti] – *n* stabilnost
- stabilization** [ˌsteɪəˈbɪləɪˈzeɪʃn] – *n* stabilizacija, promena aktivne organske materije u mulju u inertni, neškodljiv materijal
- stack** [stæk] – *n* dimnjak
- stage** [steɪdʒ] – *n* faza, stepen, stadijum
- stakeholder** [steɪkˈhəʊldə] – *n* zainteresovana strana; osoba, grupa ili institucija, koji imaju interes u projektu, programu ili organizaciji
- standard** [ˈstændəd] – *n* standard, norma
- standardisation** [ˌstændədaɪˈzeɪʃn] – *n* standardizacija
- standardize system** [ˈstændədaɪz ˈsɪstəm] – *v* standardizovati sistem
- start-up** [stɑːt-ʌp] – *n* započinjanje i puštanje u pogon
- state of export** [steɪt əv ekˈspɔːt] – *n* država izvoza – u kojoj je otpad nastao ili iz koje započinje prekogranično kretanje otpada
- state of import** [steɪt əv ˈɪmpɔːt] – *n* država uvoza – u koju se otpad uvozi radi odlaganja, tretmana, skladištenja pre tretmana ili odlaganja na području druge države
- state of transit** [steɪt əv ˈtrænsɪt] – *n* država tranzita – država preko koje otpad mora proći nakon što je napustio državu izvoza, a pre dolaska u državu uvoza
- states concerned** [steɪts kənsɜːnd] – *n pl* uključene države, države kojih se to tiče
- stationary plant** [ˈsteɪʃənri plɑːnt] – *n* stacionarno postrojenje
- stationary source** [ˈsteɪʃənri sɔːs] – *n* stacionarni izvor
- statutory limit** [ˈstætjʊtəri ˈlɪmɪt] – *n* zakonsko ograničenje
- steam** [ˈstiːm] – *n* para
- Steering Committee** [ˈstiəriŋ kəˈmɪti] – *n* Koordinacioni odbor
- sterilisation** [ˈsterələɪˈzeɪʃn] – *n* sterilizacija
- still bottoms** [ˈstɪl ˈbɒtəmz] – *n pl* ostaci od destilacije organskih materijala

- stoichiometric** [ˌstɔɪkiəˈmetrɪk] – *adj* stehiometrijski
- storage of waste** [ˈstɔːrɪdʒ əv weɪst] – *n* skladištenje, uskladištenje, čuvanje – privremeno držanje (čuvanje) otpada na lokaciji proizvođača ili vlasnika otpada, kao i aktivnost operatera u postrojenju opremljenom i registrovanom za privremeno čuvanje otpada
- storage container** [ˈstɔːrɪdʒ kənˈteɪnə] – *n* kontejner za skladištenje – posuda koja se koristi za čuvanje otpada tokom skladištenja
- storage pit** [ˈstɔːrɪdʒ pɪt] – *n* jama za skladištenje, skladišna jama
- strategic plan** [strəˈtɪdʒɪk plæn] – *n* strateški plan
- strategy** [ˈstrætədʒi] – *n* strategija
- stringent** [ˈstrɪndʒənt] – *adj* strog, oštar, koji se ne može zaobići
- subcategory** [ˈsʌb,kætəgəri] – *n* potkategorija
- subgrade** [ˈsʌb,ɡreɪd] – *n* zaštitni sloj materijala smešten ispod podloge deponije
- submit** [səbˈmɪt] – *v* dostaviti, podneti, predložiti
- subsidiarity** [səbˈsɪdʒerɪti] – *n* supsidijarnost
- subsidy** [ˈsʌbsɪdi] – *n* subvencija
- substance** [ˈsʌbstəns] – *n* supstanca, materija
- substantially** [səbˈstænjʃli] – *adv* znatno, u velikoj meri
- substitute** [ˈsʌbstɪtjuːt] – *v* zameniti
- substratum** [ˌsʌbˈstrætəm] – *n* podsloj, donji sloj
- subsurface disposal** [ˌsʌbˈsɜːfɪs diˈspəʊzl] – *n* odlaganje ispod površine
- sufficient** [səˈfɪʃnt] – *adj* dovoljan
- suitability** [ˌsuːtəˈbɪləti] – *n* podesnost, prikladnost
- suitable** [ˌsuːtəbl] – *adj* podesan, prikladan, adekvatan
- summary** [ˈsʌməri] – *n* rezime
- supervision** [ˌsuːpəˈvɪʒn] – *n* nadzor, nadgledanje
- supervision and control of shipment of waste** [ˌsuːpəˈvɪʒn ən kənˈtrəʊl əv ʃɪpmənt əv weɪst] – *n* nadzor i kontrola nad isporukom otpada
- support** [səˈpɔːt] – *v* podržavati, podupirati; *n* podrška
- surface compaction** [ˈsɜːfɪs ˌkæmpˈækʃn] – *n* površinsko kompaktiranje (sabijanje)
- surface flow** [ˈsɜːfɪs fləʊ] – *n* površinski tok
- surface water** [ˈsɜːfɪs ˈwɔːtə] – *n* površinske vode
- surge tank** [ˈsɜːdʒ tæŋk] – *n* izlivni rezervoar
- surveillance** [sɜːˈveɪləns] – *n* nadgledanje, nadzor
- survey** [ˈsɜːveɪ] – *n* anketa

suspended solid

suspended solid [sə'spendid 'sɒlɪd] – *n* lebdeća čvrsta materija

suspicion [sə'spiːʃn] – *n* sumnja

sustainability [sə'steɪnəbləti] – *n* održivost

sustainable development [sə'steɪnəbl di'veləpmənt] – *n* održiv razvoj

switch off [swɪtʃ ɒf] – *v* isključiti

switch on [swɪtʃ ɒn] – *v* uključiti

switch [swɪtʃ] – *n* prekidač

synergy ['sɪnədʒi] – *n* sinergija

synthetic liner [sɪn'tetɪk 'laɪnə] – *n* sintetička obloga, podloga

systems for controlling operations ['sɪstəms fɔː kən'trəʊlɪŋ
ɒpə'reɪʃn] – *n pl* sistemi za kontrolisanje operacija

T

tailing ['teɪlɪŋ] – *n* jalovina

tank [tæŋk] – *n* rezervoar, tank

tank tightness testing [tæŋk 'taɪtnəs 'testɪŋ] – *n* testiranje
zaptivenosti rezervoara

tar [tɑː] – *n* katran

tare weight [tə weɪt] – *n* tara

target ['tɑːɡɪt] – *n* cilj, meta, norma

technical ['teknɪkəl] – *adj* tehnički

technical guidelines ['teknɪkl 'ɡaɪdləɪnz] – *n pl* tehničke smernice,
uputstva

technical requirements ['teknɪkl rɪ'kwaɪəmənts] – *n pl* tehnički
uslovi

technique [tek'nɪk] – *n* tehnika

technology [tek'nɒlədʒi] – *n* tehnologija

temporary ['tempərəri] – *adj* privremena

temporary closure ['tempərəri 'kləʊʒə] – *n* privremeno zatvaranje

temporary problem ['tempərəri 'prɒbləm] – *n* privremen problem

temporary storage ['tempərəri 'stɔːrɪdʒ] – *n* privremeno skladištenje

teratogenic [ˌtɛrætəʊ'dʒenɪk] – *adj* teratogen

thermal efficiency ['θɜːməl ɪ'fɪʃənsi] – *n* termička (toplotna)
efikasnost

thermal power plant ['θɜːməl paʊə plɑːnt] – *n* termoelektrana

toxic waste

- thermal process** [ˈθɜ:məl ˈprəʊses] – *n* termički proces
- thermal processing** [ˈθɜ:məl ˈprəʊsesɪŋ] – *n* termička prerada
- thermal treatment** [ˈθɜ:məl ˈtri:tmənt] – *n* termički tretman
- thermophilic microorganisms** [ˌθɜ:məʊˈfɪlɪk ˌmaɪkrəʊˈɔ:gənɪzəms] – *n pl* termofilni mikroorganizmi
- thermoplastic technique** [ˌθɜ:məʊˈplæstɪk tekˈnɪk] – *n* termoplastična tehnika
- thickness** [ˈθɪknəs] – *n* debljina
- thixotropy** [θɪkˈsɒtrəpi] – *n* tiksotropija
- throughflow** [ˌθruːˈfləʊ] – *n* infiltraciona voda
- tightness** [ˈtaɪtnəs] – *n* zaptivenost, hermetičnost
- tile** [taɪl] – *n* pločica
- time of delivery** [taɪm əv diˈlɪvəri] – *n* vreme isporuke
- tip** [tɪp] – *n* jalovište
- tip face** [tɪp feɪs] – *n* prostor za istovar
- tip fire** [tɪp ˈfaɪə] – *n* vatra na smetlišu
- tipping controlled** [ˈtɪpɪŋ kənˈtrəʊld] – *n* kontrolisano dovoženje smeća
- tipping fee** [ˈtɪpɪŋ fiː] – *n* naknada za istovar
- ton, tonne** [tʌn] – *n* tona
- tool** [tuːl] – *n* alat
- top liner** [tɒp ˈlaɪnə] – *n* gornja prekrivka, prekrivka na površini
- top soil cover** [tɒp sɔɪl ˈkʌvə] – *n* površinska zemljana prekrivka
- topography** [təˈpɒɡrəfi] – *n* topografija
- topping up of transformer** [ˌtɒpɪŋ ˈʌp əv trænˈsfɔ:mə] – *n* dopunjavanje transformatora (uljem)
- total dust** [ˈtəʊtəl dʌst] – *n* ukupna količina prašine
- total organic carbon (TOC)** [ˈtəʊtəl ɔːˈɡæɪnɪk ˈkɑ:bən] – *n* ukupna količina organskog ugljenika
- total quantity of waste** [ˈtəʊtəl ˈkwɒntəti əv weɪst] – *n* ukupna količina otpada
- tow** [təʊ] – *v* vući, tegliti
- towards** [təˈwɔ:dz] – *ka, prema*
- toxic** [ˈtɒksɪk] – *adj* toksičan, otrovan
- toxic substance** [ˈtɒksɪk ˈsʌbstəns] – *n* toksična materija
- toxic waste** [ˈtɒksɪk weɪst] – *n* toksični otpad, otpad koji može prouzrokovati povredu ako se udiše, proguta ili apsorbuje preko kože

toxicity

toxicity [ˈtɒksɪsɪti] – *n* toksičnost, sposobnost (ili svojstvo) materije da proizvede štetne ili smrtonosne posledice za ljude, odnosno životnu sredinu

toy [tɔɪ] – *n* igračka

tradable permit [ˈtreɪdəbəl ˈpɜːmɪt] – *n* dozvola kojom može da se trguje

trade waste [ˈtreɪd weɪst] – *n* trgovinski otpad

trailer [ˈtreɪlə] – *n* prikolica

training [ˈtreɪnɪŋ] – *n* obuka

transaction [trænzˈækʃən] – *n* transakcija

transboundary [trænzˈbaʊndəri] – *adj* prekogranični

transboundary movement [trænzˈbaʊndəri ˈmuːvmənt] – *n* prekogranično kretanje – kretanje opasnog otpada iz oblasti pod jurisdikcijom jedne države ka ili preko oblasti pod jurisdikcijom druge države, odnosno oblasti koja nije pod nacionalnom jurisdikcijom nijedne države, pod uslovom da su barem dve države obuhvaćene kretanjem

transfer [ˈtrænsfə] – *n* prenos, transfer; *v* prenositi, vršiti transfer

transfer station [ˈtrænsfə ˈsteɪʃn] – *n* transfer stanica – postrojenje na kojem se otpad grupiše u tovare koji se transportuju većim kamionima ili drugim sredstvima do udaljenih postrojenja za konačno odlaganje, obično deponije; mesto do kojeg se otpad doprema radi razdvajanja ili pretovara pre transporta na drugo mesto zbog tretmana ili odlaganja

transit [ˈtrænzɪt] – *n* tranzit, provoz

transition [trænˈzɪʃn] – *n* tranzicija, prelaz

transition country [trænˈzɪʃn ˈkʌntri] – *n* zemlja u tranziciji

transitional problem [trænˈzɪʃənəl ˈprɒbləm] – *n* prelazni problem

transitional provision [trænˈzɪʃənəl prəˈvɪʒn] – *n* prelazna odredba

transmission of information [trænzˈmɪʃən əv ˌɪnfəˈmeɪʃən] – *n* prenos informacija

transparency [trænsˈpærənsi] – *n* transparentnost

transpiration [ˌtrænsˈpɪreɪʃən] – *n* isparavanje

transport of waste [ˈtrænsˌpɔːt əv weɪst] – *n* transport otpada, prevoz otpada van postrojenja koji obuhvata utovar, prevoz (kao i pretovar) i istovar otpada

transport packaging [ˈtrænsˌpɔːt ˈpækɪdʒɪŋ] – *n* transportna ambalaža

- transportation** [ˌtrænsˈpɔːtɪʃn] – *n* transport – fizički proces premeštanja otpada
- trash** [træʃ] – *n* škart
- treated sludge** [ˈtri:tɪd slʌdʒ] – *n* tretirani mulj – mulj koji je bio podvrgnut biološkom, hemijskom ili toplotnom tretmanu, dugoročnom skladištenju ili bilo kom drugom odgovarajućem procesu tako da je znatno smanjena njegova sposobnost fermentiranja i opasnost po zdravlje koja proizilazi iz njegove upotrebe
- treatment** [ˈtri:tmənt] – *n* tretman, tretiranje
- treatment plant** [ˈtri:tmənt plɑːnt] – *n* postrojenje za tretman
- treatment process** [ˈtri:tmənt ˈprəʊses] – *n* proces tretmana
- treaty** [ˈtri:ti] – *n* sporazum, ugovor
- trench method** [ˈtrentʃ ˈmeθəd] – *n* jamski metod – metod kojim se čvrst, odnosno tečni otpad odlaže u jame na deponiji
- trend** [trend] – *n* kretanje, trend
- trial burn** [ˈtraɪəl bɜːn] – *n* probno paljenje, testiranje peći za insineraciju otpada ili kotlova i industrijskih peći tokom kojeg se mere emisije radi kontrole prisustva određenih materija, kao što su organska jedinjenja, čestice, metali i hlorovodonik
- trigger** [ˈtrɪgə] – *n* okidač
- type of activity** [taɪp əv ækˈtɪvɪti] – *n* vrsta aktivnosti
- type of waste** [taɪp əv weɪst] – *n* vrsta otpada

U

- ultimate** [ˈʌltɪmət] – *adj* krajnji, konačan, poslednji
- ultrafiltration** [ˌʌltrəˈfɪlˈtreɪʃn] – *n* ultrafiltriranje
- unavoidable stoppage** [ˌʌnəˈvɔɪdəbəl ˈstɒpɪdʒ] – *n* nezaobilazno zaustavljanje
- unburned waste** [ˌʌnˈbɜːnd weɪst] – *n* neizgoreli otpad
- uncontrolled disposal of waste** [ˌʌnkənˈtrəʊld dɪˈspəʊzəl əv weɪst] – *n* nekontrolisano odlaganje otpada
- underground storage** [ˌʌndəˈgraʊnd ˈstɔːrɪdʒ] – *n* podzemno skladište – mesto trajnog skladištenja otpada u dubokom prostoru u zemlji kao što je rudnik soli ili kalijuma
- underground storage tanks** [ˌʌndəˈgraʊnd ˈstɔːrɪdʒ tæŋks] – *n pl* rezervoari za podzemno skladištenje
- undertaken** [ˌʌndəˈteɪkən] – *adj* preduzet

undertaking

- undertaking** [ˌʌndə'teɪkɪŋ] – *n* preduzimanje, preduzeće, posao
- undigested sludge** [ˌʌndaɪ'dʒestɪd slʌdʒ] – *n* nedigestirani mulj
- unfavourable condition** [ʌn'feɪvərəbəl kən'dɪʃən] – *n* nepovoljan uslov
- uniform** ['ju:nɪfɔ:m] – *adj* jednoobrazan
- unit of account** ['ju:nɪt əv ə'kaʊnt] – *n* jedinica računa
- unloading** [ʌn'ləʊdɪŋ] – *n* istovar
- unloading bulkhead** [ʌn'ləʊdɪŋ 'bʌlkhed] – *n* istovarni klip
- unsaturated zone** [ʌn'sætʃəreɪtɪd zəʊn] – *n* nezasićeno područje
- upgrade** [ʌp'greɪd] – *v* unaprediti, nadograditi, poboljšati
- urban transport** ['ɜ:bən 'trænspɔ:t] – *n* gradski prevoz
- urgently** ['ɜ:dʒəntli] – *adv* hitno
- use** [ju:z; ju:s] – *v* koristiti; *n* upotreba
- used oil** [ju:zd oil] – *n* korišćeno ulje
- used oil re-refining** [ju:zd oil 'rɪrɪfaɪnɪŋ] – *n* ponovno rafinisanje korišćenog ulja
- used tire** [ju:zd 'taɪə] – *n* polovna guma
- user** ['ju:zə] – *n* korisnik
- user charge** ['ju:zə tʃɑ:dʒ] – *n* naknada koju plaća korisnik
- utilise** [ju: 'tɪlaɪz] – *v* koristiti
- utility** [ju: 'tɪləti] – *n* komunalno preduzeće

V

- vapour pressure** ['veɪpə 'preʃə] – *n* pritisak pare
- variation** [ˌveəri'eɪʃn] – *n* varijacija
- vector** [ˌvektə] – *n* organizam (insekt koji prenosi patogene)
- vegetable** ['vedʒɪtəbəl] – *n* otpad od biljaka, povrća
- vegetable crop** ['vedʒɪtəbəl krɒp] – *n* biljna ratarska kultura, povrće
- vegetable matter** ['vedʒɪtəbəl 'mætə] – *n* biljna materija
- vehicle** ['vi:əkl] – *n* vozilo – bilo koje vozilo označeno kao kategorija M1 ili N1, isključujući motorne tricikle
- vehicle weight gross** ['vi:əkl weɪt grəʊs] – *n* ukupna težina vozila
- Venturi tube** [ven'tjʊri tju:b] – *n* Venturijeva cev
- verifying** ['verɪfaɪɪŋ] – *n* verifikovanje, overavanje
- vermin** ['vɜ:mɪn] – *n* gamad

- vertical well** [ˈvɜ:tɪkəl wel] – *n* vertikalni bunar, najčešći tip kolektora gasova na deponiji
- veterinarian** [ˌvetəriˈneəriən] – *n* veterinar
- victim of pollution** [ˈvɪktɪm əv pəˈlu:ʃn] – *n* žrtva zagađenja
- vintage** [ˈvɪntɪdʒ] – *adj* odličan, izvanredan; *n* berba
- virgin material** [ˈvɜ:dʒɪn məˈtɪəriəl] – *n.* ruda, netaknuti materijal, sirovina
- virgin pulp** [ˈvɜ:dʒɪn pʌlp] – *n* netaknuta pulpa, celuloza
- virus** [ˈvaɪrəs] – *n* virus – najmanja forma mikroorganizma sposobnog da prouzrokuje bolest
- viscosity** [vɪsˈkɒsəti] – *n* viskoznost
- visibly** [ˈvɪzɪbli] – *adv* vidno, javno
- visual** [ˈvɪʒʊəl] – *adj* vizuelan
- visual inspection** [ˈvɪʒʊəl ɪnˈspekʃn] – *n* vizuelni pregled
- vitriification** [ˌvɪtrɪfɪˈkeɪʃn] – *n* vitrifikacija
- vitriified** [ˈvɪtrɪfaɪd] – *n* ostakljen na visokoj temperaturi, a potom očvrstnut radi izolovanja iz životne sredine
- volatile** [ˈvɒlətaɪl] – *adj* isparljiv
- volatile acid** [ˈvɒlətaɪl ˈæsɪd] – *n* isparljiva kiselina
- volatile matter** [ˈvɒlətaɪl ˈmætə] – *n* isparljiva supstanca
- volatile organic compounds** [ˈvɒlətaɪl ɔːɡænik ˈkɒmpaʊndz] – *n* isparljiva organska jedinjenja
- volatile solids** [ˈvɒlətaɪl ˈsɒlɪdz] – *n* isparljiva čvrsta materija
- volatilization** [ˌvɒlətaɪləˈzeɪʃn] – *n* isparavanje
- volume of precipitation** [ˈvɒljʊ:m əv priˌsɪpɪˈteɪʃn] – *n* količina padavine
- volume reduction** [ˈvɒljʊ:m rɪˈdʌkʃn] – *n* smanjenje zapremine
- voluntary separation** [ˈvɒləntəri ˌsepəˈreɪʃn] – *n* dobrovoljno odvajanje
- vulnerability** [ˌvʌlnərəˈbɪlɪti] – *n* osetljivost, ranjivost, ugroženost
- vulnerable** [ˌvʌlnərəbəl] – *adj* osetljiv, ranjiv, ugrožen

W

warning [ˈwɔːniŋ] – *n* upozorenje

waste [weɪst] – *n* otpad – materija ili predmet koji imalac odbacuje, namerava to da učini ili se to od njega zahteva; materijali koji nisu primarni proizvodi (tj. proizvodi za tržište), koji onome ko ih stvara (generiše) dalje nisu potrebni za proizvodnju ili potrošnju i želi da ih odbaci; otpad može nastati tokom ekstrakcije sirovina, prerade sirovina u poluproizvode i gotove proizvode, potrošnje gotovih proizvoda i drugih ljudskih aktivnosti

waste acceptance criteria [weɪst əkˈseptəns kraɪˈtɪəriə] – *n pl* kriterijumi za prihvatanje otpada

waste acceptance procedure [weɪst əkˈseptəns prəˈsiːdʒə] – *n* postupak za prihvatanje otpada

waste auditing [weɪst ˈɔːdɪtɪŋ] – *n* kontrola otpada

waste collection [weɪst kəˈleɪʃn] – *n* sakupljanje otpada – periodično ili na zahtev, uklanjanje čvrstog otpada sa lokacije primarnog izvora korišćenjem vozila za sakupljanje

waste collector [weɪst kəˈlektə] – *n* sakupljač otpada, osoba koju su zaposlili organi lokalne vlasti ili privatna firma radi sakupljanja otpada iz stanova, firmi ili pražnjenja kontejnera za otpad

waste combustion [weɪst kəmˈbʌstʃən] – *n* sagorevanje otpada

waste dealer [weɪst ˈdiːlə] – *n* trgovac otpadom, posrednik koji kupuje sekundarne materijale pogodne za reciklažu od generatora (proizvođača) otpada i putujućih kupaca i prodaje ih, nakon sortiranja i određene prerade, trgovcima na veliko ili industrijama za reciklažu

waste derived fuel [weɪst diˈraɪvd ˈfjuːəl] – *n* gorivo dobijeno iz otpada

waste disposal [weɪst diˈspəʊzl] – *n* aktivnost konačnog odlaganja otpada

waste disposal plan [weɪst diˈspəʊzl plæn] – *n* plan odlaganja otpada

waste documentation [weɪst ˌdɒkjʊmenˈteɪʃn] – *n* dokumentacija o otpadu

waste dumping [weɪst ˈdʌmpɪŋ] – *n* bacanje otpada – odlaganje otpada bez kontrole zaštite životne sredine

waste electrical and electronic equipment [weɪst eˈlektɹikəl ənd eˌlekˈtrɒnɪk iˈkwɪpmənt] – *n* otpad od električne i elektronske

waste mineral oils

opreme, uključujući sve komponente, podsklopove i potrošni materijal koji je deo proizvoda u vreme odbacivanja

waste electrical and electronic equipment from private

households [weist e'lektrikəl ənd elek'tronik i'kwɪpmənt frəm 'praɪvɪt 'haʊshəʊlds] – *n* otpad od električne i elektronske opreme iz domaćinstava i iz komercijalnih, industrijskih, institucionalnih i drugih izvora koji je, po svojoj količini i svojstvima, sličan onom iz domaćinstava

waste feed [weist fi:d] – *n* doziranje otpada, dotok otpada u insinerator, kotao ili industrijsku peć

waste from sewage cleaning [weist frəm 'sju:ɪdʒ 'kli:nɪŋ] – *n* otpad od čišćenja kanalizacije

waste management [weist 'mænidʒmənt] – *n* upravljanje otpadom – sprovođenje propisanih mera postupanja sa otpadom u okviru sakupljanja, transporta, tretmana i odlaganja otpada, uključujući nadzor nad tim aktivnostima i kasniju brigu o postrojenjima za upravljanje otpadom posle zatvaranja

waste management boundary [weist 'mænidʒmənt 'baʊndri] – *n* granica upravljanja otpadom

waste management district [weist 'mænidʒmənt 'distrikt] – *n* područje za upravljanje otpadom koje pokriva dve ili više jedinica lokalne samouprave koje se sporazumno organizuju radi zajedničkog upravljanja otpadom

waste management hierarchy [weist 'mænidʒmənt 'haɪəɹə:ki] – *n* hijerarhija upravljanja otpadom – simbol za strateške opcije koje su na raspolaganju za rešavanje problema otpada i njihovu korist po životnu sredinu

waste management licence [weist 'mænidʒmənt 'ləɪns] – *n* dozvola za upravljanje otpadom – dokument koji nadležni organ izdaje pravnom ili fizičkom licu čija je delatnost sakupljanje, transport, tretman ili odlaganje otpada; utvrđuje uslove postupanja sa otpadom na način koji obezbeđuje najmanji rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu

waste disposal licence [weist di'spəʊzl 'ləɪns] – *n* dozvola za delatnost odlaganja otpada

waste management plan [weist 'mænidʒmənt plæn] – *n* plan upravljanja otpadom

waste mineral oils [weist 'mɪnərəl ɔɪlz] – *n pl* otpadna mineralna ulja

waste minimisation

- waste minimisation** [weɪst ,mɪnɪmaɪ'zeɪʃn] – *n* minimizacija otpada, smanjenje otpada na najmanju meru – mere, odnosno tehnike kojima se smanjuje količina otpada koji se generiše tokom bilo kakvog procesa u domaćinstvu i komercijalnim i industrijskim aktivnostima
- waste oil** [weɪst ɔɪl] – *n* otpadno ulje, koje nastaje kao otpadni proizvod korišćenja ulja u različitim industrijskim i komercijalnim aktivnostima kao što su mašinogradnja, proizvodnja električne energije i održavanje vozila; treba ga tretirati radi ponovne upotrebe ili propisno odložiti
- waste pharmaceuticals, drugs and medicines** [weɪst ,fɑ:mə'sju:tɪklz drʌgz ənd 'medɪsɪnz] – *n pl* otpadni farmaceutski proizvodi i lekovi
- waste picker** [weɪst 'pɪkə] – *n* sakupljač otpada, osoba koja sakuplja materijale pogodne za reciklažu iz mešanog otpada gde god je on dostupan ili odložen
- waste pile** [weɪst paɪl] – *n* gomila, hrpa otpada
- waste prevention plan** [weɪst pri'venʃn plæn] – *n* plan za sprečavanje nastajanja otpada
- waste reception** [weɪst ri'sepʃn] – *n* prijem otpada
- waste reclamation** [weɪst ,reklə'meɪʃn] – *n* povraćaj materijala iz otpada – pretvaranje otpada u korisne proizvode, npr. kompostiranje organskog otpada da bi se dobila sredstva za kondicioniranje zemljišta ili separacija aluminijuma i ostalih metala radi topljenja i recikliranja
- waste reduction** [weɪst ri'dʌkʃn] – *n* smanjenje otpada – mere za smanjenje količine otpada koji se inicijalno generiše; one se kreću od zakona i dizajna proizvoda do lokalnih programa osmišljenih tako da sve što se može reciklirati ili pretvoriti u kompost ostane van konačnog toka otpada
- waste refused** [weɪst ri'fju:zd] – *n* nekoristan otpad
- waste removal fee** [weɪst ri'mu:vəl fi:] – *n* naknada za uklanjanje otpada
- waste stabilization process** [weɪst ,steɪbəlaɪ'zeɪʃn 'prəʊses] – *n* proces stabilizacije otpada
- waste stream** [weɪst stri:m] – *n* tok otpada – tok otpada iz domaćinstava, preduzeća, institucija ili proizvodnih pogona, koji se reciklira, spaljuje ili odlaže na deponiju, ili njegovi segmenti

kao što je „tok otpada iz stambenih objekata“ ili „tok otpada koji se može reciklirati“

waste supply system [weɪst sə'plai 'sɪstəm] – *n* sistem snabdevanja otpadom

waste to energy scheme [weɪst tə 'enɜ:dʒi ski:m] – *n* šema (program) dobijanja energije iz otpada – insineracija otpada uz ponovno iskorišćenje generisane energije

waste transfer station [weɪst 'trænsfɜ: 'steɪʃn] – *n* transfer stanica za otpad

waste treatment [weɪst ,tri:tmənt] – *n* tretman otpada – obuhvata fizičke, termičke, hemijske ili biološke procese koji menjaju karakteristike otpada radi smanjenja njegove zapremine ili opasnih karakteristika, olakšanja rukovanja otpadom ili podsticanja reciklaže, a uključuje i reciklažu otpada

waste water [weɪst 'wɔ:tə] – *n* otpadne vode

waste-fuel [weɪst f'juəl] – *n* gorivo iz otpada

wasteful ['weɪstfəl] – *adj* rasipan

waste-to-energy plant [weɪst tə 'enɜ:dʒi plɑ:nt] – *n* postrojenje za dobijanje energije iz otpada

water (sewage) ['wɔ:tə] ['sju:ɪdʒ] – *n* otpadna voda (kanalizacija)

water treatment plant ['wɔ:tə 'tri:tmənt plɑ:nt] – *n* postrojenje za tretman otpadnih voda

water balance ['wɔ:tə 'bæləns] – *n* vodni bilans

water company ['wɔ:tə 'kʌmpəni] – *n* vodoprivredno preduzeće

water transport ['wɔ:tə træns'pɔ:t] – *n* vodeni transport

water vapour content ['wɔ:tə 'veɪpə 'kɒntent] – *n* procenat vodene pare

water ['wɔ:t ə] – *n* voda

weighbridge ['weɪbrɪdʒ] – *n* mostna vaga

weight [weɪt] – *n* težina, ponder

weld [weld] – *v* zavarivati

well-characterised stream [wel 'kærəktəraɪzd stri:m] – *n* dobro definisan tok otpada

wet air oxidation [wet ɜ:ə 'ɒksɪ'deɪʃn] – *n* oksidacija vlažnim vazduhom

wet process cement kiln [wet 'prəʊses sɪ'ment kiln] – *n* cementna peć sa mokrim procesom

wet scrubber [wet 'skrʌbə] – *n* skruber sa mokrim postupkom

wet separation [wet ,sepə'reɪʃn] – *n* odvajanje otpada mokrim postupkom

wetland ['wetlənd] – *n* močvarno zemljište

white goods

white goods [waɪt ɡʊdz] – *n* bela tehnika, kućni aparati kao što su frižideri, šporeti ili mašine za pranje veša

wind blown materials [wɪnd bləʊn mə'tiəriəlz] – *n pl* otpad koji se raznosi vetrom

windbreak ['wɪndbreɪk] – *n* vetrobran

wiping cloth ['waɪpɪŋ klɒθ] – *n* krpa za brisanje

wood waste [wʊd weɪst] – *n* otpad od drveta

working plan ['wɜ:kɪŋ plæn] – *n* plan rada

wreck [rek] – *n* olupina, ostatak

Y

yard trimmings [jɑ:d 'trɪmɪŋz] – *n pl* otpad od šišanja trave iz dvorišta

yard waste [jɑ:d weɪst] – *n* otpad iz dvorišta, dvorišni otpad

yarn waste [jɑ:n weɪst] – *n* otpad od pređe

yield [jɪ:ld] – *n* specifična količina otpada proizvedena po stanovniku u jedinici vremena, prinos

Z

zone [zəʊn] – *n* zona, područje

zoning ['zəʊnɪŋ] – *n* zoniranje, određivanje zona

LISTA SKRAĆENICA MEĐUNARODNIH
ORGANIZACIJA I SPECIFIČNIH FRAZA

- ACRR** – Association of Cities and Regions for Recycling –
Asocijacija gradova i regiona za recikliranje
- ADEME** – French Agency for Environmental and Energy
Management – Francuska agencija za upravljanje životnom
sredinom i energetikom
- ASSURRE** – Association for Sustainable Use and Recovery of
Resources in Europe – Asocijacija za održivo korišćenje i
obnavljanje resursa u Evropi
- BACT** – Best Available Control Technology – najbolja dostupna
kontrolna tehnologija
- BAT** – Best Available Techniques – najbolje dostupne tehnike
- BATNEEC** – Best Available Technology not entailing excessive Costs –
najbolja dostupna tehnologija koja ne zahteva prekomerne troškove
- BC** – Basel Convention – Bazelska konvencija
- BEP** – Best Environmental Practice – najbolja praksa po životnu
sredinu
- BMP** – Best Management Practice – najbolja praksa upravljanja
- BPEO** – Best Practicable Environmental Option – najbolja praktično
izvodljiva opcija za životnu sredinu
- BPM** – Best Practicable Means – najbolja praktično upotrebljiva
sredstva
- CFC's** – Chlorofluorocarbons – hlorofluorougljenici
- CHP** – Combined heat and power (or cogeneration) – kombinovano
generisanje toplote i električne energije
- D-codes** – Disposal codes – šifre odlaganja
- DG** – Directorate General – generalni direktorat
- ECB** – European Chemicals Bureau – Evropski biro za hemikalije
- EIA** – Environmental impact assessment – procena uticaja na životnu
sredinu

ELV

- ELV** – End-of-life vehicle – vozilo na kraju upotrebnog veka, istrošeno vozilo
- EnRA** – Environmental risk assessment – procena rizika po životnu sredinu
- EPA** – Environmental Protection Agency – Agencija za zaštitu životne sredine
- ETC/WMF** – European Topic Centre on Waste and Material Flows – Evropski tematski centar za tokove materijala i otpada
- EU** – European Union – Evropska unija
- EUR-Lex** – EU Legislation – zakonodavstvo EU
- Eurostat** – The European Statistical Office – Evropski statistički biro
- EWC** – European Waste Catalogue – Evropski katalog otpada
- EWC-Stat** – Waste Statistical Nomenclature – Statistička nomenklatura otpada
- HDPE** – High density polyethylene – polietilen visoke gustine
- HHW** – Household Hazardous Waste – opasan otpad iz domaćinstva
- HW** – Hazardous waste – opasan otpad
- IPPC** – Integrated Prevention and Pollution Control – integralna prevencija i kontrola zagađenja
- LDPE** – Low density polyethylene – polietilen niske gustine
- LLDPE** – Linear low density polyethylene – linearni polietilen niske gustine
- MRF** – Materials recovery facility – postrojenja za separaciju materijala
- MSW** – Municipal solid waste – čvrst komunalni otpad
- MSWM** – Municipal solid waste management – upravljanje čvrstim komunalnim otpadom
- OECD** – Organization of Economic Co-operation and Development – Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj
- OSCE** – Organization for Security and Co-operation in Europe – Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
- OSHA** – Occupational Safety and Health Administration – Uprava za bezbednost i zdravlje na radu
- PCB's** – Polychlorinated biphenyls – polihlorovani bifenili
- PCDD's** – Polychlorinated dibenzo-*p*-dioxines – polihlorovani dibenzo-*p*-dioksini
- PCDF's** – Polychlorinated dibenzofurans – polihlorovani dibenzofurani
- PD** – Plastic drums – plastična burad

- PE** – Polyethylene – polietilen
- PET** – Polyethylene terephthalate – polietilen tereftalat
- PFA** – Pulverized fuel ash – sprašeni leteći pepeo
- PIC** – Prior informed consent – prethodno informišuća saglasnost
- PM** – Particulate matter – čestica
- POPs** – Persistent organic pollutants – postojane organske zagađujuće materije
- PP** – Polypropylene – polipropilen
- ppb** – Parts per billion – delova na milijardu
- ppm** – Parts per million – delova na milion
- PS** – Polystyrene – polistiren
- PVC** – Polyvinyl Chloride – polivinil-hlorid
- QA/QC** – Quality Assurance/Quality Control – osiguranje/kontrola kvaliteta
- R-codes** – Recycling codes – šifre recikliranja
- RDF** – Refuse Derived Fuel – gorivo dobijeno iz otpada
- SBC** – Basel Convention Secretariat – Sekretarijat Bazelske konvencije
- SEA** – Strategic Environmental Assessment – strateška procena uticaja na životnu sredinu
- TCLP** – Toxicity Characteristic Leaching Procedure – procedura za određivanje toksičnih karakteristika izluživanjem
- TOC** – Total organic carbon – ukupna količina organskog ugljenika
- UN** – United Nations – Ujedinjene nacije
- Wastebase** – An electronic database with information on waste, waste policies, planning, management and treatment in Europe – elektronska baza podataka o otpadu, politikama otpada, planiranju, upravljanju i tretiranju otpada u Evropi
- WB** – World Bank – Svetska banka
- WEEE** – Waste electrical and electronic equipment – otpad od električne i elektronske opreme
- WHO** – World Health Organization – Svetska zdravstvena organizacija
- WTE** – Waste-to-energy – dobijanje energije iz otpada
- WWTP** – Wastewater Treatment Plant – postrojenje za tretman otpadnih voda

OSNOVNE DIREKTIVE EU I MEĐUNARODNI
UGOVORI U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM

**Direktiva Saveta 75/442/EEC o otpadu – Okvirna direktiva
(Council Directive 75/442/EEC on waste)**

Cilj Direktive je uspostavljanje sistema za koordinisano upravljanje otpadom u Evropskoj uniji kako bi se ograničila proizvodnja otpada.

Direktivom se:

- definiše osnovna terminologija vezana za otpad;
- utvrđuje jedinstven sistem klasifikacije u zemljama EU (Evropski katalog otpada);
- propisuju mere koje se odnose na sve supstance ili predmete koje rukovalac odlaže ili ima obavezu da odloži u skladu sa nacionalnim dozvolama na snazi u zemljama članicama;
- definiše strategija upravljanja otpadom u EU;
- zabranjuje nekontrolisano odlaganje otpada;
- definiše hijerarhija upravljanja otpadom – promoviše se prevencija, reciklaža i konverzija otpada radi njegovog ponovnog korišćenja;
- promoviše kooperacija između zemalja članica sa ciljem uspostavljanja integrisane mreže instalacija za odlaganje (uz primenu najboljih dostupnih tehnologija);
- uspostavlja obaveza da nadležni organi izdaju posebne dozvole za sve učesnike angažovane u tretmanu, skladištenju i odlaganju otpada, kao i za postrojenja za tretman;
- uvodi načelo „zagađivač plaća”;
- određuje uspostavljanje nadležnog organa u zemljama članicama za implementaciju navedenih mera, čija je obaveza da izradi najmanje jedan plan upravljanja otpadom koji će obraditi tipove, količine i poreklo otpada koji je potrebno tretirati ili odložiti, uspostaviti generalne tehničke zahteve, uspostaviti tretman specijalnih otpada, pronaći pogodne lokacije i postrojenja za odlaganje.

direktive

Direktiva Saveta 99/31/EC o deponijama otpada (Council Directive 1999/31/EC on the landfill of waste)

Cilj Direktive je da se uvođenjem strogih tehničkih zahteva redukuju negativni efekti deponovanja otpada na okolinu, naročito na zemljište, podzemne i površinske vode, kao i na zdravlje stanovništva.

Direktivom se:

- definišu različite kategorije otpada (opštinski, opasan, neopasan i inertan);
- definišu klase deponija kao mesta za odlaganje otpada na ili u zemlju, i to:
 - deponija za opasan otpad,
 - deponija za neopasan otpad,
 - deponija za inertan otpad;
- zahteva tretiranje otpada pre deponovanja, tj. zabranjuje deponovanje netretiranog otpada;
- zabranjuje odlaganje na deponijama: tečnog otpada, zapaljivog ili izuzetno zapaljivog otpada, eksplozivnog otpada, infektivnog bolničkog ili kliničkog otpada, starih guma i drugih tipova otpada koji ne zadovoljavaju kriterijume postavljene u Aneksu II;
- zahteva smanjenje odlaganja biorazgradljivog otpada – smanjenje količine biorazgradljivog otpada koji će se deponovati u 2002. godini na 75% od ukupne količine biorazgradljivog otpada nastalog u 1993. godini, i dalje smanjenje na 50% do 2005. godine, odnosno na 25% do 2010. godine;
- zabranjuje zajedničko odlaganje inertnog, opasnog i komunalnog otpada;
- uspostavlja sistem dozvola za rad deponija.

Direktivom se postavljaju kriterijumi za prihvatanje otpada na deponijama sa ciljem da se spreči rizik, i to:

- korišćenje deponija opasnog otpada isključivo za deponovanje opasnog otpada koji u potpunosti ispunjava kriterijume iz Aneksa II ove direktive;
- korišćenje klasičnih deponija otpada isključivo za odlaganje komunalnog otpada i otpada bilo kog drugog porekla koji ne spada u kategoriju opasnog otpada;
- korišćenje deponija inertnog otpada za odlaganje inertnog materijala.

Direktiva sadrži niz opštih kriterijuma za određivanje lokacije deponija i mera zaštite vode, tla i vazduha putem sakupljanja i prečišćavanja procednih voda i sakupljanja i korišćenja deponijskog gasa, uz obnavljanje energije.

Odluka Saveta o uspostavljanju kriterijuma i procedura za prihvatanje otpada na deponiji u skladu sa Direktivom 99/31/EC (2003/33/EC: Council Decision establishing criteria and procedures for the acceptance of waste at landfills pursuant to Directive 1999/31/EC)

Odlukom se uspostavljaju kriterijumi i procedure za prihvatanje otpada na deponijama u skladu sa zahtevima Direktive 99/31/EC.

Članice treba da obezbede prihvatanje otpada na deponijama ako se zadovolje kriterijumi prijema za relevantnu deponiju određene klase, kao što je definisano u delu 2 Aneksa Odluke. Ovaj aneks uspostavlja uniformnu klasifikaciju otpada i proceduru za prihvatanje shodno zahtevima Aneksa II Direktive 99/31/EC. Članice mogu da uspostave i strože zaštitne mere i kriterijume od onih koji su predloženi u Aneksu ukoliko su kompatibilni sa Zajednicom. O ovakvim merama mora biti obavestena Zajednica.

- Deo 1 Aneksa uspostavlja proceduru određivanja prihvatanja otpada na deponijama. Ova procedura se sastoji od osnovne karakterizacije, testova i on-site verifikacije kao što je definisano u delu 3 Aneksa Direktive o deponijama.
- Deo 2 Aneksa uspostavlja kriterijume prihvata otpada za svaku klasu deponije; otpad može biti prihvaćen na deponiji samo ukoliko zadovolji kriterijume relevantne klase deponije kao što je propisano u delu 2 ovog aneksa.
- Deo 3 Aneksa propisuje metodologiju za uzorkovanje i testiranje otpada.
- Apendiks A definiše sigurnosne mere koje moraju da se poštuju pri podzemnom skladištenju.
- Apendiks B daje pregled opcija deponovanja shodno zahtevima Direktive, kao i primere mogućih potkategorija deponija neopasnih otpada.

direktive

Direktiva Saveta 2000/76/EC o spaljivanju otpada (Directive 2000/76/EC of the European Parliament and of the Council on the incineration of waste)

Direktiva zamenjuje:

- Direktivu 84/429/EC o smanjenju zagađenja vazduha iz postojećih insineratora komunalnog otpada;
- Direktivu 89/369/EC o smanjenju zagađenja vazduha iz novih insineratora komunalnog otpada;
- Direktivu 94/67/EC o insineraciji opasnog otpada.

Cilj Direktive je da spreči ili koliko je to moguće redukuje zagađenje vazduha, vode i zemljišta prouzrokovano insineracijom ili koinsineracijom otpada, kao i da spreči rizik po ljudsko zdravlje.

Insineracija otpada može da prouzrokuje emisiju supstanci koje zagađuju vazduh, vodu i zemljište i imaju štetan uticaj na zdravlje ljudi. Direktiva uvodi integralni pristup insineraciji otpada. Granične vrednosti ispuštanja u vodu zajednički se sagledavaju sa graničnim vrednostima emisije u vazduh. Ova direktiva se odnosi ne samo na postrojenja koja služe insineraciji otpada („dedicated incineration plants”) već i na postrojenja u kojima se vrši koinsineracija (postrojenja čija je glavna uloga da proizvode energiju ili materijalne proizvode koristeći otpad kao redovno ili dodatno gorivo, pri čemu se otpad termički tretira u svrhu odlaganja).

Direktiva ne obuhvata eksperimentalna postrojenja, postrojenja za tretman biljnog otpada iz poljoprivrede i šumarstva, prehrambenu industriju i proizvodnju papira, šumski otpad, radioaktivni otpad, životinjski otpad, otpad kao rezultat eksploatacije nafte i gasa koji se spaljuje na „offshore” postrojenjima.

Direktiva propisuje:

- da sva postrojenja za insineraciju i koinsineraciju moraju da imaju ovlašćenje nadležnog organa sa listom otpada koji može biti tretiran;
- da pre tretmana opasnog otpada, operator postrojenja za insineraciju i koinsineraciju mora da ima dostupne podatke o generisanom postupku i informacije o fizičkim i hemijskim osobinama opasnog otpada;

- tehničke uslove za insineraciju i koinsineraciju, temperature procesa, kao i vreme zadržavanja gasova na određenoj temperaturi;
- uslove korišćenja oslobođene toplote;
- granične vrednosti emisije iz postrojenja u atmosferu (Aneks V);
- granične vrednosti za koinsineraciju (Aneks II);
- uslove za ispuštanje efluenta posle prečišćavanja gasova;
- uslove za monitoring;
- uslove za izdavanje dozvola;
- uslove obaveštavanja javnosti o radu.

Direktiva Saveta 94/62/EC o ambalaži i ambalažnom otpadu dopunjena Direktivom 2004/12/EC (Council Directive 94/62/EC on packaging and packaging waste and amending Council Directive 2004/12/EC on packaging and packaging waste)

Direktiva 94/62/EC implementira strategiju EU o otpadu od ambalaže i ima za cilj da harmonizuje nacionalne mere za upravljanje otpadom od ambalaže, da minimizira uticaje otpada od ambalaže na životnu sredinu i da izbegne trgovinske barijere u EU koje mogu da spreče konkurenciju. Ona tretira svu ambalažu koja je na tržištu Zajednice, kao i sav otpad od ambalaže bez obzira na poreklo nastajanja (industrija, komercijalni sektor, radnje, usluge, domaćinstva), imajući na umu materijal koji se koristi.

Direktiva:

- propisuje mere za sprečavanje nastajanja ambalažnog otpada, što mora biti postavljeno kao nacionalni program kojim se stimuliše ponovna upotreba ambalaže i pakovanja;
- propisuje da zemlje članice moraju da uvedu sistem vraćanja i/ili sakupljanja ambalažnog materijala sa ciljem: direktnog vraćanja 50–60% i reciklaže 25–45% sa minimalnim masenim sadržajem od 15%;
- uspostavlja zahteve kao što je sadržaj ambalaže i promoviše uspostavljanje evropskog standarda u skladu sa navedenim zahtevima;
- propisuje da se ustanovi sistem garancija za povraćaj upotrebljene ambalaže i/ili ambalažnog papira;
- propisuje uspostavljanje baze podataka o ambalaži i otpadu od ambalaže, kao i kriterijume za sakupljanje i harmonizaciju podataka radi obezbeđivanja uslova za sprovođenje monitoringa u svim članicama.

direktive

Direktiva Saveta 91/157/EEC o baterijama i akumulatorima koji sadrže opasne supstance (Council Directive 91/157/EEC on batteries and accumulators containing certain dangerous substances)

Direktivom 91/157/EEC uvode se mere za odlaganje i kontrolu odlaganja istrošenih baterija i akumulatora koji sadrže opasne materije, u cilju smanjenja zagađenja teškim metalima koji se koriste u proizvodnji baterija i akumulatora.

Direktiva nalaže iskorišćenje i kontrolisano odlaganje istrošenih baterija i akumulatora koji sadrže određene količine žive, kadmijuma i olova.

Direktiva propisuje:

- da se uvedu mere za kontrolu odlaganja potrošenih baterija i akumulatora koji sadrže opasne supstance;
- da se uvede zabrana plasiranja na tržište određenih vrsta baterija i akumulatora koji sadrže više od 0,0005% masenih žive posle 2000. godine.

Direktivom se nalaže članicama:

- da izrade programe koji će doprineti redukciji sadržaja teških metala u baterijama i akumulatorima;
- da stimulišu odvojeno sakupljanje baterija i akumulatora u cilju najpovoljnijeg odlaganja. Baterije i akumulatori koji su ugrađeni u uređaje moraju posebno da se označe radi odvojenog sakupljanja i reciklaže.

Direktiva 86/278/EEC o zaštiti životne sredine i posebno zemljišta u slučaju korišćenja sekundarnih đubriva u poljoprivredi (Council Directive 86/278/EEC on the protection of the environment, and in particular of the soil, when sewage sludge is used in agriculture)

Direktiva definiše upotrebu mulja iz postrojenja za preradu otpadnih voda u poljoprivredi radi prevencije zagađenja zemljišta, vegetacije, ljudi i životinja.

Mulj iz postrojenja za obradu gradskih otpadnih voda ima povoljne karakteristike tako da se može koristiti u poljoprivredi. Upotreba ovog mulja kao dodatka za prihranu biljaka može da se sprovodi ukoliko se ne remeti kvalitet zemljišta i kvalitet podzemnih i površinskih voda. Teški metali u mulju mogu da budu toksični po biljke.

Direktivom se:

- definiše pojam mulja, tretiranog mulja, poljoprivrede, korišćenja;
- propisuju uslovi pod kojima mulj može da se koristi;
- postavljaju granične vrednosti koncentracije teških metala u zemljištu (Aneks IA), u mulju (Aneks IB), kao i maksimalna dozvoljena godišnja količina teških metala u zemljištu (Aneks IC);
- zabranjuje upotreba mulja u zemljištu ukoliko koncentracija teških metala prelazi dozvoljeni nivo;
- propisuju uslovi za tretman mulja pre korišćenja u poljoprivredi;
- zabranjuje upotreba mulja na pašnjacima, zemljištu gde je voće i povrće u sazrevanju, na zemljištu gde rastu plodovi koji su u direktnom kontaktu sa zemljištem ili se normalno jedu sirovi;
- propisuje obaveza uzorkovanja i analiziranja kvaliteta mulja;
- propisuje obaveza registracije kvaliteta i kvantiteta proizvedenog mulja, proizvođača i korisnika mulja;
- propisuje obaveza dostavljanja podataka EU komisiji svakih pet godina o korišćenju mulja u poljoprivredi.

Direktiva 96/61/EC o integralnoj prevenciji i kontroli zagađenja (Directive 96/61/EC on integrated prevention and pollution control)

IPPC Direktiva se odnosi na industrijska i druga postrojenja koja izazivaju najveće negativne efekte na životnu sredinu i postulira integralno sagledavanje tehnoloških ciklusa i primenjenih mera na zaštitu životne sredine. To podrazumeva da, za navedene industrijske sektore specificirane kao Lista interesnih grupa u IPPC Direktivi, važe složeniji zahtevi kako na polju primenjenih tehnologija za proizvodnju, tako i u pogledu mera koje su preduzete za obezbeđivanje zaštite životne sredine. Pri tome se integralno posmatra zagađenje svih medijuma životne sredine: vode, vazduha, zemljišta, buke, toplote itd. U tom smislu, IPPC Direktivom definišu se uslovi za dobijanje IPPC dozvole, pri čemu se definišu i uslovi za primenu

direktive

najbolje dostupne tehnike (Best Available Technique), iskazane u BREF-u (priručnici za određene industrijske aktivnosti) koji donosi Evropska unija.

Obaveze koje proizilaze iz ove direktive odnose se na obaveze postrojenja da funkcionišu na takav način da:

- prethodno preduzmu sve zaštitne mere protiv zagađenja, a naročito putem primene najboljih dostupnih tehnika;
- ne prouzrokuju bilo kakvo znatno zagađenje;
- izbegnu nastajanje otpada;
- energiju koriste efikasno;
- preduzmu mere za sprečavanje udesa i njihovih posledica;
- posle prestanka aktivnosti preduzmu mere za vraćanje lokacije u zadovoljavajuće stanje životne sredine.

Utvrđene su i obaveze nadležnih organa koji preduzimaju mere da:

- nijedno novo postrojenje ne počne sa radom ako ne dobije dozvolu;
- postojeća postrojenja dobiju dozvolu tako što će obezbediti usklađivanje svog rada sa propisanim zahtevima;
- imaju efikasan i integrisan pristup postupku izdavanja dozvola kada je u postupak uključen veći broj nadležnih organa;
- dozvolom za rad postrojenja utvrde uslove čije ispunjenje garantuje primenu propisanih zahteva;
- prate razvoj najboljih dostupnih tehnika i monitoringa;
- učine dostupnim javnosti sve podatke i rezultate kojima raspolažu.

Direktiva se odnosi na šest industrijskih sektora:

- energetiku,
- proizvodnju i preradu metala,
- industriju minerala,
- hemijsku industriju,
- upravljanje otpadom,
- ostale aktivnosti (industrija papira, tekstila, kože, klanice, prehrambena industrija, gajenje živine i svinja velikih kapaciteta, površinske obrade organskim rastvaračima, proizvodnja uglja i elektrografita).

Direktiva Saveta 75/439/EEC o odlaganju otpadnih ulja (Council Directive 75/439/EEC on the disposal of waste oils)

Direktivom 75/439/EEC promoviraju se sakupljanje i odlaganje mineralnih maziva ili industrijskih otpadnih ulja koja više ne mogu da se koriste za originalnu upotrebu.

Ovom direktivom se:

- zabranjuje postupanje sa upotrebljenim uljima, što izaziva zagađivanje atmosfere iznad granice utvrđene propisima;
- zahteva obezbeđivanje sigurnog i efikasnog sistema prikupljanja, tretmana, skladištenja i odlaganja otpadnog ulja;
- najviši prioritet daje regeneraciji otpadnih ulja, zatim spaljivanju uz iskorišćenje energije, a najmanji njihovoj destrukciji ili kontrolisanom skladištenju;
- zabranjuje bacanje upotrebljenih ulja u sve unutrašnje površinske i podzemne vode i kanalizaciju, sisteme za drenažu;
- zabranjuje odlaganje i/ili bacanje upotrebljenih ulja čije je dejstvo štetno za zemljište i svako nekontrolisano bacanje otpada (taloga) koji nastaje u postupku obrade upotrebljenih ulja (za ponovno korišćenje, regeneraciju, spaljivanje);
- uspostavlja sistem dozvola za postrojenja koja vrše tretman i odlaganje otpadnih ulja, koje izdaju nadležni nacionalni organi u zemljama članicama;
- zahteva da članice moraju da informišu javnost i sprovode promotivne kampanje u cilju obezbeđivanja pravilnog sakupljanja i skladištenja otpadnih ulja.

Direktiva Saveta 2000/53/EC o isluženim vozilima (Directive 2000/53/EC of the European Parliament and of the Council on end-of life vehicles)

Direktivom se uspostavljaju mere za prevenciju nad nastajanjem otpada od isluženih vozila tako što se stimuliše sakupljanje, ponovna upotreba i reciklaža njihovih komponenta radi zaštite životne sredine.

Direktivom se definiše da je isluženo vozilo bilo koji tip vozila koje je otpad. U skladu sa navedenim, isluženo vozilo definisano je kao kategorija M1 ili N1, kao i motorna vozila na dva i tri točka i njihove komponente.

direktive

Direktivom se:

- prioritet daje prevenciji nastajanja otpada, pri čemu proizvođači vozila i materijala i opreme moraju da smanje upotrebu opasnih materija pri proizvodnji vozila, i da dizajniraju vozila koja lako mogu da se demontiraju radi dalje upotrebe i reciklaže;
- uspostavlja sistem mera za sakupljanje svih isluženih vozila kao i način transfera sakupljenih vozila ovlašćenim postrojenjima za tretman;
- zahteva uspostavljanje sistema da poslednji rukovalac vozilom ima pravo da odloži vozilo bez nadoknade („free take-back” principle);
- propisuje da skladištenje i tretman isluženih vozila podležu striktnoj kontroli u skladu sa zahtevima Direktive 75/442/EEC;
- prioritet daje ponovnom korišćenju i reciklaži komponenata vozila (baterije, gume, akumulator, ulja);
- zahteva da članice moraju da obezbede proizvođačima da koriste standarde za kodiranje materijala u cilju lakšeg sprovođenja reciklaže.

Direktiva 91/689/EEC o opasnom otpadu dopunjena Direktivom 94/31/EC (Council Directive 91/689/EEC on hazardous waste amended by Council Directive 94/31/EC)

Cilj Direktive je uspostavljanje upravljanja, iskorišćenja i pravilnog odlaganja opasnog otpada. Direktivom se definiše da preduzeća koja proizvode, drže ili uklanjaju opasne otpade dostavljaju nadležnim organima, na njihov zahtev, tražene podatke iz registra.

Direktivom se:

- utvrđuje lista opasnih otpada (94/904/EEC);
- određuje nadležni organ koji je odgovoran za izradu i objavljivanje planova upravljanja opasnim otpadom;
- članice obavezuju da se opasan otpad identifikuje i evidentira, da se različite kategorije otpada neće mešati i da se opasan otpad neće mešati sa neopasnim otpadom;
- zahteva donošenje programa za uklanjanje opasnih otpada;
- zahteva da ovlašćeni organ publikuje planove za upravljanje opasnim otpadom;
- propisuju i definišu mere i uslovi za postupanje sa opasnim otpadom pri svim operacijama odlaganja, povraćaja, sakupljanja i

transporta kako bi se zabranilo nekontrolisano odbacivanje ili odlaganje opasnih otpada i njihov nekontrolisan prevoz;

- nalaže da generatori (proizvođači) opasnog otpada vode evidenciju i identifikuju opasan otpad, kao i da podležu periodičnoj inspekciji;
- propisuje uspostavljanje posebnih dozvola za postrojenja za tretman opasnog otpada;
- zahteva da nadležni organ vodi registar sa odgovarajućim podacima o opasnim otpadima, načinu tretmana, kao i evidenciju i kontrolu za postrojenja za tretman opasnog otpada.

Odluka Saveta 259/93/EEC o nadzoru i kontroli nad otpremom otpada u i iz EU [Council Regulation (EEC) No 259/93 on the supervision and control of shipments of waste within, into and out of the European Community]

Uredbom se definišu mere koje se odnose na prevoz otpada unutar i izvan zemalja EU, kao i između zemalja članica i između trećih zemalja ukoliko transportna ruta prolazi kroz jednu ili više zemalja EU.

Zemlje koje primenjuju ovu direktivu dužne su da odrede odgovarajuće ovlašćene organizacije za transport otpada.

Sistemom se uspostavlja razlika između:

- otpada za odlaganje (deponija ili insinerator),
- otpada za iskorišćenje (reciklažu).

U slučaju reciklaže uspostavlja se razlika u uslovima transporta između otpada kategorisanog u „zelenoj listi” otpada, „oker listi” i „crvenoj listi”, uključujući i otpad koji sadrži PCB i PCT (Aneks IV), kao i otpad koji nije kategorisan na ovim listama.

Direktivom se uspostavlja:

- sistem označavanja i obaveštavanja, kao i obaveze oko ugovaranja i podugovaranja pri različitim operacijama u transportu otpada;
- način ovlašćivanja zainteresovanih lica u postupku;
- način i uslovi otpreme, transporta i prijema;
- način izvoza otpada u treće zemlje;
- obaveza povraćaja otpada i njegovo odlaganje na prihvatljiv način

direktive

po životnu sredinu ukoliko postupak otpreme ne može uspešno da se završi;

- zabrana uvoza otpada za iskorišćenje izuzev iz zemalja potpisnica Bazelske konvencije ili iz zemalja sa kojima članice imaju bilateralne kontakte;
- članice moraju da preduzmu potrebne korake za inspekciju, uzorkovanje i monitoring otpada pri otpremi.

Direktiva 2002/96 o otpadu od električne i elektronske opreme (Directive 2002/96/EC of the European Parliament and of the Council on waste electrical and electronic equipment)

Cilj Direktive je promocija ponovne upotrebe, reciklaže i drugih formi iskorišćenja električne i elektronske opreme radi redukcije količine takvog otpada.

Zakoni u EU uvode restrikcije upotrebe opasnih materija u proizvodnji električne i elektronske opreme da bi se olakšalo iskorišćenje i eliminacija ovakvog otpada.

Direktiva se odnosi na sledeće kategorije elektronskog otpada:

- kućne uređaje,
- IT i telekomunikacione uređaje,
- potrošnu opremu,
- svetiljke,
- električne i elektronske alate,
- igračke,
- medicinsku opremu,
- kontrolnu opremu,
- automatske dozatore.

Direktivom se propisuje da:

- članice moraju da uspostave sistem sakupljanja pri čemu imaoici i distributeri električne i elektronske opreme mogu besplatno da vrte ovakvu opremu iz domaćinstava;
- članice moraju obezbediti da distributeri novih proizvoda ponude besplatno da preuzimaju otpadnu opremu od domaćinstava i da proizvođači te opreme mogu da sakupljaju opremu od distributera; mora da se obezbedi transfer sakupljene otpadne opreme do registrovanih postrojenja za tretman;

- proizvođači elektronske opreme moraju da uspostave sistem za iskorišćenje i tretman otpada; tretman mora da uključi uklanjanje fluida, kao i selektivan tretman u skladu sa Aneksom II ove direktive;
- tretman ovog otpada podleže posebnom sistemu dozvola od nadležnih organa;
- postoje uslovi za informisanje javnosti o mogućnostima vraćanja i tretmana ove opreme, kao i o načinu obeležavanja;
- članice moraju da informišu Komisiju EU o količini i kvalitetu električne i elektronske opreme koja je na tržištu, odnosno sakupljene i reciklirane opreme;
- obaveza je da od 1. januara 2008. godine, olovo, živa, kadmijum, šestovalentni hrom, polibromovani bifenili (PBB) i polibromovani difenil-etar (PBDE) u električnoj i elektronskoj opremi moraju da budu zamenjeni drugim materijama.

Direktiva 96/59/EC o odlaganju PCB i PCT [Council Directive 96/59/EC on the disposal of polychlorinated biphenyls and polychlorinated terphenyls (PCB/PCT)]

Direktiva Saveta 96/59/EC ima za cilj da definiše kontrolisani način postupanja i eliminacije polihlorovanih bifenila (PCB) i polihlorovanih terfenila (PCT), i dekontaminaciju opreme u kojoj su se nalazili, kao i način odlaganja opreme koja je zagađena PCB-om, a nije izvršena njena dekontaminacija.

Direktiva definiše sledeće:

- pod PCB-om se podrazumevaju: polihlorovani bifenili, polihlorovani terfenili, monometiltetrahlordifenil-metan, monometildihlordifenil-metan, monometildibromdifenil-metan;
- pod opremom se podrazumeva sva oprema koja sadrži PCB ili je kontaminirana PCB-om, a nije izvršena njena dekontaminacija; ova oprema smatra se opasnim otpadom koji je zagađen PCB-om, te mora konačno da se odloži ili tretira pod posebnim režimom u licenciranim postrojenjima;
- način i uslove sakupljanja podataka o količinama PCB-a i opreme kontaminirane PCB-om, kao i način obeležavanja i uspostavljanje popisa;

direktive

- konačan tretman i odlaganje opreme i materija sa PCB-om mora da se obavlja pod nadzorom nadležnih organa i u licenciranim postrojenjima; krajnji rok za prestanak korišćenja opreme sa PCB-om je 2010. godina;
- nadležni organ propisuje uslove i izdaje posebne dozvole za postrojenja koja služe za tretman, odlaganje ili privremeno skladištenje materija i opreme zagađene PCB-om;
- transformatore koji nisu isključeni iz rada, dekontaminirani ili podvrgnuti konačnom tretmanu ili odlaganju moraju da nadgledaju stručna lica kako ne bi došlo do njihovog kvara i curenja PCB-a;
- zabranjeno je spaljivanje PCB-a na brodovima;
- u procesu dekontaminacije transformatora koji sadrži više od 0,05 masenih %, moraju da se poštuju sledeći uslovi:
 - posle dekontaminacije, dekontaminirani objekat mora da sadrži manje od 0,05 masenih %, a po mogućnosti ne više od 0,005 masenih % PCB-a,
 - fluid koji zamenjuje PCB mora da odgovara propisima, tako da ne predstavlja opasnost po okolinu,
 - zamenjeni PCB mora da se odloži ili podvrgne nekom tretmanu;
- zemlje članice moraju da urade planove za dekontaminaciju i/ili odlaganje opreme kontaminirane PCB-om.

Bazelska konvencija o kontroli prekograničnog kretanja otpada i njegovom odlaganju (Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Waste and Their Disposal)

Bazelska konvencija je međunarodni multilateralni ugovor kojim se regulišu norme postupanja, to jest kriterijumi za upravljanje otpadima na način usaglašen sa zahtevima zaštite i unapređenja životne sredine, i postupci kod prekograničnog kretanja opasnih i drugih otpada. Upravljanje otpadom postavljeno je na bazi integralnog pristupa koji podrazumeva kontrolu stvaranja opasnog i drugih otpada, skladištenje, transport, tretman, ponovno korišćenje, reciklažu, obnavljanje i finalno odlaganje (deponovanje). Prekogranični kontrolni sistem zasnovan je na prethodno dobijenom pisanom obaveštavanju i odobravanju. Konvencija, usvojena marta 1989, stupila je na snagu 1992. godine i sprovodi se u okviru Programa UN za životnu sredinu.

Amandmanom je 1995. godine zabranjen izvoz opasnog otpada u zemlje koje nemaju odobrene kapacitete za postupanje, tj. zemlje van Evropske unije, OECD-a i Lihtenštajn. Način klasifikacije i karakterizacije otpada utvrdile su i usvojile zemlje članice Konvencije 1998. godine. Uz Konvenciju je 1999. godine usvojen Protokol o odgovornosti i kompenzaciji (za štetu prouzrokovanu akcidentalnim izlivanjima opasnog otpada za vreme izvoza, uvoza ili postupanja).

Uz Konvenciju je razvijen set tehničnih uputstava za postupanje sa pojedinim kategorijama otpada i na bazi Ministarske deklaracije iz 1999. godine, Strateški plan za primenu Bazelske konvencije (do 2010. godine), koji između ostalog sadrži aktivnu promociju i primenu čistijih tehnologija i proizvodnji, dalje smanjivanje kretanja opasnog i drugih otpada, prevenciju i monitoring ilegalnog transporta, poboljšanje institucionalnih i tehničkih mogućnosti i dalji razvoj regionalnih i subregionalnih centara za obuku i transfer tehnologija.

Naša zemlja je potpisala Konvenciju 1989. godine, a ratifikovala je i postala član 2000. godine.

LITERATURA

1. **Englesko-srpski rečnik terminologije iz oblasti životne sredine**, OSCE EcoDimec, Valjevo 2004;
2. Collins, C., **English Language Dictionary**, Collins Publishers, 2003;
3. **Longman Dictionary of Contemporary English**, Pearson Education Ltd, 2003;
4. Skitt, J., **1000 terms in Solid Waste Management**, ISWA, 1995;
5. **Naučno-tehnički rečnik**, englesko-srpski, deseto izdanje, Privredni pregled, Beograd 2001;
6. **Hemijsko-tehnološki rečnik**, englesko-srpski, peto izdanje, Privredni pregled, Beograd 2001;
7. **Dictionary of Ecology and Environment**, Fourth Edition, Peter Collin Publishing, 2001;
8. Smith, P. G., Scott, J. S., **Dictionary of water & waste management**, IWA Publishing, Butterworth-Heinemann, 2003;
9. Filipović, R., **Englesko-hrvatski ili srpski rječnik**, Školska knjiga i Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1989.

